

MÀSTER EN POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE SEGURETAT

-Treball final del màster-

La intolerància racial en el municipi de Castellbell i el Vilar. Diagnòstic i propostes d'acció

Autor: **Manuel Sánchez Granados**

Tutora: **Cristina Fernández Bessa**

Data: **15 de març de 2012**

Índex

Agraïments	3
1. Introducció	5
2. Objectiu i metodologia de la investigació: estructura	6
3. Justificació	7
4. Estat actual. Diagnòstic i estat de la qüestió	9
4.1 Diagnòstic	9
4.1.1 Factor geogràfic	9
4.1.2 Factor demogràfic	10
4.1.3 Factor econòmic i social	11
4.1.4 Factor delictiu	12
4.1.5 Desconeixement i insuficiència de dades	14
4.2 Estat de la qüestió	17
4.2.2 Breu pinzellada sobre la situació a Espanya	19
4.2.3 Situació a Catalunya	20
4.2.4 Situació a Castellbell i el Vilar	22
4.2.5 Els mitjans de comunicació i Internet	23
4.2.6 La crisi, com aliat de la intolerància	26
4.2.7 El perfil racial	27
4.3 Intolerància i violència racista: casos paradigmàtics	28
5. Hipòtesi	30
6. Metodologia del treball de camp	31
6.1 Mètodes quantitatius. Enquestes	32
6.1.1 Enquesta a ciutadans	32
6.1.2 Enquesta als cossos policials	34
6.1.3 Grandària de les mostres	35
6.2 Mètodes qualitatiu. Entrevistes	36
7. Resultats del treball de camp. Comprovació de les hipòtesis	37
7.1 Contrast i discussió de les hipòtesis	37
7.1.1 Anàlisi i valoració dels resultats de les enquestes	38
7.1.2 Resultat de les entrevistes	50
7.1.3 Constatació de les hipòtesis	58
7.2 Conclusions	61
8. Recomanacions i propostes	63
8.1 Reflexions prèvies sobre l'estratègia	64

8.2 Eixos i àmbits clau de l'estratègia	65
8.3 Recomanacions i propostes d'acció	66
8.3.1 Participació	66
8.3.2 Lluita contra el racisme, la violència i la discriminació racial	67
8.3.3 Alguns exemples d'accions	70
Bibliografia consultada	74
Webs consultades	76
Glossari	77
Annex 1. Factors del diagnòstic	87
Annex 2. Dimensions i indicadors de les enquestes	98
Annex 3. Fitxes tècniques de les enquestes	101
Annex 4. Qüestionaris	104

Agraïments

Voldria agrair a totes les persones i entitats que, de diferents formes, m'han ajudat en la realització d'aquest treball de recerca. La seva col·laboració desinteressada ha anat més enllà de les seves obligacions, cosa estranya en els dies que corren, la qual cosa no fa més que remarcar que encara hi ha molta gent amb una gran qualitat professional i personal disposada a fer d'aquest món un lloc millor per viure i (con)viure. A mi, personalment, m'ha servit per aprendre i rebre contínuament mostres d'ànim i encoratjament per acabar aquest treball, el qual no hauria estat possible sense la participació d'aquests persones, almenys amb la mateixa profunditat, intensitat i qualitat.

En primer lloc, voldria agrair la col·laboració i entusiasme des del plantejament del treball fins el final de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar, des de la seva alcaldessa (Montse Badia), al regidor de Governació i Via Pública (Fèlix Enric), passant per l'Educador social (Víctor Durán), la Treballadora social (Montse Pérez), el tècnic de participació ciutadana (Genís Frontera) i el personal del padró d'habitants (Cristina Carmona) i d'Atenció ciutadana i Registre (Griselda Serra).

A tots els ciutadans i ciutadanes que han participat en les enquestes, especialment als amics que, a més de fer la seva, m'han ajudat en la tasca de fer-les a altres ciutadans (Ma. José, Pepe, Montse i Àngel).

A tots els i les alumnes del SES Castellbell què, amb la seva sinceritat, han fet una contribució important en la recerca i, molt especialment, a la directora del SES (Àngels Basiana) i als professors de 1r., 2n. i 3r. d'ESO.

A tots els companys i companyes de l'ABP Bages, dels diferents serveis de la Regió Policial Central i de les policies locals de la comarca (Artés, Manresa, Navàs, Sallent, Sant Fruitós de Bages, Sant Joan de Vilatorrada i Sant Vicenç de Castellet) que han participat en les enquestes, especialment a comandaments (com en Miquel M.P.) que han "perseguit" als agents per fer-les i recollir-les, i –com no- als màxims responsables dels cossos policials que han participat (Joan Martínez, Carles Anfruns, Josep Guillot, Germán Martínez, Alfons Sánchez, Jordi Mora, Sergi Ramos, Jaume Salinas, Jordi Martínez, Olga Ferrer i Ramon Vall), tant per la col·laboració a nivell personal -fent l'enquesta- com a nivell de cos, facilitant que els agents i comandaments la fessin. I, molt especialment al meu cap (Josep Guillot) per totes les facilitats que m'ha donat.

A totes les persones que han sacrificat una part valuosa del seu temps, per dedicar-la a les entrevistes (Víctor Durán, Genís Frontera, Montse Pérez, Jose Bragulat, Ferran Rofín, Òscar

Bolancell, Salwa l'Aouaji, Miguel Ángel Aguilar, Lola Vallès i Olga Jubany). Les seves aportacions, com a experts, han estat essencials en la qualitat i solvència dels resultats.

A les recomanacions i orientacions que m'ha donat l'Alejandro Vélez en matèria d'estadística i tria de mostres representatives per fer les enquestes, ja que sense elles no hauria conegut la complexitat a l'hora d'assolir uns resultats mínimament vàlids en el treball d'investigació.

A la meva tutora (Cristina Fernández), per la seva dedicació, assessorament i suport continu, els seus consells, orientacions i recomanacions han servit per donar qualitat i coherència a un munt de dades i d'informació. Així mateix, per la seva paciència en llegir –a altes hores de la matinada- els correus quilomètrics que li he enviat amb els meus dubtes. Tanmateix, m'agradaria destacar que el rigor en la seva tasca com a tutora no ha estat un impediment per demostrar-me també la seva passió per aquest tema.

I, sobretot, a la meva família, pel seu suport i ajut incondicional i per haver aguantat durant varis mesos els meus desvaris. A la meva filla (Judit-Elisabet) pel seu ajut i consell en les enquestes als alumnes mentre ho combinava amb el seu treball de recerca i exàmens, al meu fill (David) pel seu ajut en la introducció de les dades de les enquestes d'alumnes, de ciutadans i de policies mentre ho compaginava amb els seus treballs i els estudis d'anglès, i, molt especialment, a la meva dona (Teresa) per haver suportat els sorolls de papers i del portàtil mentre feia el treball en l'habitació de la clínica després que l'haguessin intervingut quirúrgicament, per les hores de llicència que m'ha donat durant el seu postoperatori i convalescència per dedicar-les a fer el treball, i, sobretot, perquè sempre ha estat el pal de paller en totes les aventures i projectes en les que m'he embarcat.

No voldria acabar, però, sense fer un agraïment especial a una persona molt especial. Als pocs anys d'entrar com agent a la policia local de Manresa, van caure en les meves mans dos llibres, un sobre l'ètica de la policia i l'altre sobre democràcia i la policia. En ambdós llibres hi havia un denominador comú, la persona que els havia fet. La visió clara que emanava d'aquelles pàgines –sobretot el llibre: Democràcia i Policia- i la implicació i defensa de l'ètica policial i dels drets humans, i la bondat de l'autor mentre descrivia el tema em van captivar i van despertar en mi una passió –que hores d'ara encara tinc- sobre la deontologia policial i em van fer veure clarament la importància que té la manera d'actuar de la policia en una democràcia. Aquella persona, aleshores, desconeguda per a mi, era en Jaume Curbet. Per tot això, allà on siguis, moltes gràcies Jaume.

1. Introducció

Als anys noranta els estrangers no representaven ni l'1% de la població espanyola. En pocs anys, però, la societat espanyola ha viscut importants canvis degut a un corrent migratori progressiu i accelerat cap a Espanya, primer des d'Àfrica i després d'Amèrica Llatina i els països d'Europa de l'est.

Les arribades contínues d'immigrants han provocat en alguns sectors de la població actituds insolidàries i de rebuig, i amb això l'increment de la xenofòbia i el racisme.

La xenofòbia està acompanyada d'intolerància religiosa i cultural. Una intolerància que fa de la diversitat el seu enemic i del diferent un potencial objectiu d'agressió executada per grups racistes o neonazis.

La intolerància, com a pas previ a la discriminació, a l'odi i a la violència xenòfoba, sempre ha estat present a la història humana. Ha estat el desencadenant en un gran nombre de guerres, ha estat present en les persecucions religioses i en violents enfrontaments ideològics, i en l'actualitat es configura cada vegada més com una gran amenaça per a la democràcia, la pau i la seguretat.

El problema, però, no resideix exclusivament en la xenofòbia i intolerància latent a la societat, això només és una part i no la més greu. El problema central és la seva articulació política i agressiva aprofitant la situació de crisi. Evitar que l'oportunisme antidemocràtic arrel i s'expandeixi és una urgència que han manifestat les tres institucions europees encarregades del seguiment i protecció dels drets humans. L'Organització per a la Seguretat i la Cooperació en Europa (OSCE), el Consell d'Europa i l'Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europea han estant contundents i han cridat als Governos demanant una acció decisiva front al racisme i la xenofòbia, assenyalant l'avanç de l'odi i la intolerància a Internet i demanant a la societat civil que es mobilitzi sense demora per fer front a aquest greu problema¹.

La presidenta del Consell d'Administració de l'Observatori Europeu sobre Racisme i Xenofòbia, Anastasia Crickley, alertava en la presentació de l'*informe anual sobre racisme i xenofòbia dels Estats membres de la UE relatiu a l'any 2005* que, "malgrat a finals del segle XX es podia pensar que el racisme havia desaparegut, el fet és que roman ocult, avança i torna a emergir convertint-se en un fenomen més complex". Alhora, posava l'accent en que a vegades s'assisteix a una espècie de "legitimació" de la discriminació al·legant motius de "seguretat" i lamentava l'existència de llacunes del marc legislatiu per lluitar contra aquest fenomen.

¹Informe Raxen: Ofensiva xenòfoba durante la crisis económica (Especial 2010). Direcció: Esteban Ibarra. Edita: Movimiento contra la Intolerancia, amb el suport de la Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, del Ministeri de Treball i Immigració, i del Fons social europeu de la UE.

2. Objectiu i metodologia de la investigació: estructura

Castellbell i el Vilar és un municipi amb poc més de 3.700 habitants, el qual es troba situat a la comarca del Bages. En aquesta comarca s'han produït alguns fets i dinàmiques que ens porten la preocupació per un increment de la intolerància racial de les persones autòctones respecte a les immigrades. Tot i que aquestes dinàmiques no s'han percebut a Castellbell i el Vilar, tenint en compte que hi ha un nombre important de persones immigrades i la influència que poden exercir els successos en municipis veïns, s'ha cregut oportú fer un treball de recerca sobre la intolerància racial en aquest municipi.

L'objectiu d'aquest treball, per tant, és proporcionar una aproximació a la situació sobre la intolerància racial en el municipi de Castellbell i el Vilar, esbrinar quines poden ser les seves causes o factors afavoridors d'aquest sentiment i conèixer les actituds de la població envers la intolerància racial, amb la finalitat de facilitar el disseny d'un programa d'intervenció.

La complexitat del tema només ens permetrà fer una aproximació a la situació actual, formular algunes hipòtesis sobre les principals causes, i contrastar-la amb les dades i teories relacionades. No obstant això, tenint en compte l'impacte de la informació a nivell global, es valorarà la influència o "contagi" que podrien provocar les notícies o accions d'altres municipis de la comarca o d'altres llocs en el nivell de convivència de Castellbell i el Vilar.

El diagnòstic i la comprovació de les hipòtesis sobre les principals causes que contribueixen en la intolerància racial han de permetre identificar la situació actual i pronosticar els diferents escenaris de futur, per poder definir les línies estratègiques i dissenyar propostes d'acció orientades a la solució o disminució dels problemes detectats i avançar-se a possibles problemes o conflictes futurs.

Aquesta investigació es divideix en cinc parts. A la primera, s'ha fet una recerca d'informes d'institucions i organismes oficials i no governamentals dedicats a l'anàlisi del racisme i la xenofòbia; s'ha fet una recopilació de dades sobre el municipi (geogràfiques, demogràfiques, econòmiques, socials i policials de diferents fonts oficials); s'han recopilat notícies relacionades amb el racisme i la xenofòbia d'altres països, del nostre i de municipis veïns per valorar l'estat de la qüestió i, alhora, analitzar el tractament que fan els mitjans de comunicació sobre aquest tema, i, finalment, s'han cercat pàgines web de contingut racista per valorar la rellevància d'Internet en la difusió de l'activitat racista. D'altra banda, però, també s'han fet preses de contacte amb alguns professionals de l'ajuntament per complementar la informació recollida fins el moment i per orientar noves recerques d'informació.

L'anàlisi d'aquestes dades ens ha permès fer un primer diagnòstic de la situació actual i descriure l'estat de la qüestió a Castellbell i el Vilar. Tanmateix, les dades geogràfiques també ens permetran identificar les àrees d'acció i per establir accions de prevenció i

neutralització de riscos; les dades demogràfiques serviran per conèixer el grau de massificació urbana o determinar el rang d'edat que predomina, i les dades delictives per identificar els tipus i modalitats delictives, el seu comportament i radi d'acció.

A la segona part s'han plantejat les hipòtesis a partir de l'objectiu del treball de recerca i els resultats del diagnòstic i de l'estat de la qüestió descrits en la primera part.

A la tercera part, es descriu la metodologia del treball de camp que se seguirà per comprovar les hipòtesis i la justificació dels mètodes que s'han considerat més adequats. En aquest cas, la investigació es complementa amb un treball de camp amb fonts primàries, tant a nivell quantitatiu (enquestes i qüestionaris a una mostra representativa de la població, alumnes de l'ESO i dels cossos de seguretat per valorar la seva actitud envers la intolerància racial) i qualitatiu (entrevistes amb experts i informants clau: professionals i actors socials relacionats amb l'objecte de la recerca).

La metodologia seguida per realitzar aquest treball de camp està desenvolupada en el punt 6 d'aquest treball.

A la quarta part s'analitzen els resultats del treball de camp per constatar les hipòtesis plantejades i posteriorment es detallaran una sèrie de conclusions. Aquests resultats es troben en recollits en el punt 7 del treball i les conclusions en el punt 8.

Finalment, a la cinquena part, es fan una sèrie de recomanacions i propostes, amb unes reflexions prèvies sobre l'estratègia i els eixos i àmbits clau. Així mateix, es recomanen diverses publicacions amb propostes per facilitar, si s'escau, la presa de decisions sobre les diferents accions que es poden dur a terme.

Aquestes recomanacions i propostes es recullen en el punt 8 del treball.

El treball es completa amb una sèrie d'annexos que amplien la informació i dades d'algun dels apartats i altres que contenen les fitxes tècniques i els qüestionaris que s'han fet servir per fer les enquestes en el treball de camp.

3. Justificació

Segons els informes d'institucions i organismes no governamentals dedicats a l'anàlisi del racisme i la xenofòbia²², els moviments intolerants i xenòfobs estan guanyant terreny en tota Europa en els darrers anys i el nostre país no està al marge d'aquest problema.

²²Informe Raxen: Ofensiva xenòfoba durante la crisis económica (Especial 2010). Movimiento contra la Intolerancia. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].

<<http://www.movimientocontralaintolerancia.com/html/raxen/raxen.asp>>

L'agitació d'un sector ideològic, que cerca connectar amb la ciutadania que recela de la immigració, de la diversitat cultural i religiosa i de la pròpia construcció europea, està generant un procés involutiu respecte a la idea d'una societat oberta i de ciutadania mundial que hauria d'acompanyar a una globalització congruent amb la democràcia i la universalitat dels Drets Humans.

En aquest sentit, el discurs de la intolerància i la violència racista es propaga en diversos espais, entre els quals Internet ofereix cada vegada més facilitats per a la difusió d'imatges i missatges. I és que, en moments difícils i d'incertesa, aquest tipus de discursos troben el millor moment per propagar-se, atacant els drets dels immigrants, la cohesió social i el desenvolupament de la convivència.

Un altre element fonamental a tenir en compte quan es tracta aquest tema és la construcció d'imaginari al voltant de la immigració, els quals configuren una realitat subjectiva que s'acaba convertint en real en les seves conseqüències per a qui els comparteixen, les pateixen o les combaten. En aquest sentit, precisa un especial interès la contribució mediàtica i l'actuació policial en la construcció d'aquestes imatges. No hi ha cap mena de dubte que els mitjans de comunicació exerceixen un paper fonamental en la conformació de l'imaginari col·lectiu sobre immigració. De ser positiva contribuirà a despertar sentiments de *xenofilia* mentre que les experiències negatives estendran les formes de xenofòbia.

Els responsables dels mitjans informatius saben que el tema de la delinqüència ven, per això és abordada amb freqüència en titulars i inclús en portades.

Finalment, si la policia actua utilitzant estereotips ètnics o racials en la pràctica de les identificacions o els escorcolls, en lloc de la conducta individual, la descripció de sospitosos o el coneixement acumulat, contribuirà voluntària o inconscientment a tensar les relacions entre la policia i la comunitat immigrant, a banda de ser una pràctica inefectiva i il·legal (Vallès, 2007).

Alhora, les estadístiques policials poden acabar creant una realitat "objectiva" falsa que podria servir de "munició" perquè grups d'ideologia neofeixista o neonazi i grups polítics, per exemple, la utilitzessin per relacionar la immigració amb la inseguretat o la delinqüència,

BTV (2011). La fiscalia adverteix de l'augment de les webs que inciten a l'odi i la discriminació. [Data de la notícia: 27 de juny de 2011].

<<http://www.btv.cat/btvnoticies/tag/delictes-informatics/>>

Observatorio antisemitismo (2011). Incremento de la doctrina del odio en Internet. [Data de la notícia: 27 de juny de 2011].

<<http://observatorioantisemitismo.fcje.org/?p=759>>

Informe: Parar el racismo, no a las personas: perfiles raciales y control de la inmigración en España (deseembre de 2011). Amnistia Internacional.

<<http://www.es.amnesty.org/paises/espana/inmigracion-racismo-xenofobia/>>

contraposant en el seu missatge el benestar de la població autòctona al de la població immigrant o prometent un enduriment de les lleis, què en definitiva acabaria convertint-se en una limitació a la llibertat i als drets fonamentals.

Aquests missatges poden provocar un oblit del respecte als drets humans de tots i pot acabar permetent abusos de particulars com de funcionaris públics en el tracte als immigrants i altres col·lectius vulnerables. La lluita contra el racisme i la intolerància han de contribuir en impulsar la integració, la cohesió social i la gestió de la diversitat.

Aquest treball, tot i no ser l'objectiu inicial, vol contribuir també a omplir una part del buit de dades relacionades amb aquesta temàtica a Castellbell i el Vilar.

4. Estat actual. Diagnòstic i estat de la qüestió

El diagnòstic i l'estat de la qüestió a Castellbell i el Vilar són la base per valorar i programar l'estratègia que permeti orientar els resultats de la recerca a un nivell de convivència òptim.

4.1 Diagnòstic

Aquest subapartat recull una breu descripció sobre l'extensió territorial, població, l'activitat principal, comunicacions o la situació geogràfica, ja que aquesta ens ha de permetre identificar alguns punts crítics per a posteriors accions³.

4.1.1 Factor geogràfic

El factor geogràfic és rellevant per identificar les àrees d'acció. El coneixement del terreny, alhora, ens serà útil per establir accions de prevenció i neutralització de riscos.

El municipi pertany a la comarca del Bages, té una superfície⁴ de 28,47 km² i es divideix en varis nuclis de població: el Burés, el Borràs, la Bauma són les antigues colònies amb major

³Per a més detall sobre els factors geogràfic, demogràfic, econòmic i social i delictiu vegeu l'annex 1. Factors del diagnòstic.

població. Limita amb cinc municipis (Rellinars, Vacarisses, Monistrol de Montserrat, Marganell i Sant Vicenç de Castellet) i es troba a 16 km de Manresa (capital de comarca) i 52 km de Barcelona. Pel que fa a les comunicacions, té una important i diversificada xarxa que el converteix en un municipi molt accessible, a poc més de 50 km de Barcelona, suposa un desplaçament aproximat de 45 minuts.

4.1.2 Factor demogràfic⁵

Ens proporciona informació de la densitat, la distribució per sexes, edats o el nivell d'instrucció, els quals poden ser útils per conèixer el grau de massificació urbana o determinar el rang d'edat que predomina, de manera que es puguin prioritzar accions preventives o educatives a nivell familiar i escolar, per generar actituds positives.

La població ha anat creixent durant els últims 20 anys, si bé, al 2011 ha canviat la tendència i ha disminuït en un parell de desenes d'habitants. En l'actualitat són 3.711 habitants.

Per nacionalitat (2010), el 93,2% són nacionals front el 6,8% d'estrangers al 2010, si bé, encara està per sota dels percentatges del Bages i de Catalunya, amb un 11,9% i un 15,9% respectivament. Tanmateix, el percentatge d'estrangers havia experimentat un creixement fins al 7,5% a mitjans de 2011⁶.

Nacionalitat	Nº de persones	% sobre total	% sobre estrangers
Marroc	84	2,25%	30,11%
Romania	35	0,94%	12,54%
Polònia	19	0,51%	6,81%
Hondures	16	0,43%	5,73%
Bolívia	13	0,35%	4,66%
Nigèria	10	0,27%	3,58%
Argentina	10	0,27%	3,58%
Equador	9	0,24%	3,23%
Veneçuela	9	0,24%	3,23%
Espanya	3.456	92,53%	
Total	3.661	98%	

TAULA 1. Nacionalitats amb més població a Castellbell i el Vilar

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Padró municipal d'habitants a data 30 de juny de 2011

La població estrangera a Castellbell i el Vilar està formada per 279 persones de 43

⁴Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) i web ajuntament de Castellbell i el Vilar. [Data de consulta: 13 de novembre de 2011]

<<http://www.idescat.cat/>> i <http://www.castellbellielvilar.cat/>

⁵Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Població 2011. [Data de consulta: 8 de gener de 2012]

<<http://www.idescat.cat/>>

⁶Font: Ajuntament de Castellbell i el Vilar. Padró municipal d'habitants a data 30 de juny de 2011.

nacionalitats diferents, essent la més nombrosa la procedent del Marroc. En la taula núm. 1 es pot observar que les 10 nacionalitats amb més població agrupen el 98% del total de la població de Castellbell i el Vilar. Així mateix, la nacionalitat estrangera amb major nombre de persones, amb un 30,1% del total de la població estrangera, suposa només un 2,25% sobre la població total del municipi.

4.1.3 Factor econòmic i social⁷

Aquest factor ens permet tenir una visió més propera sobre les dificultats i possibilitats de la població. La població activa o desocupada o l'accés a l'habitatge són factors que tenen una gran influència en la relació amb la immigració i la marginació social.

L'activitat econòmica principal és la indústria tèxtil i els serveis. L'extracció d'àrids també és una activitat important i darrerament ha tingut una plena expansió la zona industrial que limita amb Sant Vicenç de Castellet, i la urbanització i construcció de nous habitatges⁸ ha passat d'una mitjana de 12 mensuals (en la dècada dels 80) a 50 (entre el 2000 i el 2009), si bé, en el 2010 aquesta activitat s'ha paralitzat quasi per complet.

El fenomen que explica tot aquest procés és la migració i redistribució territorial que s'està produint a la província, amb una gran demanda d'habitatge per gent no nascuda al poble de Castellbell i el Vilar⁹.

Pel que fa a l'ocupació, s'ha considerat que les dades no són de gaire ajut en la investigació en tant que les més recents de Castellbell i el Vilar publicades l'Institut d'Estadística de Catalunya són de l'any 2001 i la situació ha canviat molt en els últims deu anys.

L'atur, la mitjana anual ha passat de 110 al 2001 a 302,6 al 2010, estant repartit en parts iguals entre homes i dones. Per sectors, els més castigats són el de serveis, la indústria i la construcció. Aquest últim és el que ha experimentat una evolució pitjor mentre que l'atur en la indústria s'ha reduït lleugerament.

Finalment, pel que fa al parc mòbil de vehicles¹⁰, aquest ha crescut un 120,1% en els últims 20 anys.

⁷Les dades d'aquest subapartat estan extretes de la web l'Institut d'Estadística de Catalunya. Tanmateix, tot i que la última consulta ha estat realitzada el dia 8 de gener de 2012, les dades sobre habitatges i llars i les d'ocupació són de l'any 2001.

<<http://www.idescat.cat>>

⁸Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Habitatges construïts de nova planta, iniciats (Idescat,1981-2009). [Data de consulta: 11 de desembre de 2011]

<<http://www.idescat.cat>>

⁹Durán, V. (2005). Diagnòstic social de Castellbell i el Vilar, pàg. 32.

¹⁰Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Parc de vehicles, per tipus (1991-2010). [Data de consulta: 11 de desembre de 2011]

4.1.4 Factor delictiu

La situació de la delinqüència és un factor rellevant dins de l'àmbit de la seguretat pública i també en el de la convivència. Aquest ens ha de permetre identificar els tipus i modalitats delictives, el seu comportament i radi d'acció.

El municipi disposa de dos vigilants municipals¹¹, a través dels quals es canalitzen un gran nombre de demandes i serveis, especialment els més relacionats amb la convivència i l'activitat municipal. Tanmateix, no es registren els serveis realitzats o les demandes rebudes, per la qual cosa, no es disposen de dades sobre conflictes de convivència.

Les dades sobre delinqüència són bàsicament policials sobre requeriments i fets delictius registrats per la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME).

a) Incidents i serveis

Els incidents i serveis sobre seguretat ciutadana i convivència¹² més requerits pels ciutadans són les alarmes, persones que causen inseguretat, robatoris, baralles i molèsties per sorolls en locals o veïnals. Tanmateix, aquets requeriments, tot i ser els més demandats, no arriben al 5% en la majoria dels casos. Per sectors, el Borràs i la Bauma són els nuclis amb major nombre d'actuacions.

b) Delictes i faltes en general

El percentatge dels fets més rellevants sobre el total de fets coneguts per la policia catalana a Castellbell i el Vilar és mínim¹³. No obstant això, algun dels tipus delictius supera la mitjana de la regió policial on es troba el municipi (Regió Policial Central – RPC-) i inclús la de Catalunya, per exemple els robatoris amb força o les faltes d'estafa. No obstant això, els fets que generen més alarma social o més sensació d'inseguretat es troben per sota de la mitjana de Catalunya i de la RPC.

c) Delictes d'odi i discriminació

Respecte als delictes d'odi i discriminació recollits per la PG-ME (2010-2011)¹⁴ no hi ha cap denúncia de fets ocorreguts a Castellbell i el Vilar. A la resta de la comarca del

<<http://www.idescat.cat/>>

¹¹"Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals". Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 1469 (19 de juliol de 1991), pàg. 3946-3952.

L'article 1.1 contempla la possibilitat que els municipis que no disposin de policia local es poden dotar de guàrdies, vigilants, agents, algtzirs o similars perquè exerceixin les funcions a què es refereix l'article 13. El conjunt d'aquest personal rep en l'àmbit de Catalunya la denominació genèrica de "vigilants". Aquests tenen una limitació important de funcions respecte als cossos de policia local i a la resta de cossos policials. Les funcions es limiten bàsicament a la custòdia i vigilància de béns i instal·lacions municipals, a l'ordenació i regulació del trànsit en el nucli urbà, a l'auxili al ciutadà i a vetllar pels reglaments i disposicions municipals.

¹²Només es disposa de l'estadística policial de la PG-ME (2010) respecte a requeriments atesos.

¹³Font: Mapa delinqüencial de Castellbell i el Vilar, PG-ME (2010-2011)

¹⁴Font: Mapa delinqüencial de Castellbell i el Vilar, PG-ME (2010-2011). [Data de la consulta: 12 de gener de 2012]

Bages, les denúncies amb l'àmbit relacionat amb la "Immigració" són un delictes de lesions a Manresa i un delictes contra els drets dels treballadors a Artés, les relacionades amb l'àmbit de les anomenades "Bandes llatines" són un delictes d'amenaques, un robatori amb violència i un delictes de lesions, tots a Manresa, i relacionats amb l'àmbit "Ètnic / racial" són tres (dues faltes de lesions i un delictes d'injúries, tots tres a Manresa)¹⁵. Tanmateix, a primers de gener de 2012 s'ha recollit una denúncia per possible xenofòbia a Navàs, municipi de la comarca del Bages que no limita amb Castellbell i el Vilar.

d) Faltes administratives¹⁶

Pel que fa a les infraccions administratives, les relacionades amb la Llei orgànica 1/1992¹⁷ (consum o la tinença de drogues i tinença o utilització d'armes) tenen una relació directa amb el nivell de convivència veïnal, ja que moltes vegades són els propis veïns els que requereixen la intervenció policial sobre aquests fets i, a Castellbell i el Vilar, prop del 90% estan relacionades amb el consum o la tinença de drogues a la via pública i quasi un 8% amb tinença o utilització d'armes, mentre que poc més del 2% restant amb infraccions relacionades amb el medi ambient.

e) Evolució de la seguretat al municipi de residència.

Les dades de la Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya (ESPC) són generals i no recullen els resultats concrets de municipis petits. No obstant això, les tendències a nivell comarcal poden ser útils per conèixer possibles escenaris futurs en matèria de seguretat pública per al municipi de Castellbell i el Vilar .

Els fets que més es recorden les víctimes al conjunt de Catalunya són els que comporten un cert grau de violència o intimidació (per exemple els robatoris amb violència, homicidis, agressions o abusos sexuals, lesions, etc.). A Castellbell i el Vilar, aquest tipus de fets s'han produït de manera molt esporàdica, tenen un caràcter residual i algun d'ells no ha arribat a produir-se durant tot l'any 2010 (per exemple s'han produït dos robatoris amb violència o intimidació i no s'ha produït cap agressió o abús sexual, ni homicidi, ni delictes de lesions).

A la pregunta de l'ESPC¹⁸: "*Quina és la seva opinió sobre l'evolució de la seguretat en el seu municipi durant l'últim any?*", tot i que expressen una visió positiva, cada vegada és

¹⁵Font: mapa delinqüencial de la comarca del Bages PG-ME (2010-2011)

¹⁶Font: Estadística policial PG-ME (2010)

¹⁷Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, de protecció de la seguretat ciutadana.

¹⁸Generalitat de Catalunya - Departament d'Interior. Informe sobre la seguretat a Catalunya (2009-2010) i Enquesta de seguretat pública de Catalunya (2009-2011). Síntesi de resultats. [Data d'última consulta 11 de gener de 2012].

menys optimista. Si mirem l'evolució de la seguretat al municipi per àmbits territorials, els resultats a l'àmbit territorial que inclou Castellbell i el Vilar¹⁹ són més esperançadors que els reflectits a nivell de tot Catalunya.

La conclusió, per tant, és que l'opinió de les persones entrevistades sobre l'evolució de la seguretat en l'últim any (2011) a la RPC ha millorat respecte al 2010.

No obstant això, ni l'Informe de Seguretat de Catalunya ni l'ESPC reflecteixen dades concretes sobre el municipi de Castellbell i el Vilar, per la qual cosa, la primera aproximació sobre la situació actual al municipi és valorant els resultats de l'àmbit territorial en el qual està inclòs.

4.1.5 Desconeixement i insuficiència de dades

El desconeixement de dades afecta a dues vessants: sobre els fets denunciats i sobre els fets que es produeixen i no es denuncien. En aquest apartat s'explicarà en primer lloc la manca de dades del municipi i després què passa en els nivells territorials superiors.

a) A nivell local.

L'ajuntament de Castellbell i el Vilar no disposa de dades relacionades amb la intolerància, la discriminació, l'odi o la violència racista. Tampoc s'ha trobat cap estudi o investigació sobre cap d'aquests temes²⁰.

I. Serveis socials:

Per conèixer la situació actual dels serveis municipals que tracten aquesta temàtica s'ha fet una trobada inicial amb l'educador social de l'ajuntament, el qual ha comentat els següents aspectes²¹:

- No hi ha cap servei o persona dedicat en exclusivitat als temes d'immigració.
- Els temes relacionats amb la immigració (adults i joves) són tractats pels Serveis Socials de l'ajuntament, els quals estan mancomunats amb dos municipis més (Castellgalí i Marganell) i no tenen dedicació completa.
- L'Equip Bàsic d'Atenció Social (EBAS) està format per un educador social què es dedica als menors, i una treballadora social què es dedica als adults.
- L'EBAS es coordina amb la Tècnica d'immigració del Consell Comarcal del Bages i amb els EBAS dels municipis veïns (Monistrol de Montserrat i de Sant Vicenç de Castellet).

¹⁹L'àmbit territorial que inclou Castellbell i el Vilar té el nom de Comarques centrals en l'Informe sobre la seguretat a Catalunya (ISC) de 2009 i Regió Policial Central (RPC) en l'ISC de 2010 i en l'ESPC.

²⁰El treball més aproximat a la temàtica que s'ha trobat és el *Diagnòstic social del municipi de Castellbell i el Vilar. Projecte de gestió de Serveis Socials*(2005), realitzat per l'Educador Social de l'ajuntament.

²¹Informació facilitada per l'Educador Social de l'ajuntament, en una trobada prèvia a la recollida de dades. [Data de la consulta: 19 de desembre de 2011].

- La impossibilitat de fer la jornada completa no els permet tirar endavant altres projectes o estudis de situació, ja que són absorbits pel dia a dia.
- Segons l'educador social, als anys vuitanta es va formar al municipi un col·lectiu d'ultradreta que encara està una mica actiu, ja que s'han incorporat alguns dels seus fills. El missatge més generalitzat que transmeten al jovent és que els immigrants ens prenen les coses o venen a robar-nos. En aquest sentit, comenta que un regidor del partit Plataforma per Catalunya de Manresa és de Castellbell i el Vilar.

II. Serveis de seguretat:

El servei municipal de vigilants tampoc disposa de cap registre sobre incidents o serveis relacionats amb la intolerància o violència racista²².

III. Serveis generals:

Del Padró municipal d'habitants s'han pogut obtenir dades relatives al nombre d'habitants, percentatges per països d'origen o nivell d'estudis²³. No s'ha obtingut informació sobre els anys de residència de les persones immigrades en el municipi, les quals haurien permès valorar l'arrelament i segones generacions nascudes al municipi, en tant que les dades del padró digital són a partir de 1996²⁴.

b) A nivell català.

Els mossos d'esquadra registren els delictes d'odi i discriminació des de l'any 2010, arran del protocol "Procediment de fets delictius motivats per l'odi o la discriminació", signat amb el Servei de delictes d'Odi i Discriminació de la Fiscalia de l'Audiència provincial de Barcelona, essent el primer cos policial en l'Estat espanyol en disposar d'una eina que ofereixi dades estadístiques oficials²⁵.

Durant el 2010, els Mossos d'esquadra van recollir 171 denúncies per discriminació a Catalunya (127 a Barcelona, 22 a Girona, 16 a Tarragona i 6 a Lleida). Del total de delictes denunciats, un 41% foren per racisme, un 29% per motius d'identitat sexual o gènere, un 13% per ideologia, un 7% per motius religiosos i un 6% per discriminació per discapacitat. Al 2010 es van enregistrar a Catalunya 5 denúncies per motius antisemites (4 a Barcelona i 1 a Tarragona).

²²Font: Consulta personal al vigilant municipal de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar. [Data de la consulta: 2 de desembre de 2011]

²³Les dades s'han obtingut a través de la web de l'Idescat i directament de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar, mitjançant petició per instància.

²⁴Font: Consulta personal a la funcionària encarregada del Padró municipal d'habitants de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar. [Data de la consulta: 29 de novembre de 2011].

²⁵Fiscalia Provincial de Barcelona - Servei de Delictes d'Odi i Discriminació. Memòria 2010.

Pel que fa a l'Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya (ESPC) o altres enquestes o baròmetres d'opinió tampoc recullen els resultats concrets de municipis petits.

El fet que les dades de la ESPC no siguin concretes sobre el municipi obliga a interpretar-les amb prudència, ja que la manca de dades i de recerca pot comportar, de manera errònia, l'extrapolació dels resultats o de les accions proposades en estudis d'altres municipis amb característiques molt diferents.

Les dades a nivell territorial (comarcal o regió policial) es tindran en compte –amb reserves- amb la finalitat de preveure, amb les tendències observades, els possibles escenaris futurs en matèria de seguretat pública per al municipi de Castellbell i el Vilar.

c) A nivell espanyol i europeu.

Els informes anuals elaborats per l'Agència de Drets Fonamentals de la UE²⁶ destaquen, per una banda, la insuficiència de dades sobre violència i delictes racistes en la majoria de països que formen la UE²⁷, entre ells Espanya, fet que pot provocar que determinats grups siguin discriminats sense una adequada resposta per part de l'Estat a la vegada que les víctimes de la violència racista poden romandre invisibles i sense suport; i, per l'altra, que s'ha registrat un augment en els crims racistes²⁸, segons es va constatar en vuit dels onze països de la EU que disposaven de dades relatives a la violència racista.

Aquest augment indica que els crims racistes s'estan convertint en un seriós problema social a Europa i que la manca i no homogeneïtzació de les dades no permet fer comparatives de la problemàtica entre els diferents països de la UE. Tanmateix, els informes també ofereixen exemples encoratjadors de bones pràctiques en alguns dels Estats membres, principalment el canvi positiu que està estimulant la legislació sobre igualtat i la major consciència respecte a la discriminació i la necessitat de lluitar contra aquesta tant els polítics, els mitjans de comunicació i el públic.

En la presentació de la Memòria 2010, el fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona, Miguel Ángel Aguilar, alertava que el 94% dels delictes discriminatoris no es denuncien a l'Estat espanyol²⁹ i que a Europa la xifra

²⁶Agencia Europea Derechos Fundamentales (FRA). Informes Anuales 2006-2010. [Data de consulta: 4 de desembre de 2011].

<<http://fra.europa.eu>>

²⁷FRA (2006). La insuficiencia de datos sobre delitos racistas en 2006. Informe anual 2006. [Data de consulta: 4 de desembre de 2011].

<http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm>

²⁸FRA (2007). - Informe sobre el Racismo y la Xenofobia en los Estados miembros de la UE. Informe anual 2007. [Data de consulta: 4 de desembre de 2011].

<http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm>

²⁹EL PUNT. Titular: La fiscalia alerta que un 94% dels delictes d'odi no es denuncien. [Data de la notícia: 28 de juny de 2011].

també és molt alta, d'un 82%³⁰. Per fer aflorar la xifra submergida es va crear la fiscalia que dirigeix, la qual treballa conjuntament amb col·lectius en situació de risc i amb organismes com l'Agència de Drets Fonamentals de la UE.

4.2 Estat de la qüestió

Segons l'informe Raxen³¹, les dades que ha fet públiques la Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració confirmen la necessitat no només d'estar alerta sinó de fer una pedagogia front al perjudici xenòfob. Hi ha percentatges importants de ciutadans que consideren que hi ha massa immigrants, que adopten posicions discriminatòries amb lemes que aposten per l'enduriment de la política i les lleis d'immigració o que consideren que els immigrants estan deteriorant els serveis i l'estat del benestar.

L'informe Raxen manté que el rebuig cada vegada més visible a compartir igualtat de tracte en matèria de treball, sanitat, educació i altre tipus d'atenció assistencial es constata no només en les enquestes oficials³² sinó que s'evidencia en situacions discriminatòries de la vida quotidiana. A tot això, hem d'afegir l'agitació d'odi que impulsen grups d'ultradreta cap als immigrants en els carrers o a Internet³³, amb consignes de tot tipus com "stop invasió" o "primer els de casa" i en línia amb el populisme neofeixista europeu³⁴.

<<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/428756-la-fiscalia-alerta-que-un-94-dels-delictes-dodi-no-es-denuncien.html>>

³⁰Pel que fa als Estats Units, per la seva banda van enregistrar un total de 6.628 crims motivats per l'odi l'any 2010, quasi la meitat d'ells per la intolerància racial, segons un informe divulgat per l'Oficina Federal d'Investigacions (FBI). [Data de la consulta: 14 de novembre de 2011].

<<http://www.pontealdia.com/estados-unidos/ee.uu.-registro-6.628-crimenes-de-odio-en-el-2010.html>>

³¹Informe Raxen: Ofensiva xenòfoba durante la crisis económica (Especial 2010). Direcció: Esteban Ibarra. Edita: Movimiento contra la Intolerancia, amb el suport de la Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, del Ministeri de Treball i Immigració, i del Fons social europeu de la UE. [pdf]. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].

<<http://www.movimientocontralaintolerancia.com/html/raxen/raxen.asp>>

³²Enquestes: Actitudes hacia la inmigración (2008-2010). Estudis 2773, 2817 i 2846 realitzats pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS). [Data de consulta: 5 de desembre de 2011]

<http://www.cis.es/cis/opencms/CA/1_encuestas/catalogoencuestas.html>

³³La web <http://www.stormfront.org/forum/t60085-71/>, per exemple, dona la benvinguda als visitants indicant que són una comunitat de nacionalistes blancs i convidant-los a navegar pels set milions de missatges que tenen, entre els quals destaquen un recull notícies sobre delinqüència i detencions només relacionades amb immigrants.[Data de consulta: 3 de desembre de 2011]

³⁴Ibarra, E. (2001). Neofascismo en Europa. Cuaderno de análisis núm. 12, pàg. 2. [Data de consulta: 17 de gener de 2012]

Europa viu un període de ressorgiment de l'ultranacionalisme, xenofòbia i en general d'intolerància. La configuració d'un ambient cultural i psicosocial que abasta des del fanatisme intransigent d'idees ultranacionalistes, passant per les manifestacions de rebuig a immigrants, l'antisemitisme, l'homofòbia i la intolerància religiosa, fins a la banalització de la violència en la cultura de l'oci, possibiliten el desenvolupament d'un ampli conjunt d'actituds i conductes que menyspreen i violen els Drets Humans, dificultant de manera notòria la convivència democràtica

L'onada de crims i de violència xenòfoba que en els últims anys està recurrent Europa, des de Rússia a la península Ibèrica, és la millor prova de que un feixisme generacionalment renovat emergeix entre nosaltres, desenvolupant en la joventut una proposta atractiva per a molts adolescents urbans immersos en una societat en crisi.

<<http://www.estebanibarra.com/?p=485>>

L'Observatori Europeu del Racisme i la Xenofòbia (OERX) en l'Informe anual 2005³⁵ sobre la situació de racisme i xenofòbia en els Estats membres de la UE, advertia de la situació de discriminació que pateixen els immigrants i gitanos en matèria de treball, habitatge o educació en Espanya. A més, també destacava que Espanya era un dels cinc països de la UE, juntament amb Grècia, Itàlia, Xipre i Malta que no havien proporcionat a l'Observatori dades oficials suficients per fer una radiografia adequada de la situació.

L'informe també citava les denúncies de SOS Racisme relatives a les pràctiques del Govern català que, segons l'organització, fa servir la nacionalitat com a criteri d'accés al treball. Així com el cas de varis municipis espanyols que es van negar a regularitzar la situació d'alguns immigrants en impedir la seva inscripció en el padró d'habitants o exigint-los certificats de bona conducta, o el fet que a Espanya, Itàlia i França s'havien trobat anuncis a la premsa on algunes agències immobiliàries rebutjaven els estrangers.

En aquest mateix sentit, l'enquesta "*Actitudes hacia la inmigración II*", la qual que es va dur a terme a Espanya entre el 20 de setembre i el 2 d'octubre de 2008 pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), arribava a la conclusió que la crisi econòmica havia endurit l'opinió que els espanyols tenen sobre la immigració i estava contribuint a elevar la por a un creixement de la competència en l'accés a recursos públics i, en especial, a les oportunitats laborals. A banda, la reivindicació més manifesta del dret dels autòctons a la preferència a l'accés a un lloc de treball davant un ascens ininterromput de les xifres d'atur, el qual en el tercer trimestre de 2011 havia arribat al 21,52%, de la població activa, afectant a 4.978.300 persones³⁶.

D'altra banda, l'Informe "*Evolución del racismo y la xenofobia 2009*"³⁷ de l'Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia (OBERAXE), adscrit a la Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, va mostrar que la capacitat receptiva de la població espanyola davant la immigració estava disminuint en un context socioeconòmic d'incertesa, mentre que s'accentuava la demanda d'una política d'immigració més restrictiva. Per la seva banda, cal també destacar que l'Informe "*Evolución del racismo y la xenofobia 2010*" assenyalava que la població immigrant havia baixat en 17.100 persones el setembre de 2009 respecte al mes

³⁵El racismo y la xenofobia en los Estados miembros de la UE, tendencias, evolución y buenas prácticas. (Informe anual 2005). [pdf]. OERX. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].
<http://europa.eu/legislation_summaries/other/c10411_es.htm>

³⁶Encuesta de población activa (EPA). Notes de premsa (2011). Instituto Nacional de Estadística (INE). [Data de consulta 09/01/2012].
<<http://www.ine.es/daco/daco42/daco4211/epa0311.pdf>>

³⁷Cea D'Ancona, Ma. A. i Valles Martínez, M. (Informes 2009 i 2010). Evolución del racismo y la xenofobia en España. [pdf]. OBERAXE - Ministeri de Treball i Immigració. [Data de consulta: 16 de novembre de 2011].
<<http://www.oberaxe.es/files/datos/4e20230088dc8/INFORME%20RACISMO%202010.pdf>>

de juny del mateix any, notícia que el periòdic *El País* reflectia indicant que era el primer descens de població immigrant en 13 anys³⁸.

4.2.1 Breu pinzellada sobre la situació a Espanya

L'últim informe sobre Espanya de la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància (ECRI)³⁹, publicat el febrer de 2011, remarca que, malgrat els avanços realitzats, encara no es disposa de dades suficients sobre el racisme i la discriminació racial, ni sobre aplicació de les disposicions penals, civils i administratives en vigor. D'altra banda, també adverteix de l'augment del racisme a Internet amb un gran nombre de webs de moviments neonazis; la distribució desigual d'alumnes immigrants i gitanos, amb l'existència d'escoles "gueto"; l'existència de disposicions contradictòries respecte a la pràctica d'establir perfils ètnics, i la manca d'una comissió independent encarregada d'investigar les denúncies de mala conducta policial.

La insuficiència de dades sobre racisme i discriminació racial no vol dir que els conflictes i la violència racial que s'han produït en grans capitals com París i Londres, encara que ne menor escala, no s'hagin produït també en municipis de l'estat espanyol.

Fets, com el de Torredonjimeno – Jaén (1984), en el que cinc persones d'ètnia gitana van resultar molt greus a causa de l'incendi del seu habitatge. Un miler d'habitants, en una localitat amb 13.500 habitants, van incendiar una casa on es trobaven vuit persones de raça gitana. L'origen dels successos està en la forta agressió que va patir un home de 61 anys per negar-se a donar una cigarreta a un home gitano. Aquest fou un clar antecedent dels successos posteriors de Martos – Jaén (1986), Mancha Real – Jaén (1991) i Loja – Granada (1992)⁴⁰. Tots ells exemplifiquen casos on veïns del poble van atacar i incendiar grups d'habitatges marginals de gitanos per les contínues agressions i robatoris associats a aquest grup de famílies.

³⁸García, B. (2009). Titular: La crisis provoca el primer descenso de población inmigrante en 13 años. EL PAIS.COM [Data de consulta: 7 de desembre de 2011].

<http://www.elpais.com/articulo/economia/crisis/provoca/primer/descenso/poblacion/inmigrante/anos/elpepieco/20091024elpepieco_3/Tes>

³⁹European Commission against Racism and Intolerance (2011). Quart informe sobre Espanya [CRI(2011)4 Version espagnole]. Directorate General of Human Rights and Legal Affairs - Council of Europe. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].

<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/library/publications_en.asp>

⁴⁰Gamella, J. F. (2002). Exclusión social y conflicto étnico en Andalucía. Análisis de un ciclo de movilización y acción colectiva antigitana (1976-2000). Universidad de Granada – Departamento de Antropología Social. *Gazeta de Antropología*. Núm. 18 – 2002 – Artículo M07. [Data de consulta: 14 de gener de 2012].

<http://www.ugr.es/~pwlac/G18_M07JuanF_Gamella.html>

Un altre cas de gran repercussió fou el de l'Ejido (2000)⁴¹, on va morir apunyalada una jove quan intentava evitar un robatori per part d'un marroquí. Aquesta mort se sumava a la mort el dia anterior d'un agricultor a mans d'un altre marroquí i va provocar una manifestació de repulsa on van participar unes 10.000 persones i va acabar amb atacs violents durant la nit a comerços àrabs.

Més recentment, al barri de Lavapiés – Madrid (2011), es va produir un cas totalment contrari. En aquest cas, desenes de veïns es van enfrontar a un grup d'agents de policia que estaven demanant la identificació a varis immigrants i van fer retrocedir a diversos cotxes policials⁴².

Pel que fa a la immigració, segons les dades obtingudes pel CIS, en el Baròmetre d'Opinió (2005), amb els assalts a les tanques frontereres de Ceuta i Melilla, la immigració va passar a ser el segon problema per als espanyols. El 2006, un nou assalt i les arribades diàries de "cayucos" a les Illes Canàries, porten la immigració a col·locar-se com el primer problema per al 59,2% dels espanyols. No obstant això, l'evolució de la menció de la immigració entre els principals problemes d'Espanya i Catalunya ha baixat a més de la meitat entre el 2006 i el 2010⁴³. En els últims anys, l'atur, la situació econòmica i la classe política s'han col·locat com les principals preocupacions, malgrat això, la immigració es manté entre cinquè lloc en l'enquesta CIS⁴⁴ i en tercer lloc en l'enquesta CEO⁴⁵.

4.2.2 Situació a Catalunya

Al nostre país, un dels fets més impactants fou el 7 d'octubre de 2007, quan un jove de 21 anys va donar puntades de peu i cops de puny a una jove equatoriana de 16 anys que viatjava en el metro de Barcelona, alhora que la insultava amb menyspreu per la seva

⁴¹Diario La Rioja (2000). Un brote de xenofòbia desata una violenta 'cruzada' contra los inmigrantes en El Ejido. [Data de la notícia: 7 de febrer de 2000].

<<http://www.ub.edu/penal/historia/ejido/espana01.htm>>

⁴²EL PAIS (2011). Los vecinos de Lavapiés se enfrentan a la policía por pedir la identificación a los inmigrantes. [Data de la notícia: 5 de juliol de 2011].

<http://www.elpais.com/articulo/espana/vecinos/Lavapies/enfrentan/policia/pedir/identificacion/inmigrantes/elpepu esp/20110705elpepunac_22/Tes>

⁴³Méndez, M. (2009). L'opinió dels catalans sobre la immigració. Fundació Jaume Bofill. Informes breus, nº 25, pàg. 31-34. [Data de consulta: 7 de gener de 2012].

<<http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/513.pdf>>

⁴⁴Enquestes: Actitudes hacia la inmigración (2008-2010). Estudios 2773, 2817 i 2846 realitzats pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), pàg. 2: atur (62,3%), la situació econòmica (21,6%), la classe política (6,2%) i la immigració (1,8%). [Data de consulta: 5 de desembre de 2011]

<http://www.cis.es/cis/opencms/CA/1_encuestas/catalogoencuestas.html>

⁴⁵Enquesta: Percepció dels catalans i catalanes sobre la immigració 2010. Dossier de premsa. Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). Pregunta principal problema de Catalunya –diapositives 7 i 8- i problema que personalment li afecta més –diapositives 9 i 10-. [Data de consulta: 12 de gener de 2012]

<http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/AppJava/notapremsavw/detall.do?id=102908>

condició d'immigrant⁴⁶. Les imatges enregistrades per les càmeres del metro es van difondre ràpidament en diversos mitjans de comunicació –premsa digital i televisiva principalment– tant a nivell català, com a nivell nacional i internacional.

A Terrassa (1999)⁴⁷, els robatoris i altercats d'un grup de joves magribins en el barri de Can Anglada va mobilitzar una manifestació dels veïns a la què van anar “caps rapats” neonazis que va acabar amb importants incidents⁴⁸. El mateix any a Banyoles foren incendiats uns habitatges d'immigrants subsaharians i a Girona una mesquita⁴⁹.

Al Vendrell (2010), un centenar de persones, la majoria d'origen magrebí, es van enfrontar als Mossos d'Esquadra després que aquests detinguessin a un home marroquí per possessió de haixix. El conflicte va esclatar quan, en un control habitual, agents dels Mossos d'esquadra van escorcollar un “sospitós”, segons la policia. L'enfrontament va ocórrer al costat dels pisos coneguts com Les Planes, barri degradat i conflictiu amb majoria de població immigrant⁵⁰.

Tanmateix, els fets ocorreguts a Salt (Girona), a primers de gener de 2011, van posar en evidència un sentiment latent que cada vegada és més evident. Els fets van passar quan un jove marroquí va resultar ferit greu mentre fugia de la policia. Posteriorment, un centenar de companys –d'entre 10 i 20 anys– es van manifestar davant les dependències policials per donar mostres de suport al jove ferit. La concentració va acabar amb actes vandàlics pels carrers de la població i el balança final fou sis contenidors cremats, dotze vehicles incendiats, vidres trencats i tres detinguts⁵¹.

Finalment, en la síntesi de resultats de l'ESPC (2011)⁵² la immigració se situa com a tercer

⁴⁶EL PAIS (2007). Agresión racista en un tren de Barcelona. [Data de la notícia: 22 d'octubre de 2007].
<http://www.elpais.com/articulo/sociedad/Agresion/racista/tren/Barcelona/elpepusoc/20071022elpepusoc_8/Tes>

⁴⁷El municipi de Terrassa pertany a la comarca del Vallès Occidental. Tanmateix, tan sols es troba a 20 quilòmetres de Castellbell i el Vilar.

⁴⁸EL MUNDO (1999). Un grupo de jóvenes vuelve a atacar las viviendas de los magrebíes en Terrassa. [Data de la notícia: 15 de juliol de 1999].
<<http://www.elmundo.es/elmundo/1999/julio/15/sociedad/tarrasa.html>>

⁴⁹EL MUNDO (1999). Continúan los brotes xenófobos en Girona. [Data de la notícia: 19 de juliol de 1999].
<<http://www.elmundo.es/elmundo/1999/julio/19/sociedad/girona.html>>

⁵⁰EL PAIS (2010). Greus incidents al Vendrell després d'una detenció de la policia. [Data de la notícia: 18 de febrer de 2010].
<http://elpais.com/diario/2010/02/18/catalunya/1266458838_850215.html>

⁵¹20minutos (2011). Buscando soluciones tras una semana de altercados violentos en Salt. [Data de la notícia: 24 de gener de 2011].
<<http://www.20minutos.es/noticia/931389/0/tension/altercados/salt/>>

⁵²Generalitat de Catalunya - Departament d'Interior. Enquesta de seguretat pública de Catalunya (2011). Síntesi de resultats. [Data de consulta 11 de gener de 2012].

principal problema per a la societat catalana, amb un 11,9% de les respostes, quan els pregunten: *quin considera que és el principal problema de seguretat que té avui la societat catalana?*⁵³, per sota de la inseguretat econòmica i l'atur –en segon lloc- i els robatoris i la delinqüència no violenta –en primer lloc-, coincidint força amb els resultats del Baròmetre d'Opinió que realitza el CIS. Mentre que, quan es pregunta: *quin dels principals problemes consideren que és el més important?*⁵⁴, la immigració se situa en cinquè lloc de les sis més destacades, amb un 5,2%, per darrera de l'atur i precarietat laboral, el funcionament de l'economia, la insatisfacció amb la política i les relacions Catalunya - Espanya.

4.2.3 Situació a Castellbell i el Vilar

En no disposar de dades ni notícies sobre incidents relacionats amb la intolerància o la violència racista a Castellbell i el Vilar, s'ha fet una recerca dels casos més propers territorialment. S'han trobat varis incidents ocorreguts al municipi veí de Sant Vicenç de Castellet (municipi que limita amb Castellbell i el Vilar) i un altre a Manresa (capital de la comarca del Bages i situat a només 16 quilòmetres del municipi objecte de la investigació).

- a) Al 2001, es van produir dues agressions en el municipi de Sant Vicenç de Castellet. En una un magribí fou apallissat per “caps rapats” i va ser ingressat a l'hospital. L'altra, uns mesos abans, un guineà també havia rebut una pallissa⁵⁵.
- b) El 15 de juny de 2002, va passar el fet més greu a Sant Vicenç de Castellet. Un grup de joves d'estètica “skinhead” van llençar un “còctel molotov” contra un habitatge d'immigrants magribins i van apallissar a un altre què havia sortit per recriminar l'acció⁵⁶. Els detinguts, un total de tretze, són de Sant Vicenç de Castellet, el Pont de Vilomara, Monistrol de Montserrat i Manresa⁵⁷.
- c) A finals de 2003, a Sant Vicenç de Castellet, un grup extremista llença un “còctel

<<http://www20.gencat.cat/docs/interior/Home/010%20El%20Departament/Publicacions/Seguretat/Estudis%20i%20Enquestes/Enquesta%20de%20Seguretat%20Publica%20de%20Catalunya/Docs/Presesnt%20ESPC%202011.pdf>>

⁵³Enquesta de seguretat pública de Catalunya (2011). Síntesi de resultats, diapositiva 41.

⁵⁴Enquesta de seguretat pública de Catalunya (2011). Síntesi de resultats, diapositiva 39.

⁵⁵EL PAIS (2009). Neonazis agreden y roban a un senegalés. Un foco de racismo en Sant Vicenç de Castellet. [Data de la notícia: 6 de novembre de 2009].

<<http://www.elpais.com/articulo/cataluna/neonazis/agreden/roban/senegales/anos/Manresa/elpepiespcat/Tes>>

⁵⁶ABC (2002). Detienen dos jóvenes más por el ataque racista a Sant Vicenç de Castellet. [Data de la notícia: 18 de juny de 2002].

<http://www.abc.es/hemeroteca/historico-18-06-2002/abc/Catalunya/detienen-a-dos-jovenes-mas-por-el-ataque-racista-de-sant-vicen%C3%A7-de-castellet_107483.html>

EL PAIS (2002). Sant Vicenç de Castellet en situación muy tensa después del ataque racista. [Data de la notícia: 21 de juny de 2002].

<http://www.elpais.com/articulo/cataluna/Sant/Vicenç/Castellet/situacion/tensa/ataque/racista/elpepiautcat/20020621elpcat_27/Tes>

⁵⁷Tots els municipis dels detinguts són de la comarca del Bages. Sant Vicenç de Castellet i Monistrol de Montserrat limiten amb Castellbell i el Vilar, mentre que el Pont de Vilomara i Manresa estan a pocs quilòmetres.

molotov" a una carnisseria magribina, quedant el local totalment destrossat⁵⁸.

- d) A La "caza del moro" nocturna. Dos víctimas relatan el ataque racista a su vivienda en Sant Vicenç de Castellet (2009)⁵⁹.
- e) l'octubre de 2009, quatre "neonazis" agredeixen i roben a un senegalès de 19 anys a Manresa. Els quatre joves, dos nois, dues noies i un menor d'edat, són veïns de Sant Vicenç de Castellet⁶⁰.

4.2.4 Els mitjans de comunicació i Internet

Les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen actualment una gran facilitat per a la difusió en les xarxes socials tant d'imatges, com de missatges, convocatòries, etc. Ja fa uns anys que alguns episodis de violència racista entre joves són gravats amb telèfons mòbils per després penjar-los a Internet. Aquests, i altres, han tingut la suficient publicitat en alguns mitjans de comunicació, convertint-se en material de primera de programes de televisió que repeteixen insistentment la imatge no com a denúncia sinó com a element per incrementar l'audiència.

a) Els mitjans de comunicació

D'acord amb la Teoria de l'Agenda Setting, desenvolupada per McCombs i Shaw en 1972, els mitjans de comunicació no imposen a la societat el que han de pensar, però sí imposen els temes que estaran en aquest debat, és a dir, la visió del món predominant en la societat. Per a la societat és fonamental la construcció mediàtica de la realitat, la resta no existeix. En el cas de la immigració, la cobertura informativa –fonamentalment negativa- que se li dona a aquest tema pot constituir un factor que expliqui la percepció de la immigració com a problema per a la opinió pública, tal i com reflecteixen les enquestes del CIS des de fa anys.

L'acció informativa dels mitjans de comunicació contribueix decididament a generar imatges de discriminació i exclusió. El com representen els mitjans informatius als immigrants sens dubte afavoreix la creació de percepcions i comportaments de la població autòctona envers ells⁶¹.

⁵⁸EL PAIS (2003). "Cóctel mólotov" contra una carnicería magrebí de Sant Vicenç de Castellet. [Data de la notícia: 31 de desembre de 2003].

<<http://www.elpais.com/articulo/cataluna/Coctel/molotov/carniceria/magrebi/Sant/Vicenc/Castellet/elpepiatcat/Tes>>

⁵⁹EL PAIS (2009). La "caza del moro" nocturna. [Data de la notícia: 10 de març de 2009].

<http://www.elpais.com/articulo/cataluna/caza/moro/nocturna/elpepiespcat/20090311elpcat_19/Tes>

⁶⁰EL PAIS (2009). Cuatro neonazis agreden y roban a un senegalés de 19 años en Manresa. [Data de la noticia: 6 de novembre de 2009].

<<http://www.elpais.com/articulo/cataluna/neonazis/agreden/roban/senegales/anos/Manresa/elpepiespcat/Tes>>

⁶¹Sobrados León, M. (2011). La inmigración como problema. Percepciones sociales y representaciones mediáticas. Revista Prisma Social. Núm. 6, pàg. 4.

Peio Aierbe (2002) ressaltava en l'anàlisi de premsa entre gener i juny de 2002⁶² dues notícies com a primera referència de l'any: *Interior atribueix a la immigració l'augment de la criminalitat en més d'un 9%* (El País)⁶³ o *Interior destaca que la majoria dels homicidis del 2001 foren ajustaments de comptes entre estrangers* (El Mundo)⁶⁴. L'origen de la notícia és la presentació per part d'Interior de l'informe anual sobre les actuacions de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, ara bé, són els diaris qui fan l'opció en resumir-lo en titulars. Per Aierbe, els periòdics podrien haver titulat la notícia de qualsevol altra manera, sense relacionar directament immigració amb criminalitat (El País) o homicidis amb estrangers (El Mundo).

En aquest sentit, cada vegada amb més freqüència trobem titulars com:

- *Conflicto racial en Mataró. Vecinos de la capital del Maresme recogen firmas contra la inseguridad y los actos incívicos que los enfrentan a colectivos de inmigrantes* (2011)⁶⁵
- *Varios inmigrantes detenidos por enfrentarse a la policía en Mataró. Los antidisturbios intervinieron para disolver a 200 magrebíes que rodearon e increparon a un policía que intentaba multar a un compatriota* (2011)⁶⁶
- *Los agresores le asaltaron en Valencia en una noche de las pasadas Fallas. La forma de actuar, sumada al aspecto de Passadellis, cuya piel morena y rasgos faciales le asemejan a un magrebí, hacen que esté convencido de que no fue una mera reyerta, sino una agresión racista* (2011)⁶⁷

D'altra banda, però, també trobem titulars en els que les persones immigrades són les víctimes, per exemple:

- *Agresiones contra inmigrantes son pan diario en España* (2007)⁶⁸
- *Brutal agresión racista contra una menor* (2007)⁶⁹

⁶²Aierbe, P. (2002). Inmigrantes delincuentes, una creación mediática. Inmigración, racismo y xenofobia. Análisis de prensa, Enero-Junio 2002. [pdf]. Mugak, nº 19, pàg. 93-119. Centro de Estudios y Documentación sobre racismo y xenofobia, 2002. Donostia-San Sebastián.

⁶³EL PAIS (2002). Titular: Interior atribuye a la inmigración el aumento de la criminalidad en más de un 9%. [Data de consulta: 7 de desembre de 2011].

<http://www.elpais.com/articulo/espana/Interior/atribuye/inmigracion/aumento/criminalidad/elpepiesp/20020103elpepinac_8/Tes>

⁶⁴La referència a aquesta notícia s'ha trobat en diferents webs, però no s'ha pogut contrastar en el diari EL MUNDO en la recerca feta.

⁶⁵<<http://www.lavanguardia.com/vida/20110930/54224352513/conflicto-racial-en-mataro.html>>

⁶⁶<<http://www.lavanguardia.com/sucesos/20110118/54103115668/varios-inmigrantes-detenido-por-enfrentarse-a-la-policia-en-mataro.html>>

⁶⁷<<http://www.publico.es/espana/401660/un-hombre-pierde-el-ojo-en-un-ataque-racista>>

⁶⁸<<http://lacomunidad.elpais.com/jose-penagos1/2007/10/23/agresiones-contra-inmigrantes-son-pan-diario-espana>>

⁶⁹<http://www.elpais.com/articulo/sociedad/Agresion/racista/tren/Barcelona/elpepusoc/20071022elpepusoc_8/Tes>

- *El año pasado hubo agresiones racistas en 14 municipios de la región, tres de Valladolid. Hay 70 bandas de música Nazi y 100 webs racistas (2007)*⁷⁰
- *El congoleño tetrapléjico por una agresión racista denuncia que su agresor sigue libre. Han pasado ocho meses y Miwa Buene Monake aún está "a la espera de que el fiscal presente una acusación (2007)*⁷¹.
- *Unos 1.400 neonazis hacen de la Comunitat Valenciana uno de sus principales feudos (2008)*⁷²
- *Denuncian una salvaje agresión policial a un inmigrante en Barajas. Un vídeo muestra a varios agentes reduciendo a un hombre atándole en el suelo (2009)*⁷³
- *Los vecinos de Lavapiés se enfrentan a la policía por pedir la identificación a los inmigrantes. Decenas de manifestantes han hecho retroceder a varios coches policiales al grito de "Ningún ser humano es ilegal" (2011)*⁷⁴
- *Una activista social es víctima de agresión racista en Sitges. La víctima es miembro fundadora de la Unidad Contra el Racismo y el Fascismo (2011)*⁷⁵

b) Internet

Pel que fa a Internet, aquesta xarxa s'està convertint en el principal espai on es difon gran part de l'activitat racista. A Espanya hi ha més de 200 webs i blogs de propaganda del neofeixisme⁷⁶. El fiscal especial d'Odi i Discriminació va advertir en la presentació de la memòria 2010 que a Catalunya hi ha cada cop més webs amb continguts racistes que inciten a l'odi i la discriminació⁷⁷, encara que ha assenyalat la dificultat de lluitar contra aquest delictes a Internet perquè moltes pàgines estan allotjades en països estrangers, com EUA, on tenen reconegut un dret a la llibertat d'expressió il·limitat⁷⁸.

⁷⁰<<http://www.20minutos.es/noticia/306932/0/Intolerancia/racismo/Valladolid/>>

⁷¹<<http://www.elpais.com/articulo/espana/congoleno/tetraplejico/agresion/racista/denuncia/agresor/sigue/libre>>

⁷²<<http://www.20minutos.es/noticia/420636/0/grupos/nazis/valencia/>>

⁷³<<http://www.elmundo.es/elmundo/2009/06/18/espana/1245316843.html>>

⁷⁴<<http://www.elpais.com/articulo/espana/vecinos/Lavapiés/enfrentan/policia/pedir/identificacion/inmigrantes>>

⁷⁵<<http://www.enlatino.com/portada/espana/una-activista-social-es-victima-de-agresion-racista-en-sitges-61319>>

⁷⁶Informe Raxen: Ofensiva xenòfoba durant la crisi econòmica (Especial 2010). Direcció: Esteban Ibarra. Edita: Movimiento contra la Intolerancia, amb el suport de la Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, del Ministeri de Treball i Immigració, i del Fons social europeu de la UE. [pdf]. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].

<<http://www.movimientocontralaintolerancia.com/html/raxen/raxen.asp>>

⁷⁷BTV (2011). La fiscalia adverteix de l'augment de les webs que inciten a l'odi i la discriminació. [Data de la notícia: 27 de juny de 2011].

<<http://www.btv.cat/btvnoticies/tag/delictes-informatics/>>

⁷⁸Observatorio antisemitismo (2011). Incremento de la doctrina del odio en Internet. [Data de la notícia: 27 de juny de 2011].

<<http://observatorioantisemitismo.fcje.org/?p=759>>

Un exemple molt proper trobat en les xarxes socials és el d'un regidor de Plataforma per Catalunya (PxC) a l'ajuntament de Manresa⁷⁹, el qual en seu perfil de Facebook feia el següent comentari arran de la mort d'un immigrant marroquí a l'octubre de 2011⁸⁰: *És una despesa menys per a l'erari públic*. El seu comentari va fer que amics i simpatitzants afegissin altres de caire xenòfob, mentre que SOS racisme titllava "d'impresentables" aquestes paraules, l'altre regidor de PxC a l'ajuntament de Manresa criticava obertament el comentari i la resta de partits polítics mostraven la indignació pel comentari i demanaven la reprovació del regidor Pericas⁸¹.

Tanmateix, com s'ha comentat, en els disturbis al Regne Unit les xarxes socials -com Twitter i Facebook- van ser fonamentals per la propagació de missatges en els disturbis de Tottenham després de la mort de Mark Duggan el 6 d'agost de 2011. En el cas dels disturbis de Londres, però, la revolta no es va propagar a Internet, es va fer a través de BlackBerry Messenger (BBM)⁸² i que ja es coneix com la xarxa social a l'ombra⁸³.

4.2.5 La crisi, com aliat de la intolerància.

La situació de crisi actual sembla que està fent aflorar sentiments anti-immigració que, aparentment, estaven superats.

La publicació britànica *The Economist*⁸⁴, en el número d'abril de 2011 advertia que Espanya podria deixar de ser immune al sentiment anti-immigració que s'ha estès per la resta d'Europa. Com a exemple, parlava de la irrupció de la immigració en el debat de les eleccions municipals a Catalunya i assegurava que la meitat dels catalans creuen que hi ha massa immigrants en els seus municipis. *The Economist* recorda les declaracions del candidat del Partit Popular (PP) a Badalona, Xavier García Albiol, en les que assegurava que el 80% dels temes que li comenten els ciutadans quan l'aturen pel carrer tenen a veure amb la immigració o el crim.

⁷⁹Aquest regidor és nascut a Castellbell i el Vilar, on va viure varis anys, i en les eleccions municipals de 2011 fou elegit com a regidor pel partit Plataforma x Catalunya a l'ajuntament de Manresa.

⁸⁰EL PAIS (2011). Un edil de PxC sobre la muerte de un marroquí: "menos gasto para el erario". [Data de la notícia: 11 d'octubre de 2011].

<<http://www.elpais.com/articulo/cataluna/edil/PxC/muerte/marroqui/gasto/erario/elpepiespcat/Tes>>

⁸¹REGIÓ7 (2011). Rotund rebuig polític a la PxC per burlar-se de l'home que es va suïcidar a l'hospital. La celebració de la PxC de la mort a Altahia d'un jove marroquí indigna tots els partits. [Edició en paper de l'11 d'octubre de 2011].

⁸²Servei de missatgeria que comparteixen els usuaris d'smartphones de la marca BlackBerry.

⁸³EL PAIS (2011). La red social en la sombra que avivó las revueltas. Los jóvenes usan el chat de BlackBerry para comunicarse. [Data de la notícia: 8 d'agost de 2011].

<http://www.elpais.com/articulo/internacional/claves/protestas/Londres/elpepuint/20110808elpepuint_7/Tes>

⁸⁴MINUTO DIGITAL (2011). Las posiciones "anti-inmigración" se asientan en España según "The Economist". [Data de publicació: 3 d'abril de 2011].

<<http://www.minutodigital.com/2011/04/03/las-posiciones-anti-inmigracion-se-asientan-en-espana-segun-the-economist/>>

Aquest discurs, segons la revista, li ha fet guanyar suport local.

Altre exemple és el cas del partit Plataforma per Catalunya, amb el lema “Primer els de casa” referint-se a la preferència de les persones autòctones en l'accés als serveis i recursos públics -especialment a les beques i subvencions- ha experimentat un creixement espectacular. Dels 4 regidors en 4 ajuntaments en les eleccions municipals de 2003 va passar a 17 regidors en 9 ajuntaments i 3 consellers comarcals en les de 2007, i actualment té 67 regidors en 39 ajuntaments i 8 consellers comarcals en les eleccions de 2011, amb un total de 65.909 vots⁸⁵.

4.2.6 El perfil racial.

El perfil racial, com a pràctica d'utilitzar estereotips ètnics o racials per dirigir les accions policials és un problema que comparteixen nombrosos països europeus.

Aquest es manifesta de diferents formes, entre les quals estan les identificacions i escorcolls desproporcionats i arbitraris a persones de grups ètnics minoritaris o l'increment de patrullatge en barris de minories ètniques o zones marginals.

Malgrat aquestes pràctiques han estat denunciades per diferents organitzacions de drets humans i ONG, són poques les dades que relacionen els factors ètnics en les parades i identificacions policials.

Molts policies tenen poc coneixement i accés a dades sobre el tema llevat excepcions, i les bones pràctiques són degudes a les consciències individuals. Les víctimes del perfil racial són, en general, igualment inconscients de la seva naturalesa i del seu impacte discriminatori.

Per a Wagman (2006)⁸⁶ el perfil racial és un problema tant des de la perspectiva de les forces de seguretat com des de la perspectiva dels drets humans. En la pràctica s'assumeix que la raça o ètnia d'una persona és quelcom que es pot conèixer pel seu perfil i que és determinant. Això no sempre és així, particularment en un context creixent multi-ètnic com l'europeu. És més, el perfil ètnic afirma una associació forta entre l'ètnicitat i certs tipus d'activitat delictiva. La policia corre el risc de focalitzar els seus recursos i atenció exageradament en aquells que encaixen en el perfil, mentre passen per alt altres que no el tenen.

Malgrat són principalment qualitatives, les dades recollides pels investigadors en l'estudi

⁸⁵Font: Web oficial del partido Plataforma x Catalunya. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].
<<http://www.pxcatalunya.com/web/electoral.htm>>

⁸⁶Wagman, D. (2006). Perfil racial en España: investigaciones y recomendaciones. Fundación Open society / Justice Initiative i Grupo de estudios y alternativas 21. [pdf]. [Data de consulta: 3 de desembre de 2011].

“*Perfil racial en España: investigaciones y recomendaciones*”⁸⁷ indiquen amb fermesa que les pràctiques de perfil racial prevalen entre els agents de policia, validant aquest fet la preocupació expressada per organitzacions com la Comissió Europea Contra el Racisme (ECRI), el Centre Europeu de Monitoreig contra el Racisme i la Xenofòbia (EUCM) i la Comissió de les Nacions Unides contra la Discriminació Racial (CERD), que ha demanat a Espanya que porti a terme investigacions sobre possibles patrons de discriminació de grups ètnics minoritaris en el sistema judicial criminal, així com investigacions sobre el grau de les pràctiques de perfil racial en les diferents forces policials que operen a Espanya, a nivell nacional, regional i local, i a prendre totes les mesures necessàries per oposar-se a aquestes pràctiques.

4.3 Intolerància i violència racista: casos paradigmàtics

Malgrat l'objecte de la recerca és el municipi de Castellbell i el Vilar, considerant també la influència dels municipis veïns i del que pugui passar a la resta del país, per preveure els possibles escenaris de futur és imprescindible tenir en compte que ha passat en matèria d'intolerància racial i violència racial i xenòfoba en altres països on fa més anys que s'està tractant el fenomen de la immigració, quines estratègies i accions han seguit, i quins resultats han obtingut. En aquest cas, el fet que determinades situacions hagin desembocat en enfrontament, aldarulls o disturbis ens pot servir de guia per pronosticar possibles escenaris de futur en el nostre país.

Per la seva influència immediata i futura en el nostre país, reflectirem breument els casos més significatius ocorreguts en dos dels països més emblemàtics de la Unió Europea per la seva tradició democràtica (França i el Regne Unit).

a) França

La mort de dos joves musulmans d'origen africà mentre fugien de la policia⁸⁸, va desencadenar una sèrie de disturbis a Clichy-sous-Bois, una comuna pobre en un *banlieue* (“suburbi”) de l'est de París, i enfrontaments violents entre centenars de joves i la policia francesa al 2005, amb el resultat d'uns 300 edificis i 10.000 vehicles cremats, i 130 policies i manifestants ferits.

Aquests fets i les declaracions al 2005 del aleshores ministre d'Interior Nicolas Sarkozy, negant inicialment que els joves fossin perseguits per la policia i classificant posteriorment com “escòria” als manifestants, van exacerbar els ànims estenent els

⁸⁷Investigació que forma part del Proyecto “Perfil racial en Europa: Monitoreo y construcción de soluciones para el delineamiento de políticas comunes para el crimen común y la lucha contra el terrorismo”. Fundación Open Societi / Justice Initiative.

⁸⁸EL MUNDO (2005). Los disturbios en Francia, día a día. [Data de la notícia: 14 de novembre de 2005]. <<http://www.elmundo.es/elmundo/2005/11/04/sociedad/1131110014.html>>

disturbis a altres àrees de França i també a altres països com Bèlgica, Dinamarca, Alemanya, Grècia, Països Baixos o Suïssa.

El 2007 es va tornar a mostrar un nou episodi de disturbis amb la mort d'altres dos joves a Villiers-le-Bel⁸⁹, estenent-se a altres suburbis pobres del nord de París. I ja més recentment, al 2010, la mort d'un atracador a Grenoble⁹⁰ va reproduir nous episodis de violència, amb més de seixanta vehicles incendiats.

b) Regne Unit

El Regne Unit va patir a primers d'agost de 2011 una sèrie de disturbis després de la mort d'un jove de 29 anys de raça negra, el qual fou abatut per la Policia Metropolitana de Londres en un tiroteig⁹¹. Els disturbis es van iniciar a Tottenham i es van estendre a altres zones de Londres. Els atacs es van dirigir contra la policia, alhora que molts locals comercials foren saquejats i alguns edificis incendiats. El total de persones arrestades a tota Anglaterra fou superior a les 1.500, més de 900 a Londres. El 50% dels detinguts se'ls van imputar per desordres públics i saquejos⁹².

Les xarxes socials com Twitter i Facebook foren fonamentals en la propagació de missatges en els disturbis de Tottenham. En el cas dels disturbis de Londres, però, la revolta no es va propagar a Internet, es va fer a través de BlackBerry Messenger.

No és la primera vegada, però, que el Regne Unit experimenta aquest tipus de disturbis al carrer⁹³. Els anys vuitanta foren especialment violents al respecte i a mitjans dels noranta la mort d'un altre jove negre custodiat per la policia va acabar amb enfrontaments entre centenars de persones i la policia.

⁸⁹EFE (2007). Los disturbios de 2007 en Francia repiten los elementos de 2005. [Data de la notícia: 29 de novembre de 2007].

<<http://www.adn.es/mundo/20071128/NWS-0973-Francia-acceleracion-disturbios-violencia-esquema.html>>

LA SEMANA (2007). Francia sufre graves disturbis tras la muerte de dos jóvenes. [Data de la notícia: 30 de novembre de 2007].

<<http://www.lasemana.es/periodico/noticia.php?cod=19192>>

⁹⁰ABC (2010). Graves disturbios en Grenoble por la muerte de un atracador. [Data de la notícia: 17 de juliol de 2010].

<<http://www.abc.es/agencias/noticia.asp?noticia=456864>>

⁹¹Wikipedia (2011). Disturbios de Inglaterra de 2011. [Data de consulta: 4 de desembre de 2011].

<http://es.wikipedia.org/wiki/Disturbios_de_Inglaterra_de_2011>

⁹²RTVE (2011). Más de novecientas personas arrestadas en Londres tras los disturbios. [Data de la notícia: 12 d'agost de 2011]

<<http://www.rtve.es/noticias/20110812/mas-novecientas-personas-detenido-londres-tras-disturbios/453977.shtml>>

⁹³EL PAIS (2011). Cronología de disturbios en Reino Unido. [Data de la notícia: 8 d'agost de 2011].

<http://www.elpais.com/articulo/internacional/Cronologia/disturbios/Reino/Unido/elpepuint/20110808elpepuint_4/Tes>

Alhora, també s'han donat altre tipus de fets què poden reflectir els conflictes racials que existeixen al Regne Unit, com per exemple el comiat d'una mestra a Londres per portar un vel a classe⁹⁴, tema que va obrir un debat on es barrejava multiculturalitat, segregació i amenaça de disturbis.

5. Hipòtesis

A partir de l'objectiu del treball de recerca, les dades recollides, el diagnòstic i l'estat de la qüestió descrit en els punts anteriors, es plantegen les següents hipòtesis:

H1 A Catalunya i, per extensió, els municipis que la formen (en aquest cas Castellbell i el Vilar), l'actitud de la gent autòctona està variant negativament respecte a la immigració per causes com: la crisi econòmica; l'atur i la consegüent competència per un lloc de treball; la creació d'imaginari per part de determinats sectors ideològics, el tractament de la premsa o el discurs populista de primers els de casa; l'ús de les noves tecnologies tant en la gravació i emmagatzematge com en la difusió d'informació i imatges o en la propagació de missatges, i l'ús del perfil racial en l'actuació de les forces de seguretat.

La complexitat d'aquesta hipòtesi (H1) fa necessari dividir-la en vàries subhipòtesis:

- sH1.1 La crisi econòmica dels darrers anys, l'increment de l'atur –amb la consegüent competència pel lloc de treball- i les retallades en recursos socials ha suposat un increment de les actituds racistes i xenòfobes en la població de Castellbell i el Vilar.
- sH1.2 El tractament mediàtic de determinades notícies relacionades amb la immigració com a problema ha creat una opinió pública de rebuig a la immigració.
- sH1.3 Les noves tecnologies (per exemple, els telèfons mòbils amb càmera fotogràfica i vídeo de qualitat permeten enviar imatges en temps real o emmagatzemar-les per a un ús posterior) i l'ús de la xarxa d'Internet i de les xarxes socials (com Internet, WhatsApp, Twitter, Facebook, etc.) com a vehicle de propagació de missatges per afavorir el creixement de les actituds racistes i xenòfobes poden arribar a convertir-se en un mitjà de difusió de gran creixement.
- sH1.4 La creació d'un imaginari de la immigració com a problema de seguretat ha suposat un increment de les accions policials basades en el perfil racial (*racial profiling*).

⁹⁴LA VANGUARDIA (2006). El despido de una maestra por llevar un velo en clase refleja los conflictos raciales en Reino Unido. [Data de la notícia: 22 de juliol de 2006].

<<http://www.lavanguardia.com/internacional/20061022/51289070060/el-despido-de-una-maestra-por-llevar-un-velo-en-clase-refleja-los-conflictos-raciales-en-el-reino.html>>

H2 El vuit o insuficiència de dades secundàries i la manca d'estudis de recerca sobre el municipi de Castellbell i el Vilar, pot comportar l'extrapolació dels resultats o de les accions proposades en estudis d'altres municipis amb característiques molt diferents.

6. Metodologia del treball de camp

La recopilació de dades relacionades amb el racisme i la xenofòbia (informes, estudis, notícies de diversos mitjans de comunicació i recerca de pàgines web) ens ha permès fer un primer diagnòstic de la situació actual a Castellbell i el Vilar i una valoració inicial de l'estat de la qüestió, emmarcats dins la comarca del Bages com àrea d'influència més immediata. Per aprofundir, però, en el coneixement de les actituds de la població de Castellbell i el Vilar i poder contrastar les hipòtesis plantejades en l'apartat anterior, s'ha considerat necessari complementar-les amb fonts primàries, tant a nivell quantitatiu com qualitatiu.

La intolerància racial -en el context d'una investigació empírica- són opinions i actituds susceptibles de ser mesurades mitjançant enquestes per mostreig. Tanmateix, convé tenir en compte els avantatges i limitacions que presenten a l'hora d'obtenir informació sobre un tema "delicat" com són les actituds i opinions sobre la immigració.

Segons Mónica Méndez (2009)⁹⁵ l'avantatge principal de les enquestes realitzades a mostres representatives de la població és que ens permeten tenir un coneixement general de les opinions envers la immigració i els immigrants, especialment útils quan es comparen amb dades de diferents moments. Sense oblidar aquest important avantatge, també és precís tenir en compte les seves limitacions. Precisament un dels avantatges de les enquestes, utilitzar qüestionaris estandarditzats, pot convertir-se en un inconvenient, ja que en ocasions les actituds davant d'un tema complex se simplifiquen en excés i es limita la capacitat d'expressar matisos per part dels entrevistats⁹⁶. De vegades als qüestionaris de diferents enquestes es fa servir indistintament el terme *estranger* i *immigrant*, que són conceptes diferents⁹⁷.

En tot cas, a través d'aquestes preguntes es pretén obtenir informació sobre les actituds cap a la immigració tal com aquesta és percebuda i definida per la societat, i no sobre com hauria ser-ho. Per tant, el que és essencial no és "aclarir" als enquestats la definició tècnica d'immigrant, sinó incloure preguntes que proporcionin informació sobre la definició que tenen

⁹⁵Méndez, M. (2009). L'opinió dels catalans sobre la immigració. Fundació Jaume Bofill. Informes breus, nº 25, pàg. 19-20

⁹⁶Cea, Ma. A. (2004). La activación de la xenofobia en España. ¿Qué miden las encuestas?. Madrid: CIS-Siglo XXI

Colectivo IOÉ (2005). Inmigrantes extranjeros en España: ¿Reconfigurando la sociedad? Panorama Social, nº 1, pàg. 32-47

⁹⁷ La *immigració* es defineix com el desplaçament de la residència des del lloc de naixement a un altre, mentre que quan parlem d'*estrangers* estem al·ludint a una condició jurídica que diferencia els nacionals d'un estat dels que no ho són.

en ment els qui responen, de manera que aquesta definició no hagi de pressuposar-se, sinó ser part de la indagació empírica que és tota enquesta. Un exemple són les preguntes 5, 6 i 7 de l'enquesta que s'ha fet als ciutadans de Castellbell i el Vilar: "Quan sent la paraula immigració, què és el primer que li ve al cap?" o "Quan es parla d'immigrants que viuen a Catalunya -i a Castellbell i el Vilar-, en qui pensa vostè de manera immediata?" (veure annex 4).

D'altra banda, la informació que s'obté per mitjà d'enquestes realitzades a una mostra representativa del conjunt de la població no és fàcil captar els efectes de la distribució desigual de la immigració al territori, ja que fins ara les enquestes que permetessin establir comparacions entre les percepcions de residents en comunitats autònomes o municipis caracteritzats per una presència elevada d'immigrants no han estat habituals.

Finalment, l'existència de principis normatius que sancionen actituds xenòfobes fa que els enquestats tendixin a proporcionar respostes socialment acceptables a les preguntes relatives a les actituds envers els immigrants i els seus costums⁹⁸. Totes aquestes consideracions no invaliden sinó que aconsellen tenir un seguit de cauteles a l'hora d'interpretar-ne els resultats.

Tot això no invalida l'enquesta com a eina, sinó que fa necessari explorar formes de millorar la manera en què es recull informació sobre aquests temes amb enquestes (redacció de les preguntes, combinació de preguntes, preguntes obertes o semiobertes) i, alhora, combinar-la amb altres mètodes (qualitatius), per ser contrastades amb més profunditat i de forma complementària amb la informació qualitativa facilitada per experts i informants clau sobre el tema.

6.1 Mètodes quantitius. Enquestes

Les enquestes s'han dissenyat tenint en compte els dos sectors més significatius en les hipòtesis plantejades: els ciutadans residents a Castellbell i el Vilar i els cossos policials de la comarca del Bages, en tant que el municipi d'estudi no disposa de cos de policia propi.

6.1.1 Enquesta a ciutadans⁹⁹.

Pel que fa a l'enquesta a ciutadans, inicialment s'havia previst només fer-la a la població de 16 anys o més. Tanmateix, mentre avançava el treball de camp s'ha trobat interessant fer

⁹⁸Cea, Mª A. (2002). "La medición de las actitudes ante la inmigración: evaluación de los indicadores tradicionales de racismo", Revista Española de Investigaciones Sociológicas, núm. 99

Cea, Ma. A. (2004). La activación de la xenofobia en España. ¿Qué miden las encuestas?. Madrid: CIS-Siglo XXI

⁹⁹Annex 3. Fitxa tècnica 1. Enquesta actituds i percepcions -ciutadans- i Fitxa tècnica 2. Enquesta actituds i percepcions -alumnes ESO-.

una segona enquesta d'opinió, dirigida en aquest cas als alumnes de l'ESO del SES Castellbell, per contrastar les opinions de la població més adulta amb la dels adolescents i preveure els possibles escenaris de futur.

L'enquesta a ciutadans s'ha orientat en la línia de les realitzades pel CIS i el CEO. Recull un total de cinquanta preguntes¹⁰⁰, la majoria de les quals són amb respostes taxades, si bé, algunes tenen subpreguntes i en estudiar una mostra més petita del que seria recomanable, s'han incorporat algunes preguntes obertes o semiobertes per poder analitzar textualment les respostes. L'enquesta als alumnes de l'ESO recull un total de vint-i-sis preguntes¹⁰¹, amb subpreguntes i preguntes obertes o semiobertes.

Les preguntes estan relacionades amb indicadors que formen part d'una o varies dimensions¹⁰² que han de servir per comprovar les hipòtesis plantejades com les correlacions amb les enquestes que s'han agafat com a referència i poder extreure les conclusions.

La data de realització de les enquestes als ciutadans ha estat entre el 20 de febrer i el 6 de març de 2012, i als alumnes de l'ESO entre el 26 i el 27 de gener de 2012.

a) Enquesta a ciutadans.

S'han fet un total de 43 enquestes a ciutadans residents a Castellbell i el Vilar, de les quals 21 són homes i 22 són dones. D'aquestes el 97,7% han nascut a Catalunya i el 2,3% restant en altra comunitat. Dels nascuts a Catalunya el 16,3% han respost que són fills d'immigrants.

Per franges d'edat el 14,0% són de 16 a 24 anys, el 30,2% de 25 a 34, el 25,6% de 35 a 49, el 27,9% de 50 a 64 i el 2,3% de més de 64. Possiblement, la longitud del qüestionari no ha afavorit la participació de les persones majors de 64 anys.

Per distribució territorial, el 45,2% són del Borràs, el 33,3% de la Bauma i el 21,4% d'altres nuclis. En aquest sentit, cal destacar que s'ha mirat de tenir en compte els nuclis més habitats del municipi (especialment el Borràs, què concentra el 51% de la població), la Bauma, El Burés (ambdues amb un 10% de la població) i els divuit nuclis i urbanitzacions restants (un 30%) s'han concentrat en un sol grup.

b) Enquesta a alumnes.

S'ha realitzat a un total de 46 alumnes del SES Castellbell, dels quals 22 són homes i 22 són dones. D'aquests el 84,8% han nascut a Catalunya, el 2,2% en altra comunitat i

¹⁰⁰Annex 4. Qüestionari 1. Enquesta actituds i percepcions envers la immigració –ciutadans-.

¹⁰¹Annex 4. Qüestionari 2. Enquesta actituds i percepcions envers la immigració –alumnes-.

¹⁰²Annex 2. Quadres 1 i 3. Actituds envers la immigració: dimensions i indicadors.

un 13,0% han nascut fora d'Espanya. Dels nascuts a Catalunya o altra comunitat espanyola el 4,35% han respost que són fills d'immigrants. I, el 10,9% dels alumnes han respost que no viuen a Castellbell i el Vilar.

6.1.2 Enquesta als cossos policials¹⁰³.

Pel que fa a l'enquesta als cossos policials, s'han dissenyat dos models d'enquesta. El primer adreçat a l'escala bàsica (agents i caporals) en tant que són els més operatius i executors de les accions i instruccions que determinen els superiors i les polítiques de seguretat. El segon model, molt similar al primer, està adreçat als caps dels diferents cossos i als comandaments de les diferents escales.

En aquest cas, l'enquesta està orientada –en gran part- al qüestionari que es va realitzar a diferents agents i comandaments en la prova pilot del Projecte STEPSS¹⁰⁴. Recull un total de trenta-vuit preguntes¹⁰⁵ l'enquesta a agents i caporals i quaranta preguntes¹⁰⁶ l'enquesta a les diferents escales de comandament. Com en el cas anterior, la majoria són amb respostes taxades, si bé algunes també tenen subpreguntes i hi ha preguntes obertes o semiobertes per poder analitzar textualment les respostes. Les preguntes s'han relacionat amb una o varies dimensions¹⁰⁷ per comprovar les hipòtesis plantejades.

La data de realització de les enquestes als agents i comandaments dels cossos policials ha estat entre el 18 de febrer i el 6 de març de 2012.

Les enquestes als cossos policials s'ha realitzat a un total de 109 agents i comandaments, dels quals 89 són homes, 19 són dones i 1 sense especificar. D'aquests, 55 dels enquestats són de la PG-ME i 54 dels cossos de policia local. L'enquesta d'agents i caporals l'han realitzat un total 84 persones –entre agents i caporals no caps- i la d'escales de comandament l'han realitzat un total de 25 comandaments de les diferents escales, entre els quals estan tots els caps dels cossos de policia local participants i els caps de l'ABP Bages i de la RPC.

Entre les persones que han realitzat l'enquesta hi ha agents i comandaments dels diferents serveis de cada cos (patrullers, proximitat, oficina de denúncies, investigació, ordre públic,

¹⁰³Annex 3. Fitxes tècniques. Fitxa tècnica 3. Enquesta perfil racial i percepcions -cossos policials-.

¹⁰⁴Projecte STEPSS (Strategies for Effective Police Stop and Search) formava part de la investigació "Perfil racial en España: investigaciones y recomendaciones", de la Fundación Open Societ / Justice Initiative i Grupo de estudios y alternativas 21. (Wagman, D., 2006). Els resultats de la prova pilot de monitoratge de les identificacions i escorcolls de la policia a la ciutat de Girona entre el 2007 i el 2008 es poden consultar en el número 21 de la Revista Catalana de Seguretat Pública.

¹⁰⁵Annex 4. Qüestionari 3. Enquesta perfil racial en les actuacions policials –Agents i Caporals-.

¹⁰⁶Annex 4. Qüestionari 4. Enquesta perfil racial en les actuacions policials –Escala de comandament-.

¹⁰⁷ Annex 2. Quadre 2. Perfil racial en l'actuació policial: dimensions i indicadors.

trànsit, sala de comandament, planificació, etc.).

6.1.3 Grandària de les mostres.

Generalment, les mostres representatives es calculen a partir d'establir un nivell de confiança del 95% i un marge d'error teòric inferior al 6%. En aquest cas, la impossibilitat material i tècnica no ha permès fer -dins del termini- un treball en el que es mantinguin els nivells de confiança i els marges d'error de les enquestes del CIS i del CEO¹⁰⁸, les quals s'han pres com a referència per valorar les conclusions i correlacions d'aquest treball. Per això, tot i fer una mostra amb un percentatge significativament superior, el nivell de confiança és lleugerament inferior (90%) i l'error teòric és lleugerament superior (entre el 5,56 i el 9,69% segons la mostra)¹⁰⁹.

Finalment, malgrat les enquestes que es faran són molt similars a altres que s'han fet anteriorment, és la primera vegada que es realitza aquesta investigació i a aquesta població concreta, per la qual cosa s'ha aplicat la màxima variabilitat respecte a les hipòtesis que volem comprovar. Per tant, el valor que s'ha aplicat és: $p=q=0,5$.

La grandària de la mostra prevista sobre la població era de 70 enquestes a ciutadans de 16 anys o més de nacionalitat espanyola resident a Castellbell i el Vilar, amb la finalitat d'obtenir un error màxim teòric al voltant del 7,5. No obstant això, finalment s'han realitzat 43 enquestes, l'1,45% aproximadament de la població. La longitud del qüestionari ha estat, possiblement, un dels factors que no han afavorit la participació espontània dels ciutadans.

La grandària prevista sobre els alumnes d'ESO del SES Castellbell¹¹⁰ era de 45 enquestes i finalment s'han realitzat 46 enquestes, un 41,8% aproximadament del total d'alumnes del centre. Les enquestes contempnen les dimensions del sexe, franja d'edat i territori (nuclis més poblats del municipi) per fer, posteriorment una valoració en la que es tingui en compte aquesta segmentació.

Pel que fa a la grandària de la mostra sobre els policies, la previsió era de 72 enquestes a agents i comandaments dels cossos de la Policia de Catalunya que operen en la comarca del Bages, amb un error màxim teòric de 7. Finalment, s'han realitzat 109 enquestes, baixant

¹⁰⁸L'enquesta del CIS "Las actitudes de la población espanyola sobre la inmigración IV" - Estudio CIS 2.846 (2010), s'ha fet sobre una mostra del 0,015% de la població de nacionalitat espanyola de 18 anys o més i l'enquesta del CEO "Percepció dels catalans i catalanes sobre la immigració 2010" s'han fet sobre una mostra del 0,025% de la població de 16 anys o més de nacionalitat espanyola resident a Catalunya.

¹⁰⁹El càlcul de les mostres, nivell de confiança i error teòric s'han fet tenint en compte el material del curs: Técnicas y métodos de investigación, de l'enginyer Luis Manfredo Reyes. Reyes, L. M. (2011). Técnicas y métodos de investigación. Muestreo simple aleatorio. Universidad Rural de Guatemala. [Data de consulta: 8 de febrer de 2012].

<<http://reyesestadistica.blogspot.com/2011/07/muestreo-simple-aleatorio.html>>

¹¹⁰ Actualment, el SES Castellbell només fa els tres primers cursos de l'ESO.

l'error teòric al voltant del cinc i mig. També s'han contemplat les dimensions del sexe, categoria, antiguitat, cos, àmbit territorial i servei habitual.

Han participat agents i comandament dels diferents serveis de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra de l'ABP Bages i de la RPC, així com de set dels onze municipis que disposen de cos de policia local a la comarca del Bages. I, el nombre d'enquestes realitzades representa el 18,98% dels agents i comandaments dels cossos de la Policia de Catalunya que operen a la comarca del Bages.

6.2 Mètodes qualitius. Entrevistes

Per aprofundir en el treball de camp i complementar els resultats quantitius de les enquestes, s'han portat a terme deu (10) entrevistes a persones expertes en la matèria i a altres persones que pel lloc o funcions que desenvolupen s'han considerat "informants clau".

Les persones expertes o informants clau que s'han entrevistat són:

- Sr. Víctor Durán. Educador social de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar.
- Sra. Montse Pérez. Treballadora social de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar.
- Sr. Genís Frontera. Tècnic de turisme, patrimoni, arxiu municipal, comerç, consum i participació de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar.
- Sr. Jose Bragulat. Tècnic de l'associació intercultural Bages per Tothom.
- Sr. Ferran Rofín. Assessor jurídic de l'associació intercultural Bages per Tothom.
- Sr. Òscar Bolancell. Periodista de Regió7, El Mundo, La Vanguardia, Tele7, Televisió de Manresa i TV3. També ha estat cap de l'Àrea de comunicació de la RPC i de la Divisió de Trànsit de la PG-ME.
- Sra. Salwa l'Aouaji el Gharbi. Cap del departament de Drets humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT.
- Sr. Miguel Ángel Aguilar. Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona.
- Sra. Lola Vallès. Àrea de recerca de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya.
- Dra. Olga Jubany Baucells. Departament d'Antropologia de la Universitat de Barcelona.

La data de realització de les entrevistes ha estat entre el 24 de gener i el 23 de febrer de 2012.

Abans de començar a analitzar el treball de camp és important remarcar que el procés de comprovació de les hipòtesis s'ha realitzat utilitzant dos mètodes diferents. Respecte a la hipòtesi H1 s'han utilitzat mètodes quantitius (enquestes) i qualitius (entrevistes), mentre que per comprovar la hipòtesi H2, s'ha utilitzat únicament el mètode qualitatiu.

7. Resultats del treball de camp. Comprovació de les hipòtesis

Pràcticament a l'inici del treball de camp, en una de les entrevistes (Lola Vallès), sorgeix un aspecte força rellevant en relació als objectius del treball de recerca que no havia aparegut en el diagnòstic ni estat de la qüestió i, per tant, no s'havia tingut en compte en la formulació de les hipòtesis.

Segons Lola Vallès, la crisi genera la recerca del “boc expiatori”¹¹¹ i es produeix un increment en les opinions sobre la immigració com a possible causant de les ciutats problemàtiques. La policia –afegia Lola Vallès-, com a organització ha de ser conscient del moment en el que està i la pressió policial pot assenyalar encara més a un determinat col·lectiu.

A partir d'aquí, es va cercar més informació sobre el tema, es va incloure alguna pregunta relacionada amb aquest aspecte en les enquestes i es va tractar també en alguna de les entrevistes.

7.1 Contrast i discussió de les hipòtesis

Respecte a la hipòtesi H1, inicialment, s'han agrupat i analitzat els resultats de les enquestes realitzades als residents de Castellbell i el Vilar, als alumnes del SES i als cossos policials en relació a les diferents hipòtesis plantejades. Tanmateix, amb la finalitat d'establir correlacions amb els resultats de l'enquesta d'abast nacional (CIS 2010) i, sobretot, la

¹¹¹Curbet, J. (2007). Inseguridad ciudadana: Víctimas y chivos expiatorios. UOC – Sociología. [Data de consulta: 24 de gener de 2012].

Todo indica pues que las demandas de seguridad, en nuestra sociedad, se configuran a partir del riesgo percibido a la delincuencia considerada como un todo indiferenciado -más que en base al riesgo real a ser víctima de un tipo específico de agresión-, prioritariamente, por parte de aquel sector de la población que se halla amenazado por la marginación económica y también por la social, cultural, política y ideológica. Ello explica que las políticas públicas se orienten, prioritariamente, a responder a las demandas de seguridad de una población atemorizada (políticas de seguridad) más que a desactivar los distintos conflictos que se hallan en el origen de las diferentes manifestaciones de violencia (políticas de prevención social).

De manera que el círculo vicioso está servido: conflictos desatendidos que generan inseguridad en los sectores sociales más vulnerables; demandas de seguridad que expresan el riesgo percibido antes que el riesgo real; políticas de seguridad que pretenden tranquilizar la población atemorizada sin modificar las condiciones de producción de estos temores; inseguridad cronicada. Y, cuando esta inseguridad viene de la mano, como acostumbra a ocurrir, de crispación entorno a la identificación por la nacionalidad o la etnia -que se traduce en resentimiento contra invasores considerados como inasimilables-, entonces se puede confundir, fácilmente, al ladrón o al carterista, a quienes no hay forma de encontrar, con el extranjero, bien visible, por su parte. De esta forma, delincuente e inmigrante pueden confundirse en una figura absolutamente exterior a nosotros, de manera que no merecen sino la exclusión.

<<http://www.pensamientopenal.com.ar/15082007/curbet.pdf>>

Més recentment, en un breu resum del llibre de J. Curbet “*Un món insegur. La seguretat en la societat del risc.*”, Josep M. Tamarit subratlla el fenomen del boc expiatori. Data de consulta [10 de març de 2012]

Per a Curbet, la subjectivitat té un clar predomini, i arriba a dir que “la inseguretat és, essencialment, un estat d'ànim”, un desig impossible de satisfer. Amb aquesta perspectiva es poden observar les dinàmiques pròpies de la cerca individual de seguretat i les de la cerca grupal, quan és el col·lectiu el que percep una amenaça que imputa a un enemic extern, als “estranyats a la comunitat”, o quan ha de fabricar un boc expiatori. Un advertiment sempre necessari i saludable en temps de crisi

< <http://www.barcelonametropolis.cat/ca/page.asp?id=22&ui=552> >

d'abast català (CEO 2010), s'han comparat els resultats de les opinions i actituds de la població de Castellbell i el Vilar amb els resultats de les mateixes preguntes de les esmentades enquestes de referència, de manera que es pogués establir una correlació entre aquestes.

En segon lloc, s'han comparat algunes preguntes o aspectes que eren coincidents entre les enquestes als residents i les dels alumnes de l'ESO, de manera que es pugui fer una aproximació de com pot evolucionar la convivència amb la immigració i preveure possibles escenaris de futur.

En tercer lloc, s'han analitzat les enquestes realitzades als agents i comandaments dels cossos de policia i s'han comparat amb les preguntes i aspectes coincidents de la prova pilot del projecte STEPSS.

Finalment, les correlacions i conclusions parcials dels resultats de les enquestes s'han contrastat i complementat amb els resultats de les entrevistes, amb la finalitat d'arribar a les unes conclusions finals que permetin orientar les recomanacions i les propostes d'acció.

Pel que fa a la comprovació de la hipòtesi H2, s'ha analitzat el contingut de les respostes en diverses entrevistes, principalment la realitzada a la Dra. Olga Jubany, com a persona experta en recerca sociològica.

7.1.1 Anàlisi i valoració dels resultats de les enquestes

Les respostes han mostrat inicialment que l'entramat d'actituds envers la immigració és força complex. L'existència d'una majoria de residents de Castellbell i el Vilar que tenen una percepció negativa de la immigració o que creuen que hi ha una immigració excessiva i que és partidària de supeditar l'entrada d'estrangers a l'adopció de la manera de viure del país i a l'obtenció de contractes de treball, es combina amb un suport majoritari al fet que els immigrants residents tinguin una àmplia gama de drets. Aquest reconeixement de drets conviu amb la preferència creixent que si els recursos escassegen, en alguns d'ells tingui prioritat la població autòctona, i amb la creença d'una gran majoria que les lleis d'entrada i permanència dels estrangers són massa o més aviat tolerants.

En l'anàlisi i valoració dels resultats s'han tingut en compte les dimensions i els indicadors més relacionats amb cada hipòtesi i subhipòtesi, i les generalitzacions són relatives, és a dir, es faran tenint en compte els resultats sobre el total de persones enquestades, en tant que la grandària de la mostra no permet fer generalitzacions sobre tota la població de Castellbell i el Vilar ni sobre tots els alumnes de l'ESO.

S'ha observat que en les preguntes relacionades amb els serveis públics, recursos socials i mercat laboral el percentatge de participació ha estat molt més elevat i les persones que contesten NS/NC és mínim (en algunes ocasions del 0%), mentre que altres preguntes o aspectes que no afectaven tant directament o no importaven tant als enquestats alguna resposta ha arribat al 52% NS/NC en l'enquesta a ciutadans i al 60,9% en la d'alumnes.

L'anàlisi de les enquestes als cossos policials, en afectar principalment a una sola subhipòtesi, es farà per separat, si bé en les valoracions s'agruparan les respostes que tinguin relació amb els aspectes valorats de les altres enquestes.

A. Enquesta a ciutadans.

I. Context general.

a) La percepció de la immigració.

La percepció generalitzada de les persones enquestades és que hi ha més població estrangera de la que en realitat consta en el padró d'habitants¹¹². Tanmateix, quanta més proximitat hi ha entre la persona enquestada i el territori de consulta més s'aproxima la resposta a la realitat.

A nivell català la percepció de que hi ha més població encara és més desproporcionada¹¹³.

A la valoració general que les persones residents a Castellbell i el Vilar fan de la immigració predomina les percepcions negatives per sobre de les positives, tot i que hi ha un percentatge considerable que no expressa cap valoració.

Aquesta percepció coincideix gairebé amb els resultats de l'enquesta catalana i estatal¹¹⁴.

Quan es preguntava als enquestats que diguessin espontàniament el que els vingués al cap quan sentien parlar d'immigració, existeix una percepció de la immigració molt lligada a l'àmbit laboral. D'aquesta manera, "la necessitat de cercar oportunitats o una

¹¹²Font: Ajuntament de Castellbell i el Vilar. Padró municipal d'habitants a data 30 de novembre de 2011.

¹¹³En la pregunta de cada 100 persones que viuen a Catalunya quantes persones creuen que procedeixen o han nascut fora d'Espanya, la resposta més nombrosa ha estat entre 16 i 20 (23,9%) i en segon lloc més de 30 (17,4%), mentre que en si es pregunta de cada 100 persones que viuen a Castellbell i el Vilar, la resposta més nombrosa ha estat entre 6 i 10 (21,7%) i en segon lloc entre 16 i 20 (15,2%). En l'enquesta CEO, la percepció dels catalans sobre Catalunya és força més elevada. El 39,1% creu que de cada 100 persones hi ha més de 30 nascuts fora d'Espanya i el 35,7% en la seva ciutat o poble.

La percepció és que hi ha més població estrangera de la real, segons el padró d'habitants (15,9% a Catalunya i 6,7% a Castellbell i el Vilar)¹¹³, i quan més a prop es fa la consulta més s'aproxima la resposta a la realitat (7,4% a Castellbell i el Vilar)

¹¹⁴En la valoració general que les persones residents a Castellbell i el Vilar fan de la immigració predominen les percepcions negatives (37,0%) per sobre de les positives (28,3%), tot i que hi ha un percentatge considerable que no expressa cap valoració (19,6%). Aquesta percepció coincideix gairebé amb els resultats de l'enquesta CEO (34% negativa i 29,2% positiva) mentre que l'enquesta CIS mostra una percepció contrària (28,7% negativa i 38,7% positiva).

vida millor” han estat les respostes espontànies, a una distància considerable de les següents respostes (estrangers, invasió, magribins, problemes, etc.).

A nivell espanyol coincideix la primera resposta, mentre que a Catalunya el sentiment d'empatia i solidaritat ocupa el primer lloc¹¹⁵.

La percepció sobre els tres principals problemes que existeixen a Catalunya són l'atur, la immigració i la crisi. Així, la immigració se situa entre els principals problemes dels ciutadans quan pensen en Catalunya, mentre que quan la pregunta es refereix a Castellbell i el Vilar la immigració no surt com un dels problemes principals i és manté l'atur com la primera resposta espontània, la feina el segon i la delinqüència el tercer. Les tres preocupacions coincideixen a nivell estatal i català, si bé en ambdós casos la immigració es troba en tercer lloc.

Les respostes estan clarament relacionades amb l'augment de les preocupacions per qüestions econòmiques¹¹⁶.

b) Volum d'immigrants.

La percepció és que més de la meitat considera que el nombre d'immigrants a Castellbell i el Vilar és acceptable, mentre que una de cada tres persones considera que és elevat o excessiu. Aquest resultat és més favorable envers la immigració que quan la pregunta sobre Catalunya, on la percepció és més negativa i tres de cada quatre persones enquestades opinen que a Catalunya hi ha molts immigrants.

Els resultats de les enquestes CIS i CEO es situen lleugerament per sobre quan es parla de volum excessiu o elevat¹¹⁷.

¹¹⁵La necessitat de cercar oportunitats o una vida millor han estat les respostes espontànies més citades (8,7%) i a distància considerable de les següents respostes (estrangers, invasió, magribins, problemes, cada una d'elles amb un 4,3%). A nivell d'Espanya en l'enquesta CIS coincideix la primera resposta (16,7%) i com a segona idea “la pobresa i desigualtat” (12,1%), mentre que a Catalunya, a l'enquesta CEO, era “sentiment d'empatia i solidaritat” (16,7%) amb un percentatge també considerable que cita “l'augment desmesurat d'immigrants” com la segona idea (10,5%).

¹¹⁶En la pregunta sobre “quin és al seu parer el principal problema que existeix a Catalunya?”, el resultat és similar a les que revelen les enquestes CIS i CEO, si bé, la immigració se situa en segon lloc a Castellbell i el Vilar. Els tres principals problemes són l'atur (50,0%), la immigració (19,6%) i la crisi (15,2%), mentre que a l'enquesta CIS són l'atur (80,7%), el problema de caire econòmic (47,0%) i la immigració (14,7%) i a l'enquesta CEO són l'atur i precarietat laboral (44,2%), el funcionament de l'economia (22,4%) i la immigració (11,8%). En la pregunta de quin considera el principal problema de Castellbell i el Vilar l'atur continua sent la primera resposta espontània (58,7%), la feina ocupa el segon lloc (8,7%) i la delinqüència el tercer (6,5%). Les respostes, com es pot observar, estan clarament relacionades amb l'augment de les preocupacions per qüestions econòmiques.

¹¹⁷ A la pregunta sobre si considera que el nombre d'immigrants a Castellbell i el Vilar és: “insuficient”, “acceptable”, “elevat” i “excessiu”, poc més de la meitat (52,4%) considera que és acceptable, mentre que el 37,0% que considera que és elevat o excessiu. Aquests resultats són més favorables envers la immigració que quan es pregunta sobre Catalunya, si bé continuen sent més favorables que els resultats de les enquestes CIS i CEO. El 76,2% dels castellvilarencs consideren que a Catalunya hi ha molts immigrants (47,6% excessiu i un 28,6% elevat) lleugerament per sota dels resultats de l'enquesta CEO (49,3% excessiu i 36,2% elevat) i més semblants a l'enquesta CIS (45,8% excessiu i 33,4% elevat).

c) Tracte de la societat d'acollida.

La percepció generalitzada sobre com tracten els catalans als immigrants estrangers és que es fa amb desconfiança, seguida d'amabilitat i amb normalitat.

Les tres actituds més contestades coincideixen a nivell estatal i català. El primer manté la desconfiança com a opció més nombrosa, mentre que per als catalans és la normalitat¹¹⁸.

d) Lleis d'estrangeria.

La percepció més generalitzada és que les lleis d'entrada i permanència dels estrangers són massa o més aviat tolerants, amb quatre de cada cinc, mentre que els que les consideren correctes o dures no arriben a un de cada deu.

L'opinió dels castel·lvilarencs enquestats que les consideren tolerants és lleugerament superior als catalans en l'enquesta CEO, si bé mostren una percepció semblant¹¹⁹.

II. Efectes / Conseqüències de la immigració en relació a la crisi econòmica (sH1.1)

a) Mercat laboral.

El sentiment generalitzat que els immigrants fan que baixin els sous dels catalans acceptant un sou més baix és de quasi tres de cada quatre persones, però hi ha divisió sobre si treuen llocs de treball o no, amb dos de cada quatre persones.

Les opinions dels catalans són més desfavorables envers la immigració tant respecte a la pèrdua de sou perquè els immigrants accepten sous més baixos, amb quatre de cada cinc, com en relació a la pèrdua de llocs de treball, amb dos de cada tres persones¹²⁰.

b) Serveis i polítiques públiques (educació, atenció sanitària, ajuts).

Els resultats reflecteixen que entre els ciutadans hi ha un sentiment generalitzat que els immigrants reben més del que aporten¹²¹, que hi ha competició per recursos

¹¹⁸A la pregunta: com diria vostè que els catalans, en general, tracten als immigrants estrangers?, la resposta més nombrosa és amb desconfiança (30,4%), seguida d'amabilitat (21,7%) i amb normalitat (19,6%). En l'enquesta CEO en primer lloc està amb normalitat (33,6%), amb desconfiança (25,6%) i amb amabilitat (24,4%), mentre que a l'enquesta CIS amb desconfiança (38,08%), amb normalitat (23,2%) i amb amabilitat (18,4%).

¹¹⁹El 83,3% opina que les lleis són massa o més aviat tolerants (77,7% enquesta CEO), front al 6,5% que opinen que són correctes (10,5% enquesta CEO) o que són dures (3,3% enquesta CEO). La resposta més contestada és que són massa tolerants (59,5%) i un 2,4% NS/NC.

¹²⁰El 71,4% està d'acord o molt d'acord en l'afirmació que en acceptar sous més baixos els treballadors estrangers fan que baixin els salaris dels catalans (80,9% enquesta CEO), front al 28,6 que està poc d'acord o en desacord. La resposta més contestada amb el 40,5% era molt d'acord (38,0% enquesta CEO).

- El 50,0% està d'acord o molt d'acord que els immigrants treuen llocs de treball als catalans (64,0% enquesta CEO), mentre que l'altre 50% està en desacord. La resposta més contestada era poc d'acord amb el 38,1% (16,9% més aviat en desacord enquesta CEO).

¹²¹El 64,2% té la percepció que els immigrants reben més del que aporten (69,5% enquesta CEO), mentre que els que opinen que reben tant com aporten són el 16,7% (19,7% enquesta CEO) i els que creuen que reben menys suposen el 4,8% (3,0% enquesta CEO). Cap de les persones enquestades considera que reben molt menys del que aporten, igual que en l'enquesta CEO. La resposta més contestada ha estat d'un 42,6% els que opinen que reben molt més (30,8% enquesta CEO) i un 14,3% NS/NC.

escassos i que estaria justificat que els catalans tinguessin preferència en l'accés a l'educació, mentre que en l'atenció sanitària la majoria no estaria d'acord en donar preferència als autòctons¹²².

Les opinions dels catalans són força coincidents en la majoria d'aspectes relacionats amb l'educació i en el que reben en general, en l'atenció sanitària -tot i coincidir en l'opinió que reben més ajudes- hi ha més sensibilització dels castellvilarencs a no prioritzar l'atenció sanitària en funció de la nacionalitat.

III. Tractament mediàtic en notícies relacionades amb la immigració (sH1.2)

La percepció dels que pensen que els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) presten bastant atenció al tema de la immigració duplica els que no, i dos de cada cinc que la imatge que transmeten és més negativa que positiva. Finalment, tres de cada quatre consideren necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei.

A nivell estatal i català les respostes són força coincidents sobre l'atenció que presenten els mitjans de comunicació al tema de la immigració i sobre la imatge que transmeten, en aquest cas més negativa que positiva. En canvi, els catalans són menys partidaris de mencionar la nacionalitat de qui infringeix la llei¹²³.

IV. Internet / Xarxes socials / Noves tecnologies (sH1.3)

Les dades obtingudes reflecteixen que hi ha una opinió majoritària que a Internet es

- El 61,9% considera que els immigrants reben més ajudes que els catalans en relació a l'educació encara que tinguin els mateixos ingressos (69,9% enquesta CEO), mentre que el 26,2% no està d'acord. La resposta més contestada ha estat d'un 40,5% els que estan molt d'acord amb que reben més ajudes (40,3% enquesta CEO) i un 11,9% NS/NC.

- El 45,2% considera que els immigrants reben més ajudes que els catalans en relació a l'atenció sanitària encara que tinguin els mateixos ingressos (65,8% enquesta CEO), mentre que el 38,1% no està d'acord. La resposta més contestada ha estat d'un 23,8% els que estan molt d'acord amb que reben més ajudes (35,7% enquesta CEO) i un 16,7% NS/NC.

¹²²El 57,1% està d'acord o molt d'acord en que els catalans tinguin preferència a l'hora de triar col·legi (61,8% enquesta CEO), mentre que el 40,5% opina el contrari. La resposta més contestada ha estat d'un 31,0% els que estan molt d'acord (29,7% enquesta CEO) i un 2,4% NS/NC.

- El 35,7% està d'acord o molt d'acord en que els catalans tinguin preferència a l'hora d'accedir a l'atenció sanitària, mentre que el 64,3% opina que no estan d'acord. La resposta més contestada ha estat d'un 42,9% els que estan poc d'acord (19,3% més aviat en desacord enquesta CEO) i cap NS/NC.

¹²³El 45,2% considera que els mitjans de comunicació presten molta o bastant atenció al tema de la immigració (59,4% enquesta CIS), mentre que el 28,6% creu que poca (24,9% enquesta CIS). La resposta més contestada ha estat d'un 40,5% els que creuen que es presta bastant atenció (48,2% enquesta CIS) i un 26,2% NS/NC.

- El 38,1% considera que la imatge que transmeten els mitjans de comunicació sobre els immigrants és molt o més aviat negativa (43,3% enquesta CIS), mentre que el 28,6% considera que és més aviat positiva (21,4% enquesta CIS). Les respostes més contestades ha estat d'un 28,6% els que creuen que és més aviat positiva i també els que opinen més aviat negativa i un 30,9% NS/NC i no hi ha cap persona que cregui que la imatge és molt positiva.

- El 57,1% opina que és molt o bastant necessari mencionar la nacionalitat de qui infringeix la llei (45,7% enquesta CEO), front al 35,7% que creu que és poc o gens necessari (49,9% enquesta CEO). La resposta més contestada ha estat d'un 42,9% que opina que és bastant necessari (27,7% enquesta CEO) i un 7,1% NS/NC.

presta poca o cap atenció al tema de la immigració, dues de cada cinc persones, si bé el nombre de persones que NS/NC també és de dues de cada cinc.

La voluntat de respondre la qüestió plantejada és molt més alta, però, quan es pregunta sobre si haurien de ser sancionades les persones que pronuncïïn insults racistes en públic o a través de les xarxes socials. Dues de cada quatre consideren que en tots els casos, front a una de cada deu que opina que en cap cas (una de les persones que opinava que en cap cas va al·legar la llibertat d'expressió). Tanmateix, una de cada tres ha contestat depèn i que entenem que justificaria, segons el cas, tant la sanció o la no sanció.

Les opinions dels catalans i als espanyols són força coincidents en relació a les persones que opinen que s'hauria de sancionar en tots els casos, amb dos de cada quatre, i són lleugerament superiors els que opinen que en cap cas. Pel contrari, hi ha diferències amb l'enquesta CIS sobre l'opinió si es presta o no bastant atenció a Internet sobre el tema de la immigració, si bé cal destacar que dos de cada tres persones van optar per NS/NC¹²⁴.

V. Creació d'imaginari. La immigració com a problema de seguretat (sH1.4)

Els resultats de les enquestes reflecteixen que l'imaginari creat al voltant de la immigració ofereix una imatge negativa d'aquesta o la descriu com un fenomen perjudicial per a la societat, principalment per la gent autòctona. En aquest sentit, el tractament que fan alguns mitjans de comunicació i la imatge que transmeten encara contribueix més a reforçar aquest imaginari. No obstant això, en determinats aspectes aquest imaginari negatiu és molt feble.

Així, les persones que quan senten la paraula immigració el primer que pensen són problemes o inseguretat o la relacionen amb la delinqüència són una minoria (menys d'una de cada deu)¹²⁵, les que pensen que la presència d'immigrants fa disminuir la qualitat sanitària són quasi dues de cada quatre i les que opinen que disminueix la qualitat educativa o que abusen de l'atenció sanitària superen lleugerament la meitat dels enquestats¹²⁶. D'altra banda, quan es pregunta si la immigració afavoreix l'increment de la

¹²⁴El 47,6% considera que s'hauria de sancionar en tots els casos els insults racistes en públic o a través de xarxes socials (48,6% enquesta CEO i 48,5 enquesta CIS), mentre que l'11,96% creu que no s'hauria de sancionar en cap cas –un ciutadà ha fet constar la llibertat d'expressió– (17,1% enquesta CEO i 16,8% enquesta CIS), finalment un 35,7% han marcat la resposta de depèn (26,7 enquesta CEO i 24,6 enquesta CIS) i un 4,8% NS/NC (7,6% enquesta CEO i 10,1% enquesta CIS).

- El 40,5% considera que a Internet es presta poca o cap atenció al tema de la immigració (19,8% enquesta CIS), mentre que el 19,0% creu que molta o bastant (17,3% enquesta CIS). La resposta més contestada ha estat d'un 38,1% els que creuen que es presta poca atenció (15,6% enquesta CIS) i un 40,5% NS/NC (62,9% enquesta CIS).

¹²⁵El 4,8% pensa en problemes quan sent la paraula immigració (4,1% enquesta CEO), mentre que un 2,4% pensa en la inseguretat (4,2% enquesta CEO).

- El 2,4% pensa en la inseguretat quan li parlen d'immigrants que viuen a Catalunya (1,8% enquesta CEO).

¹²⁶El 52,4% opina que la qualitat de l'educació disminueix amb la presència d'immigrants (54,0% enquesta CEO) front al 47,6% que està poc d'acord o molt en desacord amb aquesta afirmació (22,9% enquesta CEO). La

delinqüència gairebé tres de cada cinc opinen que sí l'afavoreix¹²⁷.

Tot i que, en alguns casos, aquestes opinions no són les majoritàries¹²⁸, sí que el seu conjunt fan pensar que existeix un imaginari de la immigració associat a la delinqüència i a l'abús dels serveis i ajudes públiques. El col·lectiu en que pensen majoritàriament els enquestats és el d'origen musulmà (principalment els marroquins), si bé, també surten amb un percentatge força inferior els gitanos, els sud-americans i els xinesos.

En la creació d'imaginari, en aquest cas negatiu, és important destacar que tres de cada quatre persones enquestades consideren necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei i quatre de cada cinc opinen que les lleis d'entrada i permanència dels estrangers són massa o més aviat tolerants.

Les opinions dels catalans¹²⁹ coincideixen bastant en que es tracta d'una minoria de persones les que relacionen immigració amb inseguretat o amb la delinqüència com aspecte negatiu més destacat¹³⁰. En l'opinió sobre la disminució de la qualitat o l'abús de l'atenció sanitària, els castel·lvilarencs tenen una opinió més favorable que els catalans, mentre que quan es tracta de la qualitat de l'educació les opinions desfavorables són similars en ambdues enquestes.

B. Enquesta a alumnes d'ESO.

L'anàlisi es farà tenint en compte les preguntes que coincideixen amb l'enquesta a ciutadans i les generalitzacions també seran relatives. D'altra banda, s'ha observat que en un gran nombre de preguntes el percentatge d'alumnes que contesta NS/NC és molt elevat i en alguna pregunta ha arribat fins el 60,9%.

I. Context general.

a) La percepció de la immigració.

La valoració general que els alumnes de l'ESO de Castellbell i el Vilar fan de la immigració és força més negativa que les mostrades pels ciutadans, tot i que hi ha un percentatge considerable que no expressa cap valoració.

resposta més contestada amb un 35,7% és dels que estan poc d'acord (14,4% enquesta CEO) i cap NS/NC (9,8% enquesta CEO).

- El 47,6% estan molt o bastant d'acord en que els immigrants abusen de l'atenció sanitària (58,5% enquesta CEO), si bé, la resposta més marcada amb un 38,1% és dels que estan poc d'acord (17,2% enquesta CEO) i un 7,1% NS/NC (6,2% enquesta CEO).

¹²⁷ El 61,9% estan molt o bastant d'acord que la immigració afavoreix l'increment de la delinqüència, mentre que el 28,6% opinen que estan poc d'acord o molt en desacord amb aquesta afirmació, i el 9,5% NS/NC.

¹²⁸ El 14,3% considera que les minories ètniques, religioses o culturals que menys es barregen amb la resta de la societat són els marroquins, seguits dels musulmans amb un 9,5% i els magribins, gitanos, sud-americans i xinesos amb un 4,8% cada un d'ells.

¹²⁹ El 45% creu que la qualitat de l'atenció sanitària disminueix amb la presència d'immigrants (56,3% enquesta CEO) front al 54,8% que està poc d'acord o molt en desacord amb aquesta afirmació (29,4% enquesta CEO) i cap NS/NC (2,5% enquesta CEO).

¹³⁰ El 9,5% destaca la delinqüència com aspecte més negatiu de la immigració (15,6% enquesta CEO), situant-se en segon lloc juntament amb la manca de feina i després de la adaptació/integració amb el doble d'opinions.

La percepció dels alumnes sobre el percentatge de població estrangera que viu a Castellbell i el Vilar és més desproporcionada que la dels ciutadans i l'opinió més nombrosa és que hi ha més de trenta per cada cent persones¹³¹.

També la majoria dels alumnes que han contestat tenen la percepció de la immigració com el segon problema principal de Catalunya i de Castellbell i el Vilar. Respecte Catalunya, dos de cada cinc alumnes consideren que és la crisi i un de cada cinc la immigració, mentre que a nivell de Castellbell i el Vilar, tot i haver una participació menor, la crisi continua sent la primera resposta espontània d'un de cada deu, la immigració segueix segona i l'atur en tercer lloc. Tres de cada cinc han contestat NC/NC¹³².

II. Efectes / Conseqüències de la immigració en relació a la crisi econòmica (sH1.1)

a) Mercat laboral.

Malgrat no haver inclòs en el qüestionari cap pregunta relacionada amb el mercat laboral, els alumnes han destacat que "ens treuen / roben la feina" com l'aspecte negatiu que destacaria més de la immigració¹³³.

b) Serveis i polítiques públiques (educació, atenció sanitària, ajuts).

Malgrat no haver inclòs tampoc en el qüestionari cap pregunta relacionada amb les ajudes en general, els alumnes han destacat com a segona resposta espontània més nombrosa ha estat que "tenen més ajudes" en la pregunta sobre l'aspecte negatiu que destacaria més de la immigració. En el mateix sentit, tres de cada quatre opinen que reben més ajudes en llibres i menjador encara que tinguin els mateixos ingressos¹³⁴.

III. Tractament mediàtic en notícies relacionades amb la immigració (sH1.2)

Els alumnes, igual que la resta de ciutadans, opinen que els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) transmeten una imatge més negativa que positiva de la immigració¹³⁵.

¹³¹ En la pregunta de cada 100 persones que viuen a Castellvell i el Vilar quantes persones creuen que procedeixen o han nascut fora d'Espanya, la resposta més nombrosa ha estat més de 30 (17,4%) i en segon lloc entre 16 i 20 (15,2%).

¹³² En la pregunta sobre quin és al seu parer el principal problema que existeix a Catalunya?, el principal problema exposa pels alumnes és la crisi (41,3%) i la immigració (19,6%), mentre que el 23,9% NS/NC.

- En la pregunta de quin considera el principal problema de Castellbell i el Vilar la crisi continua sent la primera resposta espontània (10,9%), la immigració continua en segon lloc (6,5%) i l'atur el tercer (4,3%). En aquesta pregunta, el 60,9% ha optat per NC/NC

¹³³ El 13,0% recollia aquesta resposta, essent la més nombrosa, a banda d'41,3% NS/NC.

¹³⁴ El 71,7% opina que els immigrants reben més ajudes en llibres i menjador que els espanyols en relació a l'educació encara que tinguin els mateixos ingressos, mentre que el 8,7% opinava que estava poc o gens d'acord amb aquesta afirmació i un 19,6% NS/NC.

¹³⁵ El 43,5% considera que la imatge que transmeten els mitjans de comunicació sobre els immigrants és molt o més aviat negativa, mentre que el 15,2% considera que és més aviat positiva, el 10,9% ni positiva ni negativa i un 4,3% creu que la imatge és molt positiva. La opció més nombrosa ha estat d'un 32,6% els que creuen que és més aviat negativa i un 30,4% NS/NC.

IV. Internet / Xarxes socials / Noves tecnologies (sH1.3)

Els alumnes que opinen que les persones que pronuncïïn insults racistes en públic o a través de les xarxes socials haurien de ser sancionades en tots els casos és el doble de les que opinen que en cap cas. Tanmateix, quasi dos de cada quatre han contestat depèn i entenem que podrien justificar, segons el cas, tant la sanció o la no sanció¹³⁶.

Pel que fa a Internet, la majoria pensa també que la imatge que transmet sobre els immigrants és negativa¹³⁷.

V. Creació d'imaginari. La immigració com a problema de seguretat (sH1.4)

En els alumnes es manté un paral·lelisme amb els resultats de l'enquesta a ciutadans. La meitat dels alumnes opina que disminueix la qualitat educativa¹³⁸ i el col·lectiu en el que pensa la majoria dels alumnes són els marroquins i, en segon lloc, els àrabs¹³⁹. D'altra banda, no es mostren molt interessats en que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei, amb un percentatge superior a la meitat que NS/NC, si bé, els que han opinat pensen que és molt o bastant necessari superen els que consideren que és poc o gens necessari mencionar la nacionalitat¹⁴⁰.

C. Enquesta a agents i comandaments de policia.

L'anàlisi de les enquestes a agents i comandaments, en afectar principalment a la subhipòtesi sH1.4 (Creació d'imaginari. La immigració com a problema de seguretat i increment de les accions policials basades en el perfil racial -*racial profiling*-), s'ha fet per separat, si bé en les valoracions s'han agrupat les respostes que tinguin relació amb els aspectes coincidents de les altres enquestes.

I. Context general

a) Coneixement de la normativa sobre parades, identificacions i escorcolls.

El coneixement dels agents i comandaments sobre alguna de les normes legals que permeten parar i identificar a possibles persones sospitoses entre la població és

¹³⁶ El 26,1% considera que s'hauria de sancionar en tots els casos els insults racistes en públic o a través de xarxes socials, mentre que el 13,0% creu que no s'hauria de sancionar en cap cas, un 45,7% han optat per la resposta de depèn i un 15,2% NS/NC.

¹³⁷ El 39,1% opina que la imatge que transmet Internet sobre els immigrants és molt o més aviat negativa, mentre que el 10,9% considera que és més aviat positiva, el 10,9% ni positiva ni negativa i un 4,3% creu que la imatge és molt positiva. La opció més nombrosa ha estat d'un 21,7% els que creuen que és molt negativa i un 39,1% NS/NC.

¹³⁸ El 50,0% opina que la qualitat de l'educació disminueix amb la presència d'immigrants, mentre que el 32,6% que està poc d'acord o molt en desacord amb aquesta afirmació. L'opció més contestada amb un 37,0% és dels que estan molt d'acord i un 17,4 NS/NC.

¹³⁹ Quan es parla d'immigrants que viuen a Castellbell i el Vilar, el 43,5% pensa en els marroquins i, en segon lloc, un 6,5% en els àrabs.

¹⁴⁰ El 28,3% opina que és molt o bastant necessari mencionar la nacionalitat de qui infringeix la llei, front al 15,2% que creu que és poc o gens necessari. La resposta més contestada ha estat d'un 17,4% que opina que és bastant necessari i un 56,5% NS/NC.

bastant elevat, si bé el percentatge és lleugerament superior en els comandaments¹⁴¹.

b) Coneixement dels procediments interns sobre identificacions i escorcolls.

El coneixement dels agents i comandaments sobre els protocols interns que han de tenir en compte per parar, identificar o escorcollar a una persona també és bastant elevat, si bé en aquest cas el percentatge d'agents i caporals que saben de l'existència de protocols interns és superior als comandaments¹⁴².

II. Tractament mediàtic en notícies relacionades amb la immigració (sH1.2)

Les dades obtingudes dels agents i comandaments reflecteixen, en la mateixa línia que els ciutadans de Castellbell i el Vilar, una percepció generalitzada de que els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) presten bastant atenció al tema de la immigració¹⁴³ i que la imatge que transmeten és més negativa que positiva¹⁴⁴. Finalment, el percentatge d'agents i caporals que considera que és necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei és similar al de ciutadans¹⁴⁵.

III. Creació d'imaginari. La immigració com a problema de seguretat i increment de les accions policials basades en el perfil racial -*racial profiling*- (sH1.4)

Les dades obtingudes dels agents i comandaments dels cossos policials reflecteixen, coincidint amb els residents i alumnes d'ESO, que l'imaginari creat al voltant de la immigració ofereix una imatge negativa d'aquesta o la descriu com un fenomen perjudicial

¹⁴¹En els agents i caporals –no caps- que han indicat alguna norma sobre identificacions són un 76,2% i un 33,3% els que han indicat dues normes, mentre que en la resta d'escales professionals el 84,0% ha indicat una norma i el 44,0% dues. La norma més reflectida és la L. Org. 1/1992, de protecció de la seguretat ciutadana amb un 95,3% en els agents i caporals –no caps- i un 90,5% entre els comandaments de la resta d'escales.

- Pel que fa als escorcolls, els agents i caporals –no caps- que indiquen una norma baixa al 67,9% i al 20,2% recorda dues, mentre que en la resta d'escales de comandament es manté en el 84,0% i en el 44,0% els que indiquen dues.

¹⁴²En els agents i caporals –no caps- que saben que hi ha protocols interns sobre identificacions són un 75,0% i un 21,4% diu que no hi ha, mentre que en els comandaments de la resta d'escales professionals el 64,0% afirma que hi ha protocols i el 32,0% que no. El 3,6% i el 4,0% respectivament han respost NS/NC.

- Respecte als escorcolls, els agents i caporals –no caps- que saben que hi ha protocols interns es manté en el 75,0% i baixa al 20,2% els diuen que no hi ha, mentre que en els comandaments de la resta d'escales professionals augmenta al 72,0% els que afirmen que hi ha protocols i baixa al 28,0% els que no. El 4,8% i el 0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁴³El 58,3% dels agents i caporals –no caps- consideren que els mitjans de comunicació presten molta o bastant atenció al tema de la immigració, mentre que el 36,9% creu que poca. La resposta en la resta de comandaments és més significativa, ja que el 88,0% opinen que es presta molta o bastant atenció, front a un 8,0% que creu que es presta poca atenció. El 4,8% i el 4,0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁴⁴El 65,5% dels agents i caporals –no caps- considera que la imatge que transmeten els mitjans de comunicació sobre els immigrants és molt o més aviat negativa, mentre que el 20,3% considera que és més aviat positiva. El 68,0% de la resta de comandaments opina que la imatge que transmeten és més aviat negativa i el 24,0% creu que és més aviat positiva. El 2,4% i el 8,0% respectivament han optat per NS/NC.

¹⁴⁵El 53,5% dels agents i caporals –no caps- opinen que és molt o bastant necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de la persona que ha infringit la llei, front al 44,1% que no ho consideren necessari. En la resta de comandaments, els que opinen que és molt o bastant necessari representa al 32,0% i la majoria, el 68,0% consideren que és poc o gens necessari mencionar la nacionalitat. El 2,4% dels agents i caporals han optat per la resposta NS/NC i els comandament han respost tots.

per a la societat, principalment en matèria de seguretat. En aquest sentit, els agents i comandaments coincideixen en que el tractament que fan alguns mitjans de comunicació i la imatge que transmeten contribueix encara més a reforçar aquest imaginari. D'altra banda, quan es pregunta als agents i comandaments si creuen que els immigrants cometen més delictes que els catalans o espanyols, tres de cada quatre agents i caporals –no caps- opinen que sí, mentre que en la resta de comandaments baixa a un de cada tres¹⁴⁶.

També hi ha una opinió generalitzada entre els agents i caporals –no caps- que la immigració és més negativa que positiva, mentre que la majoria de comandaments opina que és positiva¹⁴⁷.

En la creació d'imaginari, en aquest cas negatiu, és important destacar que els agents i caporals opinen majoritàriament el seu desacord amb que les persones puguin ser parades per la seva raça o grup ètnic, si bé un 29,7% ho considera correcte¹⁴⁸. Així mateix, els agents i comandaments no consideren tan necessari com els ciutadans enquestats que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei. Tanmateix, el nombre d'agents i caporals –no caps- que opinen que és molt o bastant necessari és lleugerament superior als comandaments, que opinen majoritàriament que és poc o gens necessari.

IV. Eficàcia de les identificacions i els escorcolls

El nombre d'identificacions i escorcolls que han obtingut un resultat positiu en l'última identificació o escorcoll que han fet és superior en aquells agents i caporals –no caps- que han indicat que no fan l'escorcoll en totes les identificacions, mentre que els que han fet l'escorcoll en totes les identificacions han obtingut un resultat positiu en menys ocasions¹⁴⁹.

V. Supervisió de les identificacions

El monitoratge i supervisió que fan els superiors jeràrquics sobre les identificacions varia

¹⁴⁶ El 73,8% dels agents i caporals –no caps- opina que els immigrants cometen més delictes que els catalans o espanyols, mentre que en la resta de comandaments és un 32,0%. El 10,7% i el 12,0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁴⁷ El 59,6% dels agents i caporals –no caps- opinen que la immigració és negativa o molt negativa, front al 20,2% que la considera positiva. En la resta de comandaments, el 52,0% creu que és positiva o molt positiva i el 24,0% opina que és negativa. El 19,0% i el 24,0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁴⁸ El 29,7% dels agents i caporals –no caps- estan molt o bastant d'acord en que les persones puguin ser parades per la seva raça o grup ètnic, front al 55,9% que no està d'acord.

¹⁴⁹ Els agents i caporals –no caps- que afirmen que escorcollen a totes les persones que identifiquen suposa el 17,8% del total d'enquestats. D'aquests, en l'última identificació i escorcoll el resultat fou positiu en el 33,3%, negatiu en el 60,0% i un 6,7% NS/NC.

- Els agents i caporals que no escorcollen a totes les persones que identifiquen suposen el 35,7% del total. D'aquests, en l'última identificació i escorcoll el resultat fou positiu en el 56,7% dels casos i negatiu en el 43,3%.

en funció de si és al carrer o a les dependències policials¹⁵⁰.

Així mateix, la majoria de cossos policials grans disposen d'algun indicador sobre l'avaluació de l'actuació dels agents al carrer en relació a les parades, identificacions i escorcolls a persones. Bàsicament són número d'identificacions, número de queixes i d'agraïments.

VI. Formació i informació

a) Formació.

Una majoria molt significativa ha rebut formació específica de com portar a terme les parades, les identificacions i els escorcolls¹⁵¹. Aquesta percepció coincideix entre els agents i comandaments en la formació sobre identificacions i escorcolls.

Respecte a la formació de com tractar o comunicar millor amb persones immigrants o altres minories ètniques la majoria d'agents no ha rebut formació¹⁵².

b) Informació sobre característiques o perfil racial.

La major part dels agents i caporals diuen no rebre informació específica sobre les característiques o perfil racial de les persones que s'han d'identificar en funció del delictes que intenten prevenir. L'opinió de la resta de comandaments coincideix força amb aquesta afirmació i reconeixen que els agents no reben normalment aquesta informació¹⁵³.

VII. Percepció de la utilitat dels protocols, de la formació i de la informació

a) Adequació de les normes i protocols.

La gran majoria dels enquestats opinen que les normes i protocols són molt o més aviat adequats per a la seva feina, de la mateixa manera que pensen que els facilita la feina. Aquesta percepció coincideix entre els agents i comandaments.

¹⁵⁰El 40,5% dels agents i caporals –no caps- afirmen que les identificacions que fan són supervisades per un superior, mentre que el 16,7% creu que no. El percentatge de comandaments que supervisa les identificacions és el 52,0%, front al 44,0% que reconeix no fer-ho. El 22,6% i el 4,0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁵¹ El 76,2% dels agents i caporals –no caps- han rebut formació específica sobre parades i identificacions. La percepció de la resta de comandaments sobre la formació que han rebut els agents és molt similar (80,0%). En aquesta pregunta han contestat totes les persones enquestades.

- El 79,8% dels agents i caporals –no caps- han rebut formació específica sobre com escorcollar una persona o un cotxe. La percepció de la resta de comandaments sobre la formació que han rebut els agents és lleugerament superior (84,0%) i també han contestat totes les persones enquestades.

¹⁵²En la pregunta si han rebut formació específica per tractar o comunicar millor amb immigrants o minories ètniques, el 31,0% dels agents i caporals diuen que han rebut aquesta formació, front al 69,0% que diu que no. En la resta de comandaments, la percepció és que un 44,0% ha rebut la formació i el 48,0% no l'ha rebut. Els agents i caporals han contestat tots i el 8,0% dels comandaments han respost NS/NC.

¹⁵³El 26,2% dels agents i caporals –no caps- diu que reben informació específica sobre les característiques o perfil racial, mentre que el 72,6% diu que no reben aquesta informació. L'opinió dels comandaments és que el 36,0% dels agents reben aquesta informació i el 64,0% no la reben. Tots els comandaments han contestat aquesta pregunta, mentre que un 1,2% dels agents ha respost NS/NC.

b) Utilitat de la formació.

La gran majoria dels enquestats opinen que la formació específica sobre identificacions, escorcolls o com comunicar millor és molt o més aviat útil per desenvolupar millor la seva feina. Aquesta percepció coincideix entre els agents i comandaments.

VIII. Tracte dels cossos policials als immigrants

Quasi la meitat dels agents i caporals –no caps- opinen que els cossos policials tracten amb normalitat als immigrants, seguit dels que pensen que es tracten amb desconfiança i en tercer lloc amb amabilitat o menyspreu. A nivell dels comandaments, l'opinió de dos de cada cinc és el tracte amb normalitat i amb desconfiança, seguit de l'amabilitat¹⁵⁴.

D'altra banda, segons els enquestats els motius principals d'aquest tracte són el comportament i actitud de la persona, seguit de la integració o manca d'integració i en tercer lloc els que pensen que influeixen tots els ítems de la pregunta.

IX. Relacions amb els col·lectius d'immigrants

Una majoria significativa d'agents i comandaments considera que és molt o bastant necessari que la policia mantingui bones relacions amb tots els col·lectius d'immigrants i minories ètniques¹⁵⁵.

D'altra banda, els suggeriments per millorar les relacions coincideixen bastant entre els que fan els agents i caporals –no caps- i la resta de comandaments. Tanmateix, el nivell de participació és molt més elevat en els segons que en els primers¹⁵⁶.

7.1.2 Resultat de les entrevistes

El treball de camp realitzat a través d'enquestes a ciutadans, alumnes i cossos policials, s'ha complementat amb deu entrevistes a persones expertes en la matèria i a altres persones que pel lloc o funcions que desenvolupen s'han considerat "informants clau". De les deu entrevistes, sis s'han fet individualment i quatre agrupant dues persones en cada una per pertànyer al mateix organisme o entitat i coincidir en horari laboral.

¹⁵⁴El 45,2% dels agents i caporals –no caps- pensen que els cossos policials tracten amb normalitat als immigrants, front al 33,3% que opina que es fa amb desconfiança i el 9,5% que creu que es fa tant amb amabilitat com amb menyspreu. Els comandaments pensen que el 40,0% els tracta tant amb normalitat com amb desconfiança i el 16,0% amb amabilitat. El 3,6% i el 0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁵⁵El 76,2% dels agents i caporals –no caps- i el 68,0% de la resta de comandaments considera molt o bastant necessari que la policia mantingui bones relacions amb tots els col·lectius d'immigrants i minories ètniques. El 6,0% i el 0% respectivament han respost NS/NC.

¹⁵⁶Les principals propostes són: trobades, reunions o contactes (un 21,4% els agents i caporals, i un 68,0% els comandaments), la formació dels agents, especialment en matèria de diversitat (un 9,6% els agents i caporals, i un 16,0% la resta de comandaments), el coneixement de les diferents cultures (un 8,3% els agents i caporals, i un 32,0% la resta de comandaments), la comunicació (un 8,3% els agents i caporals, i un 28,0% la resta de comandaments), la proximitat, la participació en actes culturals o la incorporació d'immigrants als cossos policials (un 8,0% la resta de comandaments).

I. Efectes / Conseqüències de la immigració en relació a la crisi econòmica (sH1.1)

Quasi totes les persones entrevistades confirmen que la crisi ha fet aflorar una sèrie de sentiments de rebuig contra la immigració que estaven latents mentre la situació econòmica era bona i que amb la crisi han esclatat. Vàries coincideixen en el fet que "la crisi ha fet aflorar el que estava latent a nivell social" (M. Pérez i S. l'Aouaji) "i la gent no es queixava perquè hi havia feina per tothom" (M. Pérez) i en el mateix sentit, que "en temps de bonança no era un contrincant" (V. Durán), o l'afirmació que "la crisi ha estat un detonant" (F. Rofín). La treballadora social de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar i la cap del Departament de Drets Humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT ho expressen d'aquesta manera:

"La crisi i la manca de feina ha accentuat aquesta actitud contra la immigració. El que la tenia l'ha accentuat i els que dubtaven s'han decantat" (M. Pérez).

"Amb la crisi els problemes afloren perquè encara no estava madurada la convivència amb altres cultures i ha canviat el missatge. Fins ara el que estaven construint estava lligat a un missatge de ciutadania comuna. En la situació actual hi ha un ells i nosaltres. Nosaltres som d'aquí i ells són de fora i sobren" (S. l'Aouaji).

També corroboren el sentiment generalitzat que els immigrants reben més ajudes que els autòctons, que hi ha competició per recursos escassos i que això genera un sentiment que els catalans haurien de tenir preferència en l'accés als serveis públics i a les ajudes. En paraules de "F. Rofín, "la crisi genera un sentiment que tens més dret que els de fora i costa d'assumir que el que ve de fora també té drets" o, en el mateix sentit, "no hi ha consciència d'igualtat, així no tindríem el nosaltres i ells" (S. l'Aouaji).

La realitat és ben diferent, la immigració no col·lapsa l'educació ni la sanitat i la majoria de recursos es destinen als autòctons. L'educador social, el tècnic de participació ciutadana i la treballadora social de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar ho confirmen amb aquestes afirmacions:

"La gent té una visió molt negativa de la immigració i el seu discurs és que els diners i esforç són pels de fora. Dels tres-cents expedients oberts a l'ajuntament el 75% aproximadament és gent d'aquí" (V. Durán).

"A vegades només demanen els immigrants els cursos creats per a tothom i això fa que després l'estadística afavoreixi el discurs de les ajudes (G. Frontera).

"La realitat sobre els recursos i beques és totalment al contrari. Amb la crisi han marxat molts immigrants i això ha fet baixar els ajuts als immigrants, a més que les condicions són iguals per tothom" (M. Pérez).

Pel que fa a la reducció dels recursos, un dels entrevistats comenta que "el pastís és més petit i els comensals són més" (M.A. Aguilar) i una altra matisa en el mateix sentit que "el problema no és tan la diferència sinó que ara no n'hi ha per a tots" (S. l'Aouaji).

Finalment, varis dels entrevistats alerten sobre altres conseqüències negatives per a la immigració que pot provocar la crisi, per exemple, M.A. Aguilar expressa que "es pot caure en la temptació de reduir accions i polítiques integradores en temps de crisi. Les polítiques de convivència s'han de potenciar amb polítiques d'inclusió", mentre L. Vallès diu que "la crisi genera la recerca del "boc expiatori" i la pressió policial pot assenyalar encara més a un determinat col·lectiu", encara que en paraules de Salwa l'Aouaji "la gent sap d'on ve la crisi i que no és culpa de la immigració". Finalment, el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona va més enllà i fa el següent pronòstic:

"El problema més greu vindrà amb els fills dels estrangers, que voldran, legítimament, el mateix que els espanyols de tota la vida i haurà sectors de la societat que no ho sabran entendre. En aquest sentit, serà molt important que els poders públics portin a terme polítiques que afavoreixin la integració i ressaltin els beneficis de la diversitat i la interculturalitat " (M. A. Aguilar).

II. Tractament mediàtic en notícies relacionades amb la immigració (sH1.2)

La majoria de persones entrevistades corroboren en general la percepció que tenen els ciutadans, els alumnes i els policies enquestats que pensen que els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) presten bastant atenció al tema de la immigració. Per al periodista i ex-cap de l'Àrea de comunicació de la RPC "el mitjà cerca un titular què ha de cridar l'atenció" (O. Bolancell) i J Bragulat comparteix i completa l'afirmació anterior dient "el titular ha de tenir garra i les notícies negatives sobre la immigració la tenen".

Finalment, la treballadora familiar apunta que no tota la imatge depèn de com la tracta el mitjà i ho expressa de la següent manera:

"La imatge o el missatge no depèn únicament del mitjà, sinó també de com la percep el receptor, destacant que els seus prejudicis fan molt en aquesta interpretació de la notícia (M. Pérez).

Vàries de les persones entrevistades coincideixen en que "el tipus de notícia depèn molt si el mitjà és sensacionalista com el Mundo" (O. Bolancell) o "Tele5 i A3, encara que a nivell d'audiència TV3 és la líder" (G. Frontera). Alhora, però, hi ha una gran coincidència entre els entrevistats en destacar que "a Catalunya els mitjans de comunicació no són gaire sensacionalistes i tenen uns límits ètics més definits que altres de la resta de l'Estat o per exemple del Regne Unit (O. Bolancell) o "en general són molt sensibles amb els fenòmens discriminatoris i racistes (M.A. Aguilar) i, quan parlem dels mitjans locals, l'assessor jurídic de l'associació intercultural Bages per Tothom destaca "els mitjans locals com TVM" i V. Durán posa com a exemple mitjans digitals com "Nació digital i Manresainfo fan un tractament més neutre i la premsa comarcal generalment només tracta el tema si és notícia.

TV3 és un dels mitjans més ben valorats per vàries de les persones entrevistades, per a O. Bolancell "TV3 té una línia molt neutra i objectiva governi qui governi" o la cap del

departament de Drets humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT quan afirma "ara s'estan fent més accions de sensibilització en diversos mitjans i de canvi a un llenguatge no discriminatori, per exemple TV3".

El tècnic de participació de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar, per la seva banda, destaca la importància dels mitjans "els mitjans d'informació són claus i s'han d'utilitzar els més neutres". Aquesta neutralitat i objectivitat, però, sembla quedar a la voluntat de l'estil i línia editorial del mitjà. En aquest sentit, el periodista i ex-cap de l'Àrea de comunicació de la RPC quan destacava la neutralitat i objectivitat de TV3 afirmava també "mentre que altres donen la notícia i alhora l'opinió del mitjà" i el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona apuntava "els mitjans de comunicació haurien d'estudiar el seu vocabulari i autoregular-se amb un codi propi".

Finalment, respecte a l'impacte en la creació d'imaginari del tractament mediàtic de notícies relacionades amb la immigració, és important destacar que les persones entrevistades a les quals es va preguntar van coincidir en remarcar que no és necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei i, alhora, van advertir de l'estigmatització que pot originar fent-lo. Així, el periodista O. Bolancell afirmava que "en els mitjans que ha treballat no podien dir la nacionalitat" i justificava algunes actuacions dels mitjans amb els següents arguments "avui dia no hi ha tanta pudor d'identificar al delinqüent però, a vegades, mencionar la raça o ètnia en un mitjà no es fa per criminalitzar, sinó per alertar als ciutadans i al sistema judicial –policia i jutges- d'algun fet greu i en aquest sentit la direcció del mitjà no pot sentir pudor a l'hora de publicar aquesta informació", mentre que el Fiscal M. A. Aguilar puntualitza "la nacionalitat no importa en la notícia i destaca que l'important és el fet i les nacionalitats no s'haurien de mencionar perquè estigmatitzen molt fortament".

III. Internet / Xarxes socials / Noves tecnologies (sH1.3)

Dels resultats de les entrevistes es desprèn que Internet i les xarxes socials són actualment dels mitjans on es pot propagar més fàcilment missatges i discursos de contingut racista o xenòfob, fins i tot, el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona advertia sobre l'increment de delictes de racisme i xenofòbia a través de la xarxa "és el delicte que possiblement s'ha incrementat més i hi ha poques eines per combatre'l i, a més, pot arribar a milers d'usuaris i anònimament" i alguna de les dificultats per la persecució d'aquests delictes "aquestes informacions són albergades en webs i proveïdors de serveis d'Estats que dificulten les investigacions i la persecució d'aquestes accions -per exemple, els EUA, on la llibertat d'expressió no té cap tipus de limitació ni restriccions-". Mentre que el periodista destaca alguna de les virtuts de la xarxa amb les següents paraules:

“Una imatge és el millor per vendre una notícia i les noves tecnologies són una mina per als mitjans, ja que a més de titulars poden afegir la imatge. Els que utilitzen les xarxes socials saben que la repercussió pot ser més gran que altres mitjans. Una notícia a Facebook es multiplica per mil, per això els polítics també utilitzen aquest mitjans (O. Bolancell).

Altres de les persones entrevistades completen els avantatges –positius i negatius- de les xarxes socials com “són una eina més que pot afavorir el discurs contra la immigració i és de fàcil consulta” (F. Rofín) o J. Bragulat “a vegades es fan córrer rumors per la xarxa que corren molt”. En aquest sentit, l'assessor jurídic de l'associació intercultural Bages per Tothom alerta sobre l'enviament massiu de correus afirmant “de fet ja passa amb correus que s'envien massivament amb informació relacionada amb la immigració i rumors relacionats” i la cap del departament de Drets humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT destacava “aquest mitjà afavoreix més la propagació de missatges negatius i en canvi també es pot aprofitar en positiu, encara que no tingui tant impacte” o la Dra. Jubany “la manca de regulació facilitava la propagació de webs i missatges negatius, però ara cada vegada és més positiu”.

Com veiem, els avantatges també es poden aprofitar en positiu per propagar informació que serveixi per desmentir rumors, per destacar aspectes positius de la immigració o per arribar a grups com els joves, la treballadora social ho explicava així:

“Internet pot servir per potenciar molt qualsevol actitud, principalment en els joves que són els que més els utilitzen. S'ha de treballar amb el jovent, què són el futur, i és clau treballar les actituds amb ells a través de la xarxa, on també es pot fer en positiu” (M. Pérez).

En aquest sentit, el tècnic de l'associació intercultural Bages per Tothom assenyalava l'escola com a lloc clau en la lluita contra el racisme “L'escola és clau per frenar el progrés de la difusió d'ideologies racistes o xenòfobes a través de la xarxa”. Mentre que la Dra. Jubany i la cap del departament de Drets humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT coincidien en el següent:

“Actualment, les xarxes socials i les webs s'estan utilitzant molt. La gent jove cada vegada s'involucra més en la lluita contra temes com el racisme. És fàcil pel temps i l'economia. Són un bon recurs”.

IV. Creació d'imaginari. La immigració com a problema de seguretat i increment de les accions policials basades en el perfil racial -*racial profiling*- (sH1.4)

Els resultats de les entrevistes reflecteixen la mateixa percepció que en les enquestes: l'imaginari creat al voltant de la immigració ofereix una imatge negativa d'aquesta i el discurs contra aquesta està calant i cada vegada hi ha més persones amb una opinió desfavorable envers la immigració. En aquest sentit, el tècnic de l'associació intercultural Bages per Tothom ho justifica de la següent manera:

“El fet que hi hagi un partit contrari a la immigració a Manresa que ha pujat indica que la opinió està anant per aquí i a les rodalies igual, St. Vicenç, Calaf..., el discurs està calant” (J. Bragulat).

De la mateixa manera, G. Frontera també considera que cada vegada hi ha més gent disposada a acceptar aquest discurs “fins i tot, els més resistents al discurs contra la immigració els està calant i li donen més credibilitat... i la gent menys intolerant ara és més permeable per la quantitat d'inputs sobre aquest discurs”.

El tractament que fan alguns mitjans de comunicació, especialment fora de Catalunya, està reforçant un imaginari cada vegada més associat a l'abús dels recursos socials del país “la percepció del ciutadà és que només cal llegir la premsa per veure que els immigrants tenen més drets que els d'aquí o mirar la televisió” (O. Bolancell).

També hi ha coincidència en l'opinió que aquesta situació és, en part, conseqüència dels discursos que s'han realitzat en els últims anys i de la propagació de falsos rumors. Així, per a la cap del departament de Drets Humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT “ara tenim la conseqüència del bombardeig que s'ha fet fa anys i queda el caldo de cultiu. L'impacte negatiu ja s'ha fet i l'imaginari ja s'ha construït” (S. L'Aouaji) i en el mateix sentit, M.A. Aguilar conclou “alguns discursos ja associen la immigració amb la crisi o el col·lapse dels recursos socials, sanitaris i inclús la inseguretat. Hi ha partits que els utilitzen i cada vegada van a més”. Mentre que, respecte als rumors, J. Bragulat opina:

“El falsos rumors que s'instal·len la gent se'ls acaba creient i hi ha gent que ja l'interessa que existeixi aquest rumor i també hi ha debat del cost de desmentir-lo o ignorar el rumor (J. Bragulat).

Pel que fa a l'ús del perfil racial, dues de les persones entrevistades destaquen que es pot fer un ús adequat i, de fet, tant els resultats del projecte STEPSS com els de l'enquesta als cossos policials demostren que l'eficàcia policial millora quan es fa un ús adequat. Per L. Vallès “l'ús del perfil racial en l'actuació policial no és dolent, però s'ha d'objectivar i acotar i l'ús apropiat pot donar resultats positius en detencions i en prevenció” i, en el mateix sentit, la cap del departament de Drets humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT destaca que “no seria un problema si està ben delimitat” i, alhora, remarca la necessitat que el policia es posi en el seu lloc i adverteix de les conseqüències negatives sobre la persona identificada amb aquestes paraules:

“El policia ha de pensar en quina repercussió té la seva identificació o escorcoll, encara que estigui ben feta. La persona identificada se sent violentada i es pregunta *-perquè jo?-* i això li provoca una culpabilització que la pot convertir en conflictiva com a reacció” (S. L'Aouaji).

Per això, el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona recomana aplicar bones pràctiques:

“Seria interessant seguir experiències d'altres llocs on han disminuït les identificacions i l'eficàcia no ha variat (M.A. Aguilar).

Tot i que les persones entrevistades no pensen així, una part reconeix que existeix un imaginari negatiu de la immigració associat a la delinqüència i a l'abús dels recursos públics, encara que hi ha dades que segons els tècnics demostren tot el contrari “la gent

té una visió molt negativa de la immigració i el seu discurs és que els diners i esforç són pels de fora. Dels tres-cents expedients oberts a l'ajuntament el 75% aproximadament és gent d'aquí" comentava V. Durán i F. Robin afegia "tot i que s'ha demostrat amb dades que alguns rumors són mentida no ha servit de gaire", tanmateix, el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial de Barcelona reconeixia resultats positius en la publicació d'informes que desmenteixen els rumors i apel·lava, amb aquestes paraules, a l'actuació conjunta de les administracions:

"L'informe de la Fundació cultural de la Caixa trenca molts mites, entre ells que la immigració ni col·lapsa l'educació ni la sanitat..., la informació real per trencar falsos mites ha d'arribar a tots els ciutadans i totes les administracions han de participar en aquesta lluita" (M.A. Aguilar).

En aquest mateix sentit, el periodista O. Bolancell afirmava que "un mitjà de comunicació pot contribuir a frenar el progrés de les ideologies racistes o xenòfobes utilitzant una ètica periodística sense apuntar amb el dit a l'immigrant en notícies negatives i ressaltant les positives".

Respecte a l'associació de la delinqüència amb la immigració, L. Vallès destacava que el col·lectiu més associat a l'imaginari negatiu són els marroquins, coincidint amb els resultats de enquestes als ciutadans. En concret, les seves paraules foren:

"El policia viu dins la societat i també es veu influenciat per l'opinió pública i per la societat, que ara és molt racista. Els inputs que té el policia són: l'imaginari dels mitjans s'alimenta diàriament, els més desfavorits i precaris –pobres- són els immigrants, per això delinqueixen més en temes de patrimoni i salut pública..., hi ha una sobre representació dels estrangers en les identifications i en els escorcolls, especialment els marroquins" (L. Vallès).

Alhora, L. Vallés i la treballadora social de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar coincidien en advertir del perill que la policia es pot veure influenciada en la seva actuació per l'opinió pública del moment. Així, M. Pérez afirmava que "la gent podria pressionar i queixar-se més sobre la immigració, demanant que s'actuï més contra una minoria" i L. Vallés completava amb " primer influeix més l'opinió pública i amb la professió es reforça".

També hi ha una certa coincidència d'opinions sobre la contribució de l'actuació policial basada en el perfil racial en reforçar aquest imaginari. Així, L. Vallès indicava "el problema és que el policia identifica estranger amb delinqüència i té un perjudici contra ell, que una vegada creat és molt difícil canviar". Per a la cap de Drets Humans i diversitat cultural d'UNESCOCAT "alguns pensen que el ser estranger ja ho porta que t'identifiquin més" (S. l'Aouaji) i el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació de l'Audiència provincial ens recorda la situació a Espanya amb aquestes paraules:

"Les organitzacions de defensa es queixen del tipus d'identifications que utilitzen el perfil racial i Espanya fou sancionada per aquest tema" (M.A. Aguilar).

Finalment, l'educador social i el tècnic de participació ciutadana de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar coincideixen en que un nombre important de joves pot estar creixent amb uns valors vinculats a l'ultra dreta. Així, V. Durán i G. Frontera afirmaven que “els pares que abans eren ultres ara estan influint en els seus fills, en la primera socialització, i els nens creixen amb aquests valors”, mentre que i la treballadora social coincidia amb G. Frontera en la importància treballar les actituds, principalment amb els joves quan comentaven “s'hauran de treballar les actituds amb el jovent” els quals entraran en conflicte, amb tota probabilitat, amb els fills dels immigrants tal i com destacava el Fiscal especial del Servei d'Odi i Discriminació.

V. Insuficiència de dades secundàries i manca d'estudis de recerca (H2)

En els resultats de les entrevistes principalment la de la Dra. Olga Jubany -com a persona experta en recerca sociològica- destaquen les conseqüències negatives que pot suposar la manca o insuficiència de dades, especialment si es tracta d'una problemàtica tan complexa com pot ser l'àmbit de les actituds.

Els problemes principals són que si no hi ha dades la problemàtica no arribi mai a l'agenda pública o com van expressar-ho l'educador social i el tècnic de participació ciutadana “si no es fan estudis hi ha el perill de no fer res”, malgrat que per al Fiscal especial les conseqüències encara poden ser pitjors, ja que poden fer que les víctimes siguin invisibles, així M.A. Aguilar expressava que “si no hi ha més dades s'acaba minimitzant el fet i les víctimes es tornen invisibles..., o que La manca de dades fa que el Govern no s'impliqui en la problemàtica. No està sensibilitzat per la manca de dades. És un procés molt similar al de la violència domèstica, però agreujat per la situació irregular de l'immigrant i el seu desconeixement dels drets que té”.

Altra conseqüència més relacionada en aquest cas amb la hipòtesi plantejada és que les dades que s'obtinguin no reflecteixin la realitat del municipi o, si aquest és petit, s'acabin agafant conclusions o resultats de llocs més grans. En aquest cas, la Dra. Jubany expressava clarament que “la manca de dades fa que la tendència sigui fer el que han fet altres llocs o bé agafar els resultats d'un territori superior” o les observacions de l'assessor jurídic i el tècnic de l'associació intercultural Bages per Tothom en el sentit de “cal fer un diagnòstic sobre el terreny” (F. Rofín) “perquè no tindria massa sentit una ordenança per regular el “burka” si no hi ha casos en el municipi, això podria generar l'efecte contrari” (J. Bragulat).

El Fiscal especial també coincidia en que no es poden copiar models d'altres territoris, però obria una porta molt interessant quan afirmava “no es poden copiar models d'altres societats molt diferents, però sí es poden portar a terme bones pràctiques que han demostrat un bon resultat” (M.A. Aguilar).

Els estudis i els treballs de recerca poden tenir una altra utilitat important. Son una bona eina per lluitar contra els rumors i la informació falsa, ja que la millor manera de refutar una informació poc fonamentada és publicant els resultats de treballs seriosos. En aquest sentit, la Dra. Jubany afirmava amb rotunditat:

“La publicació dels resultats és interessant. S’ha de publicar tot el que es fa perquè la gent sigui conscient de quines són les qualitats i febleses de la societat. Alhora, pot servir per evidenciar estudis pseudo empírics i refutar-los, ja que no tenen gaire fonament i rigor metodològic”.

I destacava la importància dels estudis empírics abans de fer una campanya de conscienciació. Aquests estudis han de proporcionar un coneixement de la realitat, de manera que es pugui construir un discurs que no es torni en contra amb el pas dels anys.

La Dra. Jubany ho expressava d’aquesta manera:

“És molt important tenir cura del discurs polític perquè no es lligui a una utilitat o funció concreta, ja que quan desaparegui la utilitat o funció aleshores es converteix en un problema. Les campanyes de conscienciació haurien d’estar recolzades en estudis empírics i si hi ha voluntat només és qüestió de prioritats”.

7.1.3 Constatació de les hipòtesis

I. La crisi i el canvi en l’actitud envers la immigració (Hipòtesi 1).

A la vista dels resultats obtinguts en el treball de camp, es confirma la primera de les hipòtesis per, tal com es detallarà a continuació, la comprovació de les quatre subhipòtesis, en tant que tot sembla indicar que a Catalunya i, per extensió, els municipis que la formen (en aquest cas Castellbell i el Vilar), l’actitud de la gent autòctona està variant negativament respecte a la immigració per causes com: la crisi econòmica; l’atur i la consegüent competència per un lloc de treball; la creació d’imaginari per part de determinats sectors ideològics, el tractament de la premsa o el discurs populista de primers els de casa; l’ús de les noves tecnologies tant en la difusió d’informació i imatges com en la propagació de missatges, i l’ús del perfil racial en l’actuació de les forces de seguretat.

L’ús de les noves tecnologies en la gravació i emmagatzematge d’imatges per posteriorment difondre-les no ha quedat prou demostrat en els resultats del treball de camp i caldria aprofundir més en la recerca per constatar-les.

a) La incidència de la crisi en el canvi en l’actitud de la gent autòctona envers la immigració (subhipòtesi 1.1)

El context de la crisi econòmica propicia que s’estenguin imatges estereotipades sobre la immigració i altres grups de població que els associen de manera equivocada amb el deteriorament de les condicions laborals. De la mateixa manera que la progressió

d'imatges negatives de la immigració que la relacionen amb l'acapament de béns públics i el deteriorament de la seva qualitat, als immigrants se'ls continua veient, contràriament a la realitat, com un col·lectiu sobreprotegit, que percep més del que aporta, que acapara ajudes escolars i sanitàries, atribuint-los la responsabilitat del deteriorament de la qualitat de l'atenció sanitària i de l'educació.

La crisi ha fet aflorar una sèrie de sentiments de rebuig contra la immigració que estaven latents mentre la situació econòmica era bona. Aquest sentiment, al que se li suma un altre relacionat amb l'empitjorament de la situació econòmica en general de molts ciutadans i la manca de feina, amb unes xifres rècord d'atur, ha obert una lluita pels llocs de treball i per uns recursos escassos, fins el punt que una majoria de la població autòctona considera que hauria de tenir preferència en l'accés als serveis públics, a les ajudes i als llocs de feina, mentre que altres manifesten el seu rebuig envers la immigració demanant-los que marxin o demanant unes lleis més restrictives en l'entrada i permanència dels estrangers en el nostre país.

Un altre efecte de la crisi és la necessitat de trobar un culpable dels problemes, un "boc expiatori", i segons els resultats del treball la percepció és cada vegada apunta més a la immigració. En aquest cas, l'assignació del paper de culpable a la immigració i la construcció d'un imaginari negatiu al voltant d'aquesta pot comportar, amb tota seguretat, que es compleixi el teorema de Thomas (Cantaño 2003)¹⁵⁷. Segons aquest teorema, si mantenim ferma una creença respecte a algú, acabem corroborant-la.

- b) La incidència del tractament mediàtic en l'opinió pública de rebuig a la immigració (subhipòtesi 1. 2)

Es pot afirmar que les minories ètniques són representades en nombroses ocasions de manera negativa en els mitjans de comunicació a partir de diferents pràctiques informatives (associant la immigració a delinqüència i criminalitat, discurs vinculat a una presència excessiva, etc.).

Malgrat es reconeix un posicionament més neutre en els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa), almenys en els d'àmbit català i local, amb una aposta més clara en la lluita contra el racisme i la xenofòbia, la percepció és que continuen transmeten una imatge negativa de la immigració. Aquesta percepció no fa més que reforçar l'imaginari negatiu que s'ha construït al voltant de la immigració.

- c) La incidència de les noves tecnologies i l'ús d'Internet i les xarxes socials en el creixement de les actituds racistes i xenòfobes (subhipòtesi 1.3)

¹⁵⁷Batejat per Merton al 1948 com "la profecia que es compleix a si mateixa". L'enunciat afirma que una veritat demostrable es desprèn d'una proposició del sociòleg William I. Thomas, qui una vegada va escriure: "si els individus defineixen les situacions com reals, són reals en les seves conseqüències".

La utilització d'Internet i les xarxes socials per a la difusió d'idees i accions racistes i xenòfobes representa un motiu creixent de preocupació. Donada la manifesta dificultat d'aplicar la llei en aquest àmbit, Internet és cada vegada més utilitzat pels grups racistes i xenòfobs per difondre documents i mobilitzar accions que, d'altra manera, podrien ser considerats il·legals.

L'accessibilitat, la facilitat d'ús, la possibilitat de fer un enviament i una lectura massiva i, sobretot, el baix cost econòmic fan que aquests mitjans siguin els més populars en l'enviament de missatges, fotografies i vídeos. Per contra, la lluita contra aquestes pràctiques i contra els delictes derivats és molt difícil en l'actualitat, ja que és possible allotjar-se en la web d'un país amb unes normes més permissives en relació als límits a la llibertat d'expressió.

Internet i les xarxes socials, però, tenen una gran ambivalència. Els inconvenients que s'han descrit amb anterioritat i que poden contribuir en la propagació de discursos que reforcin la creació d'un imaginari negatiu sobre la immigració o potenciïn actituds racistes o sentiments de rebuig envers la immigració, es converteixen en avantatges quan utilitzem Internet i les xarxes socials per difondre missatges anti-racistes. Aquests mitjans es poden utilitzar, amb la mateixa facilitat, per difondre informació i aspectes positius de la immigració, per desmuntar rumors o per evidenciar i refutar afirmacions sense fonaments.

En aquest sentit, l'ús en positiu d'Internet i les xarxes socials és més estratègic del que pot semblar ja que, com es veurà més endavant, la població que més accedeix són els joves i aquest col·lectiu és clau en la lluita contra el racisme, la xenofòbia i qualsevol altra forma d'intolerància.

Finalment, la percepció generalitzada és que a través d'Internet també es transmet una imatge negativa de la immigració.

d) La creació d'un imaginari de la immigració com a problema de seguretat i l'ús del perfil racial -*racial profiling*- (subhipòtesi 1.4)

L'imaginari construït al voltant de la immigració ofereix una imatge negativa d'aquesta o la descriu com un fenomen perjudicial per a la societat, principalment en matèria de treball, recursos socials i seguretat. Aquest imaginari està associant, interessadament, la immigració amb la delinqüència i a l'abús de les ajudes i serveis públics.

Aquest imaginari es construeix i es reforça a diari, principalment, pel discurs de determinats grups o partits polítics i inclús d'intel·lectuals, i pel tractament que fan alguns mitjans de comunicació. Aquest imaginari, a través dels ciutadans i l'opinió pública, pot acabar pressionant als serveis públics -entre ells la policia- i intensificar la

seva actuació policial amb l'ús del perfil racial sense acotacions, de manera que la policia acabi tancant el cercle que reforça aquest imaginari.

El perfil racial promou també una “profecia que es compleix a si mateixa”, la qual justifica la hipòtesi inicial de que les minories ètniques cometes més delictes. En aquest cas, actualment el col·lectiu més perjudicat per aquest imaginari són els marroquins, juntament amb la resta d'àrabs i musulmans, fet que coincideix amb els resultats del projecte STEPSS, en el qual es confirmava una sobre representació dels estrangers en les identificacions i en els escorcolls, especialment els marroquins.

Finalment, es pot afirmar que hi ha indicis de perfil racial en l'actuació dels cossos policials de la comarca, malgrat no es pot mesurar quin és el grau.

II. La insuficiència de dades secundàries i l'extrapolació de resultats (Hipòtesi 2)

A la vista dels resultats del treball de camp, també es confirma la segona hipòtesi (H2), en tant que el vuit o insuficiència de dades secundàries i la manca d'estudis de recerca podria comportar l'extrapolació de conclusions, resultats o accions d'altres municipis amb característiques molt diferents.

Tot i que en els últims anys s'ha avançat en la recollida de dades a Catalunya, encara no s'ha generalitzat a nivell estatal i local un sistema de recollida de dades sobre actes violents amb motivacions racistes o xenòfobes i d'incidents racistes.

El coneixement de l'evolució del racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i altres formes connexes d'intolerància és un factor clau per a l'articulació de polítiques actives i per al desenvolupament de mesures de prevenció i protecció eficaces.

Es pot afirmar que la manca o insuficiència de dades, especialment en problemàtiques complexes com pot ser l'àmbit de les actituds, pot comportar conseqüències negatives. Des de convertir en invisibles a les víctimes fins a que s'acabin aplicant conclusions o accions de altres llocs amb unes característiques i problemàtiques diferents.

D'altra banda, també es constata que els resultats dels estudis i els treballs de recerca poden servir per lluitar contra els rumors i la informació falsa.

Finalment, en una situació econòmica com l'actual, es torna a imposar la necessitat de treballar conjunta i coordinadament amb altres administracions, organismes i entitats, tant públiques com privades.

7.2 Conclusions

Una vegada hem finalitzat el contrast i discussió de les hipòtesis, en aquest punt es detallarà una sèrie de conclusions, fruit del raonament sobre els resultats de la investigació, i que han

de ser d'utilitat a l'hora de prioritzar les accions per lluitar contra el racisme, la xenofòbia i qualsevol altra forma d'intolerància.

- I. Es pot afirmar que una part de la problemàtica és conseqüència dels discursos i declaracions públiques per part de la classe política en general. D'una banda, aquells que han manifestat públicament l'alt nivell de benestar a Espanya, amb una invitació encoberta a la immigració estrangera per venir al nostre país. Mentre que, pocs anys després ha canviat el discurs i s'ha manifestat el rebuig o prejudicis envers determinats grups de població, identificats pel seu origen ètnic o racial, fomentant clarament la discriminació i exclusió d'una part dels ciutadans de la societat catalana.
- II. Tenint en compte que la teoria de "la profecia que es compleix a si mateixa" en si no és beneficiosa ni perjudicial, sinó que depèn de l'ús que se'n faci d'ella. Si la hipòtesi inicial o el pronòstic mantenen una creença positiva respecte a la immigració, es provocaran els canvis necessaris perquè es compleixi i les conseqüències seran positives.
- III. La formació ha estat un element clau en l'opinió tant de diverses persones entrevistades com dels agents i comandaments dels cossos policials. Hi ha un consens generalitzat que el coneixement pot ajudar a disminuir la intolerància i els prejudicis envers un determinat col·lectiu, en tant que el que genera inseguretat i distància és precisament allò que no coneixem.
- IV. Es pot afirmar que els adolescents de Castellbell i el Vilar que estudien al SES mostren indicis de ser més intolerants que la població adulta. Per tant, altre àmbit que destaca com a prioritari és l'educatiu. És necessari impulsar accions per evitar que la intolerància i la discriminació racial estigui present en el sistema educatiu, de manera que tinguin més protagonisme valors com la tolerància i la col·laboració.
- V. L'escenari de futur més probable amenaça amb una situació pitjor que l'actual, en tant que els adolescents (alumnes d'ESO) tenen una percepció més desfavorable, pensen que hi ha molts més immigrants dels reals i han mostrat una actitud menys tolerant respecte a la immigració que la població adulta. En aquest cas, coincidiran en el temps com adults els que ara són adolescents (més intolerants amb la immigració) amb fills d'immigrants de primeres i segones generacions, amb els mateixos drets que els espanyols d'origen i podrien donar-se situacions conflictives, que podrien desembocar per exemple en la situació que es va produir a França al 2005 i es va repetir un any després.
- VI. Si la percepció de que les lleis relacionades amb la immigració d'estrangers són massa toves va en augment, podria comportar un enduriment de la normativa, la qual cosa

tindria com a repercussió més directa una limitació dels drets dels estrangers.

- VII. També ha quedat constatat que l'eficàcia en els resultats policials augmenta si la selecció de les persones a les que la policia ha de practicar una identificació o un escorcoll es fa seguint les característiques o el perfil delinqüencial del possible autor del fet delictiu que s'acaba de produir o del que es vol evitar, i no si es fa a totes sistemàticament. Hi ha, per tant, una necessitat evident de reforçar la formació i entrenament dels agents i comandaments dels cossos policials, la qual es podria fer extensiva a altres professionals com el personal sanitari, jutges i fiscals, forenses, etc.
- VIII. La recopilació de dades, les avaluacions, les supervisions i els indicadors d'eficiència de la pràctica policial en les parades, identificacions i escorcolls són insuficients.
- IX. Finalment, destacar que la situació econòmica actual obliga a conjuminar les polítiques i accions que es venen desenvolupant i impulsar i dinamitzar l'acció dels poders públics i de la societat civil, tenint en compte l'experiència acumulada pel moviment associatiu amb una llarga trajectòria en la lluita contra el racisme i la xenofòbia.

8. Recomanacions i propostes d'acció

Els reptes que planteja l'augment de les actituds i manifestacions racistes i xenòfobes exigeixen una resposta àmplia i eficaç. La lluita contra la intolerància racial, en les seves diferents formes, requereix d'una estratègia integral de coordinació i cooperació institucional i intergovernamental, tant en l'àmbit local com en l'autonòmic, el nacional i, com no, també en l'internacional.

És necessari, per tant, enfortir les xarxes de cooperació entre entitats i institucions que lluiten contra el racisme i la xenofòbia.

Aquesta estratègia ha de partir del reconeixement de que les actituds, manifestacions discriminatòries i fets violents motivats per l'origen racial o ètnic continuen estant presents en la societat i el risc de la persistència d'aquestes actituds constitueix una amenaça greu a la convivència, la cohesió i la pau social. Tanmateix, la situació econòmica actual obliga, encara més, a establir una estratègia integral en la que prevalgui l'eficiència.

L'estratègia, per tant, ha d'estar dirigida a la població en general, en tant que la protecció dels Drets Humans ha d'implicar i fer participants al conjunt de la ciutadania. Tanmateix, les dades demostren que les persones que pertanyen a minories ètniques i racials són particularment susceptibles de discriminació i també que l'origen ètnic o racial no és l'única font de discriminació per a les persones que pertanyen a una minoria, ja que poden ser discriminades pel gènere, edat, creences, etc. Per aquesta raó, les propostes d'acció han de

contemplar situacions específiques per a la població especialment vulnerable, com són – entre altres- la població immigrada i, alhora, han de contemplar la perspectiva de la discriminació múltiple¹⁵⁸.

En tot cas, tenint en compte els resultats i conclusions d'aquest treball, i la informació acumulada dels informes i investigacions d'altres organismes, en aquest capítol s'apuntaran una sèrie de recomanacions i propostes d'acció a desenvolupar, les quals, lluny de tractar-se d'una relació de *numerus clausus*, han de servir de punt de partida als organismes, institucions i entitats interessades en eliminar o minimitzar aquesta problemàtica.

8.1 Reflexions prèvies sobre l'estratègia

Per abordar una problemàtica com la intolerància i la discriminació racial es necessari tenir en compte la (inter)connexió i l'impacte que poden provocar tant en l'entorn més proper (municipis veïns i la comarca) com a la resta del territori i administracions i que s'ha de tenir molt present la situació econòmica i social actual.

Encara que –en el millor dels pronòstics- s'hagi iniciat o s'iniciï aviat una recuperació econòmica, no coneixem amb precisió la naturalesa ni gravetat de totes les seves manifestacions, ja que en la crisi actual es donen factors sobre els quals no tenim precedents: la globalització, el fort desenvolupament de països emergents, les migracions massives, etc. Tot això fa que aquesta situació representi un nou escenari, completament diferent al que es va poder preveure fa uns anys, amb una important reducció dels ingressos que, a la vegada, s'agreuja amb un fort increment de les demandes socials.

Aquest nou escenari, juntament amb l'increment de les actituds desfavorables envers la immigració -segons els resultats de les enquestes a nivell nacional i català-, configura un escenari de futur que amenaça la convivència amb una situació pitjor que l'actual, en tant que els adolescents de Castellbell i el Vilar són visiblement més intolerants amb la immigració que ciutadans majors de 16 anys, i en un futur immediat podrien donar-se situacions conflictives, que podrien desembocar en grans disturbis i greus atacs a la convivència. Per tant, gran part de les accions han d'estar orientades a canviar aquest pronòstic negatiu.

A l'hora de prendre una decisió, és important identificar els diferents actors implicats i els seus interessos. Els interessos dels actors (Stakeholders) faran que es generin una sèrie

¹⁵⁸La discriminació múltiple sorgeix a partir de la constatació de que algunes persones poden patir discriminació per varis motius que conflueixen i es realmenten, donant a lloc a un tipus específic de discriminació. Per exemple, una dona d'una minoria ètnica podria veure's afectada per la discriminació d'una manera diferent a un home de la mateixa minoria.

d'interaccions i aliances per representar una unió d'interessos i ver prevaldre les seves demandes o solucions. Per això, és important tenir en compte tant els actors directes –què es poden beneficiar de la política o acció pública- i els indirectes, que poden sortir perjudicats o són contraris a aquesta (per exemple, ens podem trobar amb algun actor – també públic- amb interessos totalment diferents, però que en certa mesura respon a la demanda d'un determinat nombre de persones¹⁵⁹.

8.2 Eixos i àmbits clau de l'estratègia

Els eixos clau de l'estratègia són, per tant, la participació, la sensibilització, el coneixement i, òbviament, la sostenibilitat de les accions. Totes elles orientades a la millora de la convivència, en tant que és un dels factors clau en el sentiment de benestar i, inseparablement, també de la seguretat.

La participació del major nombre d'actors, la xarxa d'(inter)relacions que s'estableixi, accions integrals, la coordinació dels recursos (propis i aliens) o els valors que es potenciïn (respecte, tolerància, solidaritat, col·laboració, compromís, confiança, diversitat, etc.) seran claus de l'èxit.

La sensibilització és un eix central de qualsevol estratègia de lluita contra l'existència d'estereotips, prejudicis i estigmatitzacions envers les persones d'origen estranger i les pertanyents a minories ètniques. A més de servir per provocar un canvi de conductes i una major conscienciació ciutadana, reduint les barreres que condicionen la igualtat de tracte i la plena participació d'aquesta població, i política, influint en la prioritització de les accions.

El coneixement és clau des de dues vessants. La primera és per a l'articulació de polítiques actives i per al desenvolupament de mesures de prevenció i protecció eficaces contra el racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i altres formes connexes d'intolerància. Mentre que el segon està més orientat a la interculturalitat, és a dir, a una millora de les relacions entre les persones de diferents cultures i, per tant, una millora de la convivència. El coneixement de l'altre és un factor clau per aproximar les persones disminuir així la intolerància i els prejudicis envers un determinat col·lectiu.

La sostenibilitat, finalment, és la que ha de garantir la durabilitat a llarg termini. En una situació econòmica com actual les accions que es decideixin portar a la pràctica han de ser sostenibles i estar orientades a la coordinació d'esforços per tal d'obtenir la màxima eficàcia al mínim cost –econòmic i social-. La coordinació entre entitats públiques i privades, la conscienciació de polítics, ciutadans i actors més mediàtics en la construcció de discursos

¹⁵⁹El partit polític "Plataforma per Catalunya", per exemple, enfoca gran part del seu discurs contra la immigració.

responsables i la participació del màxim d'actors, entre altres, esdevenen elements fonamentals per afrontar els reptes futurs amb garanties d'èxit.

En aquest sentit, és del tot necessari aprofitar el màxim de sinèrgies del màxim d'organismes i entitats públiques i privades, amb la finalitat d'unificar-les en una estratègia integral que tingui en compte –a banda dels projectes, programes i guies que es recomanaran més endavant - els principis i programes establerts en el Pla de Ciutadania i Immigració 2009-2012¹⁶⁰ i el Plan Estratégico de Ciudadanía e Integración 2011-2014¹⁶¹.

A banda dels eixos clau, hi ha una sèrie d'àmbits que també són essencials i que no podem obviar, ja que incloure'ls o no en l'estratègia pot ser la diferència entre l'èxit o el fracàs de la mateixa.

Els àmbits on caldrà invertir més esforços -segons els resultats d'aquest treball- són principalment: la prevenció, la formació, l'educació, els mitjans de comunicació, Internet i les xarxes socials, el treball, la sanitat, el jovent, el sistema judicial –policia, jutges i sistema penitenciari- o la legislació.

8.3 Recomanacions i propostes

Les recomanacions apunten a les experiències de diferents projectes que ja han demostrat uns resultats positius o que actualment es troben funcionant.

8.3.1 Participació.

Les recomanacions sobre participació, tot i no estar relacionades directament amb la immigració, són treballar en la línia de les iniciatives i bones pràctiques següents: el Panel del ciutadà (Aberdeen, Escòcia)¹⁶², les Consultes en els barris (Anvers, Bèlgica)¹⁶³,

¹⁶⁰El Pla de Ciutadania i Immigració 2009-2012 aprovat per la Generalitat de Catalunya aplega els diferents programes i actuacions que han de realitzar tots els departaments del Govern. Incideix de manera notòria en el model de Catalunya d'integració de les persones immigrades que, al llarg dels anys, s'ha anat definint i en què intervenen de manera decidida, no només el Govern de Catalunya, sinó també el conjunt de governs locals, els agents econòmics i socials, la societat civil organitzada i el conjunt de la societat, incloent-hi les persones que s'hi han incorporat més recentment. Els principis del pla són: ciutadania, transversalitat, coordinació, territorialitat, multidimensionalitat, equitat i globalitat.

<<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.6e02226e86d88424e42a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=274cb9b76c5a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=274cb9b76c5a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>>

¹⁶¹El Plan Estratégico de Ciudadanía e Integración 2011-2014 aprovat pel Consell de Ministres té com a principal objectiu enfortir la cohesió social, en un nou context migratori caracteritzat per la reducció de fluxes d'entrada. La finalitat que persegueix l'acord és reforçar tant els instruments i polítiques d'integració com els serveis públics i de participació, per garantir l'accés de tots els ciutadans en condicions d'igualtat. Els principis del pla són: igualtat, ciutadania, inclusió, interculturalitat i tolerància.

<http://www.tt.mtin.es/periodico/inmigracion/201109/INM20110923_2.htm>

¹⁶²El Panel del ciutadà (Aberdeen, Escòcia). El panel és una associació dels majors proveïdors de serveis en la ciutat, incloent la Policia, la Seguretat Social, l'Assessor executiu d'Habitatge, el servei d'Incendis, l'oficina d'Empreses i el consell d'Organitzacions Voluntàries d'Aberdeen. Aquest projecte té per objecte consultar a una mostra representativa de ciutadans d'Aberdeen sobre la prestació de serveis i els canvis en les polítiques.

Cooperem (Cracòvia, Polònia)¹⁶⁴ o el Programa Tàndem (Montreal, Canadà)¹⁶⁵. Aquestes iniciatives i bones pràctiques formen part del Projecte Demos¹⁶⁶, el qual ofereix uns resultats esperançadors sobre l'impacte positiu de la participació ciutadana en el govern local i, alhora, de com un projecte ha estat capaç d'unir a vuit ciutats pertanyents a set països d'Europa per treballar en la millora de la seguretat.

El primer pas a Castellbell i el Vilar, per tant, seria impulsar l'associacionisme en les minories que resideixen al municipi, per poder participar directament en molts assumptes i, alhora, defensar els interessos del col·lectiu al que representen.

8.3.2 Lluita contra el racisme, la violència i la discriminació racial.

Les principals recomanacions, de les quals destaquem varies, formen part de l'estratègia integral contra el racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i altres formes connexes d'intolerància¹⁶⁷, la qual recull una sèrie de recomanacions. Així mateix, les principals recomanacions relacionades amb la lluita contra l'ús del perfil racial en les actuacions policials formen part de la prova pilot del Projecte STEPSS¹⁶⁸.

- a) Anàlisi, sistemes d'informació i acció jurídic penal sobre racisme, discriminació racial, xenofòbia i altres formes connexes d'intolerància.

Dins d'aquest projecte es troba el Panel virtual, que permet als habitants d'Aberdeen respondre a les preguntes dels qüestionaris a través de la pàgina web. Disposa d'una pàgina per a joves, la qual forma part d'un altre Projecte Escocès de Diàleg amb la Joventut.

¹⁶³*Consultes en els barris (Anvers, Bèlgica)*. El creixement de la consciència i la participació política va crear la necessitat d'establir més formes de consulta entre el govern municipal i els ciutadans.

Aquest mètode perseguia promoure la participació dels ciutadans, augmentar la capacitat administrativa de la ciutadania per donar resposta a les exigències dels ciutadans i augmentar la transparència del procés de presa de decisions. Les consultes als barris tenien tres funcions: una eina de comunicació, un instrument de participació i planificació i un element dins de l'organització administrativa de la ciutat.

¹⁶⁴*Cooperem (Cracòvia, Polònia)*. L'objectiu del programa és desenvolupar i recolzar la confiança dels ciutadans en els funcionaris de policia. Aquest programa involucra als nens i als seus pares en activitats enfocades a millorar la seguretat en les comunitats locals, especialment en els col·legis i habitatges socials.

Un altre programa interessant és el *Manual per als joves de 18 anys*. En Cracòvia aprofiten l'oportunitat quan els joves de 18 anys es van a registrar a l'ajuntament per facilitar-los un manual on se'ls informa i assessora sobre com trobar feina, com votar, com escriure un CV o sobre l'addicció a les drogues i problemes familiars. La particularitat és que el text fou escrit i editat íntegrament pels joves amb l'assessorament esporàdic d'adults.

¹⁶⁵*Programa Tàndem (Montreal, Canadà)*. Està inclòs en el Programa montrealés de suport a l'acció ciutadana en seguretat urbana dins els districtes i gira al voltant de dos eixos. El primer sobre la prevenció de la criminalitat i el segon està relacionat amb la prevenció d'incendis, primers auxilis i seguretat civil. També contempen en altres projectes la seguretat de les dones, evitar que els joves entrin en bandes de carrer o els serveis per a persones sense sostre.

Cajelait, M. (2011). *La seguridad en Montreal, un resultado colectivo*. Papers 53. La seguridad ciudadana en las metrópolis del siglo XXI, pàg. 93-96.

¹⁶⁶Conferencia de Edimburgo (2004). "Ciudadanos, innovación y gobernanza local. Una propuesta para el siglo XXI", Informe i directrius del projecte DEMOS.

¹⁶⁷Ministerio de Trabajo e Inmigración (2011). Estrategia integral contra el racismo, la discriminación racial, la xenofobia y otras formas conexas de intolerancia. Publicaciones de la Administración General del Estado.

¹⁶⁸Wagman, D. (2006). Perfil racial en España: investigaciones y recomendaciones. Projecte STEPSS (Strategies for Effective Police Stop and Search). Fundación Open society / Justice Initiative i Grupo de estudios y alternativas 21.

El coneixement de l'evolució del racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i altres formes connexes d'intolerància, és un factor clau per a l'articulació de polítiques actives i per al desenvolupament de mesures de prevenció i protecció eficaces.

b) Impuls de la coordinació i cooperació institucional i amb la societat civil.

La lluita contra la discriminació, el racisme i la xenofòbia requereix d'una revisió constant dels esforços de coordinació i cooperació institucional i intergovernamental en l'àmbit internacional, nacional, autonòmic i local, essent aquest un eix central de qualsevol estratègia front a la discriminació i el racisme, degut al caràcter transversal respecte al conjunt d'accions.

c) Prevenció i protecció integral a les víctimes de racisme, discriminació racial, xenofòbia i formes connexes d'intolerància.

Els incidents i fets discriminatoris, d'odi i violència racista, xenòfoba o de qualsevol manifestació d'intolerància associada no sorgeixen sols. Els estereotips o prejudicis són alimentats des de molts àmbits, incrementant-se en contextos desfavorables de crisi econòmica o contextos socials en els que es donin garanties insuficients per als col·lectius vulnerables, donant-se situacions on emergeixen conductes individuals o col·lectives que vulnereu la dignitat i els drets de les persones, posant el greu risc la convivència democràtica.

d) Mitjans de comunicació.

L'impacte dels mitjans de comunicació sobre la percepció pública és indubtable. El protagonisme i transcendència de la informació en el model social actual obliga a un plus de responsabilitat en el seu tractament i gestió, més tenint en compte que la informació és un dret fonamental.

És fonamental, per tant, l'eliminació dels prejudicis racials i els estereotips basats en el racisme i la discriminació racial, així com la creació d'un clima d'hostilitat i rebuig envers les minories, aplicant els instruments de sanció contra la incitació a l'odi racial.

e) Internet

Si bé Internet és un mitjà per estendre l'odi racista, també té un enorme potencial per vèncer aquesta tendència i els prejudicis basats en característiques com la raça, el color, la llengua, la nacionalitat o la religió. Aquest potencial però, ha de ser utilitzat al màxim per contrarestar l'impacte negatiu de les manifestacions racistes, si bé, cal tenir cura de no perjudicar el dret a la llibertat d'expressió.

f) Perfil racial.

Les principals recomanacions formen part de la prova pilot del Projecte STEPSS¹⁶⁹, la qual recull una sèrie de recomanacions en els àmbits següents: Reglamentació, avaluació, recull i tractament de dades, supervisió, entrenament i capacitació, contactes amb la comunitat, tracte igualitari i respectuós, sensibilització de la societat, comunicació i altres recomanacions per a la societat en general.

g) Educació

L'educació té una indubtable rellevància en l'àmbit de la creació de valors. Per aquest motiu, és imprescindible que algunes propostes i recomanacions per lluitar contra el racisme i la xenofòbia es facin des de l'àmbit educatiu. En aquest sentit, la guia: "20 Idees per construir la interculturalitat i prevenir el racisme en educació" i el "Glossari d'educació intercultural" poden ser de gran utilitat als professors i mestres¹⁷⁰.

h) Treball

La discriminació en el mercat de treball constitueix, a banda de la violació d'un dret humà, el desaprofitement de talent. A més, genera desigualtats que debiliten la cohesió i la solidaritat social, a banda de dificultar la reducció de la pobresa. Eliminar la discriminació, per tant, suposa promoure la igualtat d'oportunitats i de tracte.

i) Sanitat

La legislació internacional i europea de Drets Humans protegeix el dret de tota persona a la salut i l'accés a l'atenció sanitària. Malgrat l'esforç d'Espanya i els avenços en l'accés al sistema nacional de salut de forma gratuïta i en igualtat de condicions per a tota la població amb independència del seu origen o nacionalitat, encara hi ha determinades persones i comunitats que experimenten algunes dificultats per exercir el dret a la salut i a l'accés als serveis sanitaris.

j) Habitatge

L'àmbit de l'habitatge i de l'allotjament és un dels més complexes a l'hora de determinar l'existència de discriminació per motius d'origen racial o ètnic. Les dades referents a l'allotjament i habitatge de minories d'origen estranger són molt escasses i la majoria

¹⁶⁹Wagman, D. (2006). Perfil racial en España: investigaciones y recomendaciones. Projecte STEPSS (Strategies for Effective Police Stop and Search). Fundación Open society / Justice Initiative i Grupo de estudios y alternativas 21.

¹⁷⁰Secretaría de Políticas Sociales de FETE-UGT y Departamento de Migraciones Confederal de UGT (2011). 20 Ideas para construir la interculturalidad y prevenir el racismo en educación.

<http://www.aulaintercultural.org/IMG/pdf/guia20ideas_contra_discriminacion.pdf>

Departamento de Migraciones Confederal de UGT y Secretaría de Políticas Sociales de FETE-UGT (2008). Glosario educación intercultural.

<<http://www.aulaintercultural.org/IMG/pdf/Glosario.pdf>>

dels informes es fonamenten en denúncies recollides per organitzacions socials que actuen en favor dels drets de les minories. Tanmateix, l'àmbit de l'habitatge és un dels eixos essencials en la lluita contra la discriminació per origen racial o ètnic, en tant que acaba generant "guetos" i més exclusió i marginació social.

k) Sensibilització¹⁷¹

La sensibilització recull el conjunt d'accions que pretenen influir sobre les idees, percepcions, estereotips, conceptes de les persones i grups per provocar un canvi d'actituds en les pràctiques socials, individuals i col·lectives.

8.3.3 Alguns exemples d'accions

Les accions que es poden realitzar en la lluita contra la intolerància racial són moltes i variades. A banda de les que recullen les recomanacions i projectes que es mencionen en els apartats anteriors, en aquest apartat volem afegir algunes de les propostes i accions més concretes que han sorgit de les persones que s'han entrevistat i que tenen una llarga i sòlida experiència en la matèria.

a) Formació

La formació ha estat un element clau en vàries de les propostes, tant orientada a l'ensenyament com a diferents sectors públics, com la policia.

- Ampliar la formació bàsica dels policies a nivell operatiu amb una formació als diferents nivells de comandament (Salwa l'Aouaji). Una altra proposta és incloure més continguts en la formació bàsica dels agents sobre la diversitat i entrenament en el *bulevard*¹⁷² sobre com tractar a les persones immigrades en una identificació i escorcoll i una formació més específica als diferents nivells de comandament, especialment l'escala intermèdia, en tant que la seva implicació és clau en l'ús adequat del perfil racial (Lola Vallès).

En aquest sentit, el fet que els mossos d'esquadra i les policies locals realitzin la mateixa formació bàsica i de comandament a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya afavoreix una homogeneïtzació de la formació i de l'actuació policial.

- En la mateixa línia apunten els resultats de l'enquesta a agents i comandaments. D'una banda, incidint en la necessitat d'una major formació sobre legislació en el cas de parades, identificacions i escorcolls de persones. I, d'altra banda, molts dels

¹⁷¹ En matèria de sensibilització, és recomanable seguir també les indicacions de la Guia para el diseño y la elaboración de planes locales de sensibilización, editada l'any 2009 pel Ministeri de Treball i Immigració.

¹⁷² Espai de l'Institut Català de Seguretat Pública que simula una part d'una ciutat, amb carrers, entitats financeres, farmàcies, etc. i que permet als alumens fer un exercici pràctic i, alhora, als professors i psicòlegs fer una avaluació sobre una situació quasi real dels alumnes que aspiren a ser policia.

suggeriments realitzats per agents i comandaments coincidien en l'augment de la formació sobre les diferents cultures i costums.

b) Gestió del coneixement (aplicacions informàtiques)

Els resultats de les enquestes als agents i comandaments dels cossos policials constaten els resultats de la prova pilot del Projecte STEPPS, en el sentit que l'ús adequat del perfil racial en les actuacions policials és clau per millorar l'eficàcia. En aquest sentit, les aplicacions informàtiques policials haurien de facilitar al comandament la supervisió i monitoratge de les identifikacions i escorcolls, el seu anàlisi i tractament de la informació –per exemple, amb la creació de mapes delinqüencials-, de manera que el comandament pugui fer un retorn d'aquesta informació als patrullers i així millorar la seva eficàcia i eficiència, així com la motivació en l'ús adequat del perfil racial en la prevenció del delictes.

c) Legislació

La legislació és un tema sobre el qual també han sorgit varies propostes en les entrevistes i en l'enquesta als cossos policials.

- Adaptació del Codi penal (articles 520 i 607.2) a la nova realitat i, especialment, a les indicacions de la UE respecte a la lluita contra el racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i altres formes de intolerància (Miguel Ángel Aguilar).
- Introduir canvis legislatius que potenciïn la presentació de denúncies per racisme, discriminació racial, xenofòbia i altres formes de intolerància, principalment a les persones que no tenen la situació administrativa regularitzada i que actualment no denuncien per por a les conseqüències de la seva situació irregular (Miguel Ángel Aguilar).
- Elaboració d'una llei que reculli els comportaments discriminatoris que no siguin constitutius d'infracció penal, per poder actuar administrativament sobre aquests (Miguel Ángel Aguilar).
- Creació d'una agència catalana contra la discriminació formada per experts independents (similar a l'Oficina antifrau) amb capacitat sancionadora contra els autors de comportaments discriminatoris que no siguin constitutius d'infracció penal. Aquesta agència podria aportar solucions a les administracions i entitats perquè millorin el present i garanteixin la convivència i la pau social en el futur (Miguel Ángel Aguilar).
- Introduir els canvis legislatius en l'accés a la funció pública que permetin la incorporació de persones dels col·lectius d'immigrants i minories ètniques als cossos policials (la proposta d'incorporació als cossos de policia sorgeix de les enquestes a agents i comandaments dels cossos policials).

d) Relacions, intercanvis culturals i comunicació

La relació i els intercanvis culturals entre les persones de diferents cultures, i entre el personal d'organismes públics (policies, personal sanitari, jutges, etc.) i els col·lectius ètnics minoritaris esdevé clau en la millora dels conflictes que s'originen entre aquests grups o col·lectius i, sobretot, en la millora de la cohesió social i la convivència.

- Potenciar els espais de participació, d'intercanvi i de diàleg intercultural que integrin a les diferents cultures, com per exemple els centres d'ensenyament (Víctor Durán) i els serveis públics que tenen un contacte més directe amb els col·lectius d'immigrants i minories ètniques, com per exemple, la policia (propostes de les enquestes a agents i comandaments dels cossos policials) i que es podrien fer extensius a altres serveis com l'administratiu, el sanitari, el judicial, etc..
- Potenciar la participació en les activitats culturals del municipi dels diferents col·lectius d'immigrants i minories ètniques, com per exemple, fent fires d'artesans o mostres gastronòmiques dels diferents països dins dels actes de la Festa Major. Això pot ajudar a que es coneguin millor la riquesa d'altres cultures i costums en un àmbit on es potencia enormement la convivència (com és el menjar) i, alhora, fa que interactuin persones de diferents cultures, especialment la gent autòctona amb la d'altres països, de manera que vegin que també s'impliquen en la cultura i festes del poble (V. Durán, G. Frontera i M. Pérez).
- Potenciar espais de diàleg i comunicació, com les reunions, xerrades, trobades, etc., entre els serveis públics que tenen un contacte més directe amb els col·lectius d'immigrants i minories ètniques, com per exemple, la policia (propostes de les enquestes a agents i comandaments dels cossos policials) i que es podrien fer extensius a altres serveis com l'administratiu, el sanitari, el judicial, etc.
- Incrementar la presència i participació de la policia en els actes culturals dels col·lectius d'immigrants i minories ètniques (propostes de les enquestes a agents i comandaments dels cossos policials).

e) Informació i publicació d'estudis

La publicació d'estudis, informes i treballs de recerca per lluitar contra els rumors negatius envers la immigració ha estat també un element clau en diverses propostes.

En aquest cas, Internet i les xarxes socials, també les han destacat com una de les millors eines per dur a terme aquestes accions, per exemple, a través de les webs oficials d'ajuntaments i entitats implicades en la lluita contra el racisme i la xenofòbia.

- Una de les bones pràctiques que es poden seguir és la iniciativa portada a terme per l'ajuntament de Barcelona amb la Xarxa BCN Antirumors. Aquesta xarxa, a més, és constitueix també un exemple de participació en tant que actualment compta amb

més de 240 entitats, associacions i persones a títol personal¹⁷³. En aquest àmbit es poden fer una gran varietat d'accions, algunes de les més fàcils i econòmiques són:

- Taules rodones, jornades, exposicions, etc.
- Distribució de materials antirumors.
- Presència en els mitjans de comunicació.
- Xerrades en taules de veïns i comerciants.
- Tallers per joves.

¹⁷³ Accions de la Xarxa BCN Antirumors <<http://bcnantirumors.cat/quisom/xarxa-bcn-antirumors>>

Bibliografia consultada

- Aierbe, P. (2002). *Inmigrantes delincuentes, una creació mediàtica. Inmigración, racismo y xenofòbia. Análisis de prensa, Enero-Junio 2002*. Donostia-San Sebastián. Mugak, nº 19
- Amnistia Internacional (2011). Informe: *Parar el racismo, no a las personas: perfiles raciales y control de la inmigración en España*. Amnesty International Publications 2011. London
- Barrios, L. (2005). *La inmigración es un fenómeno social*. Iglesia San Romero de las Américas. New York
- Bassols, M. (2007). *Elementos para el estudio de la gobernanza local: reflexiones sobre la ciudad de México*. UAM-Iztapalapa
- Brugué, Q., Font, J. i Gomà, R. (2003). *Participación y democracia. Asociaciones y poder local*. UAB
- Cajelait, M. (2011). *La seguridad en Montreal, un resultado colectivo*. Papers 53. La seguridad ciudadana en las metrópolis del siglo XXI, pàg. 93-96.
- Cantaño, G. (2003). "Robert K. Merton" Espacio abierto, octubre-diciembre. Cuaderno Venezolano de Sociología, Vol. 12, núm. 004, pàg. 477-478.
- Cea, Mª A. (2002). "La medición de las actitudes ante la inmigración: evaluación de los indicadores tradicionales de racismo", Revista Española de Investigaciones Sociológicas, núm. 99
- Cea, Ma. A. (2004). *La activación de la xenofobia en España. ¿Qué miden las encuestas?*. Madrid: CIS–Siglo XXI
- Cea, Mª A. (2009). "La compleja detección del racismo y la xenofòbia a través de encuesta. Un paso adelante en su medición", Revista Española de Investigaciones Sociológicas, núm. 125
- Cea, Ma. A. i Vallés, M. (2009-2010). *Evolución del racismo y la xenofobia en España*. Madrid: Observatorio Español del Racismo y la Xenofobia
- Colectivo IOÉ (2005). *Inmigrantes extranjeros en España: ¿Reconfigurando la sociedad?* Panorama Social, nº 1
- Conferencia de Edimburgo (2004). "Ciudadanos, innovación y gobernanza local. Una propuesta para el siglo XXI", Informe y directrices del proyecto DEMOS
- Curbet, J. (2007). *Inseguridad ciudadana: Víctimas i bocs expiatoris*. UOC - Sociologia.
- Curbet, J. (2008). "La ciudad: el hábitat de la (in)seguridad", Convivencia ciudadana, seguridad pública y urbanismo. Diez textos fundamentales del panorama internacional
- Curbet, J. (2009). *El rey desnudo. La gobernabilidad de la seguridad ciudadana*. Editorial UOC.
- Departamento de Migraciones Confederal de UGT y Secretaría de Políticas Sociales de FETE-UGT (2008). *Glosario educació intercultural*.
- Dirección General de Inmigración y Voluntariado (2008). *Glosario de términos de integración de inmigrantes*. Edita Dirección General de Inmigración y Voluntariado. Consejería de Política Social, Mujer e Inmigración de la comunidad autónoma de la Región de Murcia.
- Durán, V. (2005). *Diagnòstic social de Castellbell i el Vilar*
- European Commission against Racism and Intolerance (2011). *Quart informe sobre Espanya* [CRI(2011)4 Version espagnole]
- European Observatory for Racism and Xenophobia (2005). *Informe sobre el racisme i la xenofòbia en els Estats membres de la UE, tendències, evolució i bones pràctiques*
- European Union Agency for Fundamental Rights (2006-2007). *La insuficiència de dades sobre delictes racistes en 2006 i Informe sobre el Racisme i la Xenofòbia en els Estats membres de la UE 2007*
- Gamella, J. F. (2002). *Exclusión social y conflicto étnico en Andalucía. Análisis de un ciclo de movilización y acción colectiva antigitana (1976-2000)*. Universidad de Granada. Gazeta de Antropología. Núm. 18
- García, E. (2001). *Inmigración y delincuencia en España: análisis criminológico*. Valencia. Ed. Tirant lo Blanch
- Gatell, J. (2003). *Límites y riesgos para la participación ciudadana*. Manual digital de educación intercultural
- Goffman, E. (1986 [Ed. original 1963]). *Estigma. La identidad deteriorada*. Buenos Aires. Ed. Amorrortu.
- Guillén, F. (2001). *El paper de la policia en relació amb el racisme i els conflictes interètnics*. Escola de Policia de Catalunya
- Ibarra, E. (2010). *Informe Raxen: Ofensiva xenofòbia durante la crisis econòmica*. Movimiento contra la Intolerancia

- Ibarra, E. (2010). *Informe Raxen. Especial Acción Jurídica contra el Racismo y los Crímenes de Odio*. Movimiento contra la Intolerancia
- Martínez i Lee (2004). *Inmigración y delincuencia*. Revista Española de Investigación Criminológica, nº 2.
- Méndez, M. (2009). *L'opinió dels catalans sobre la immigració*. Fundació Jaume Bofill. Informes breus, nº 25
- Ministerio de Trabajo e Inmigración (2009). *Guía para el diseño y la elaboración de planes locales de sensibilización*. Edita Ministerio de Trabajo e Inmigración. Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración. Dirección General de Integración de los Inmigrantes
- Ministerio de Trabajo e Inmigración (2011). *Estrategia integral contra el racismo, la discriminación racial, la xenofobia y otras formas conexas de intolerancia*. Publicaciones de la Administración General del Estado
- Movimiento contra la Intolerancia (2010). *Contra el Racismo y la Intolerancia en el Fútbol*. Oficina de Comunicación de Movimiento contra la Intolerancia. Materiales didácticos, nº 6
- Observatorio Español del Racismo y la Xenofobia (2009). *Guía para el diseño y la elaboración de planes locales de sensibilización*. Ministerio de Trabajo e Inmigración
- Organización internacional para las migraciones (2011). *Informe sobre las migraciones en el mundo 2011. Comunicar eficazmente sobre la migración*. Suiza. OIM
- Organización para la seguridad y la cooperación en Europa (2005). *La lucha contra los Delitos de Odio en Europa*. Varsovia. ODIHR. Materiales didácticos nº 5
- Pascual, J. Ma. (2011). *La gobernanza democrática de la seguridad en las ciudades*. Papers 53. La gestió de la seguretat ciutadana
- Recasens, A. (2001). *Algunes reflexions sobre la seguretat. Respostes complexes per a societats complexes*. Escola de Policia de Catalunya.
- Reyes, L. M. (2011). *Técnicas y métodos de investigación. Muestreo simple aleatorio*. Universidad Rural de Guatemala.
- Ruiz, F. (2003). *¿Cómo elaborar una entrevista?. Guía de trabajo para el alumno*. Universidad de Granada
- Sánchez, S. i Mesa, Ma. C. (1998). *Actitudes hacia la tolerancia y la cooperación en un ambiente multicultural*. Ed. Universidad de Granada
- Sánchez, M. (2011). *Proposta d'estratègia local de seguretat pública per al municipi de Castellbell i el Vilar*. UOC
- Secretaría de Políticas Sociales de FETE-UGT y Departamento de Migraciones Confederal de UGT (2011). *20 Ideas para construir la interculturalidad y prevenir el racismo en educación*.
- Sobrados León, M. (2011). *La inmigración como problema. Percepciones sociales y representaciones mediáticas*. Revista Prisma Social. Núm. 6
- Solé, C. (1994). *Conflictos raciales a la luz de la teoría de los juegos*. UAB – Departament de Sociologia
- Tamarit, J. M. (2012). *Un mundo inseguro. La seguridad en la sociedad del riesgo*, de Jaume Curbet (2011). Barcelona Metropolis. Revista de información y pensamiento urbanos. Observatori, zona d'obres, article (juliol – setembre 2011)
- UNESCOCAT (2010). *La diversitat en el marc de la convivència intercultural, ciutadania i percepció de seguretat*. Centre Unesco de Catalunya. Col·lecció Arguments, nº 2
- Vallès, L. (2009). *Estratègies per a l'eficàcia en les identificacions i els escorcolls policials. Resultats de l'estudi realitzat a la ciutat de Girona dintre del projecte europeu STEPSS*. Institut de Seguretat Pública de Catalunya. Revista Catalana de Seguretat Pública núm. 21
- Vallès, L. (2010). *Víctimas, delincuentes y chivos expiatorios*. Barcelona Metropolis. Revista de información y pensamiento urbanos. Quadern central, article (gener – març 2010)
- Vergara, I. (2011). *¿Cuál es la situación de los hijos de inmigrantes en el Estado español?.* Fundació Pere Tarrés
- Vergara, J. i Quesada, V. (2009). *Estadística básica con aplicaciones MS Excel*. Universidad de Cartagena. Grupo de métodos cuantitativos de gestión
- Wagman, D. (2002). *Estadística, delito e inmigrantes*. Donostia-San Sebastián. Revista Mugak, nº 19
- Wagman, D. (2006). *Perfil racial en España: investigaciones y recomendaciones*. Fundación Open society / Justice Initiative i Grupo de estudios y alternativas 21

Webs consultades

Ajuntament de Castellbell i el Vilar <<http://www.castellbellielvilar.cat/>>

Amnistia Internacional – Sección Española. <<http://www.es.amnesty.org/index.php>>

Barcelona METROPOLIS. <<http://www.barcelonametropolis.cat/es/page.asp?id=1>>

Centre Unesco de Catalunya UNESCOCAT. <<http://www.unescocat.org/ca/>>

Centro de Investigaciones Sociológicas. <<http://www.cis.es>>

El portal electoral. Preguntes i respostes. <<http://www.portalelectoral.es/>>

Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya. <<http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/menuitem.d9d8008-a518e8acf65d789a2b0c0e1a0/?vgnextoid=751a4bead3ed4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=751a4bead3ed4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>>

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). <<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri>>

European Union Agency for Fundamental Rights. <http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm>

Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior. <<http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/>>

Institut de Seguretat Pública de Catalunya. <<http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/menuitem.fe6eb085120d-73d5c366ec10b0c0e1a0/?vgnextoid=fc617c20eed58210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=fc617c20eed58210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>>

Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) <<http://www.idescat.cat/>>

Institut Nacional d'Estadística. <<http://www.ine.es>>

Movimiento contra la intolerancia. <<http://www.movimientocontralaintolerancia.com>>

Observatorio de Antisemitismo en Espanya. <<http://observatorioantisemitismo.fcje.org>>

Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia. <<http://www.oberaxe.es>>

Revista Pensamiento Penal. <<http://www.pensamientopenal.com.ar/>>

Revista Catalana de Seguretat. <<http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/menuitem.dc5d5b880376538e949ca-c3bb0c0e1a0/?vgnextoid=56835282c0e58210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=56835282c0e58210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>>

Unió Europea. <http://europa.eu/index_es.htm>

Xarxa BCN Antirumors <<http://bcnantirumors.cat/quisom/xarxa-bcn-antirumors>>

Glossari

Antisemitisme

Actituds, creences i comportaments de rebuig envers les doctrines morals, institucions i costums dels pobles hebreus principalment.

Bones pràctiques

La transparència de coneixement i de bones pràctiques és imprescindible per anar avançant en el camí de la integració social i laboral de la població immigrant. Aquest intercanvi ha de provocar la difusió d'iniciatives i experiències innovadores i integradores que es poden anar aplicant en noves situacions i territoris. Es tracta de recollir actituds, comportaments i accions portades a terme per afavorir el bon desenvolupament de la població immigrant i per evitar la seva exclusió per part de grups discriminatoris, racistes o xenòfobs.

Cohesió social

Cohesió significa literalment “mantenir-se units”. Promoure la cohesió social consisteix en intentar que tots tinguin un lloc en la societat.

Convivència

La convivència no és simplement viure amb els altres. Conviure és acceptar la diversitat, valorar la tolerància i comprometre's solidàriament amb el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals de tots, sense distincions per raça, gènere, llengua, origen, religió o discapacitat.

És impossible la convivència si no es fonamenta en els valors de la tolerància, la solidaritat i el respecte. Tanmateix, una de les incomprensions que dificulten la convivència és l'abast que es dona al valor de la Tolerància. Practicar la tolerància no significa tolerar la injustícia social ni renunciar a les conviccions personals o temperar-les, significa que tota persona és lliure d'adherir-se a les seves pròpies conviccions i accepta que els demés s'adhereixin a les seves.

Significa que l'ésser humà, naturalment caracteritzats per la diversitat del seu aspecte, situació, forma d'expressar-se, el seu comportament i els seus valors, té dret a viure en pau i a ser com és.

En aquest sentit, la hospitalitat és un altre valor transcultural, és a dir, existeix d'alguna manera en totes les cultures, i afavoreix la convivència.

Cultura

Es pot definir el concepte de cultura com el conjunt de costums, coneixements, valors, creences, disposicions morals i institucions pròpies d'un col·lectiu, d'un grup o d'un poble

determinat. Aquest conjunt d'elements es van transmetent d'uns éssers humans a altres en tant que membres de la societat.

Discriminació

La discriminació es basa en la creença de que unes persones són inferiors a altres o pel fet de pertànyer a una ètnia o raça, a un sexe... el que condueix a tractar-les de manera desigual. Té el seu origen en els estereotips i prejudicis que existeixen sobre els diferents grups humans (dones, gitanos, persones negres, immigrants, etc.).

Discriminació ètnica

Discriminació portada a terme pels grups ètnics dominants que intenten excloure de la vida pública els membres d'altres grups socials, que consideren i tracten com a inferiors i els drets dels quals intenten restringir. La discriminació ètnica constitueix una de les violacions més greus i més freqüents dels drets humans.

Discriminació institucional

Discriminació exercida per les institucions públiques mitjançant les normes i les pràctiques administratives i que perjudica determinats grups i col·lectius. Fa referència a aquells processos protagonitzats per determinades institucions, com escoles i hospitals, on es dona un tracte diferenciat i poc acurat a determinats grups o col·lectius de ciutadans. També s'esdevé quan les administracions no posen els mitjans necessaris per a facilitar que certs individus puguin rebre els serveis que els pertocuen. La discriminació institucional està profundament arrelada en molts països, i influeix negativament en la manera de percebre les persones i tractar-les per raó del sexe, discapacitat, classe, ètnia i orientació sexual.

Discriminació laboral

Qualsevol distinció, exclusió o preferència que tingui per efecte anul·lar o alterar la igualtat d'oportunitats i de tracte en el mercat laboral.

Discriminació múltiple

Parlem de discriminació múltiple quan una persona o un col·lectiu suma dos o tres factors de discriminació. Per exemple, en el cas de les dones immigrants, es solapa la seva condició de dona amb la d'immigrant, amb la qual cosa la discriminació es duplica.

Discriminació racial

Conducta discriminatòria o abusiva envers membres d'una altra raça. La discriminació racial denota tota distinció, exclusió, restricció o preferència basada en motius de raça, color, llinatge o origen ètnic o nacional que tingui per objecte o per resultat anul·lar o menysvalorar el reconeixement, gaudiment o exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural o en qualsevol altre

àmbit de la vida pública. Fou exercida, de forma oficial, pel govern de la República de Sud-àfrica del 1948 al 1991 (apartheid).

Diversitat

Conjunt de diferències visibles i no visibles, que inclouen factors com sexe, edat, formació, ètnia, discapacitat, personalitat, orientació sexual, estil de treball, etc.

Drets humans

La noció de drets humans es correspon amb l'afirmació de la dignitat de la persona front l'Estat. La societat contemporània reconeix que tot ésser humà, pel fet de ser-lo, té drets front l'Estat, drets que aquest, o bé té el deure de respectar i garantir o bé està cridat a organitzar la seva acció amb la finalitat de satisfer la seva realització plena.

Emigració

Fet de sortir d'un Estat amb el propòsit d'assentar-se en un altre. Les normes internacionals de drets humans estableixen el dret de tota persona de sortir de qualsevol país, incloent el seu. Només en determinades circumstàncies, l'Estat pot imposar restriccions a aquest dret. Les prohibicions de sortida del país descansen, generalment, en manaments judicials.

Emigrant

Persona que surt d'un territori per assentar-se en un altre. Una persona és emigrant en el territori del qual surt i immigrant en el territori en el qual s'assenta. Migrant és el terme que agrupa tant a emigrants com a immigrants.

Empadronament

Tot immigrant, en una situació regular o irregular, pot empadronar-se en el municipi que resideixi. El fet d'estar empadronat facilita l'assistència sanitària, l'escolarització i en general l'accés als serveis públics.

Estereotip

Creença consensuada en la societat, associada amb els costums o atributs d'un determinat grup o categoria social, la funció de la qual és justificar la conducta en relació amb aquesta categoria de gent. La generació d'estereotips obeeix tant a la necessitat de simplificar la realitat, com a la dificultat per crear una opinió en funció de l'experiència pròpia (o del seu coneixement directe). De l'estereotip neix el prejudici (actitud), que antecedeix a la discriminació (comportament).

Estigma

L'estigma es produeix perquè una persona pertany a un grup determinat i automàticament aquestes persones són devaluades en situacions concretes. És a dir, no sempre els

estigmes tenen que produir discriminació o exclusió en tot tipus de situacions. És important remarcar que la noció d'estigma es refereix a les relacions entre les persones més que als atributs reals que tingui un individu. Una característica és acceptada o no per la societat segons el marc sociocultural en el que es desenvolupa. L'estigma és una marca, un senyal, un atribut profundament deshonrós i desacreditador que porta al seu posseïdor de ser una persona normal a convertir-se en algú "tacat".

Ètnia

Pertinença d'un individu a un grup o a una comunitat que comparteix una llengua, identitat simbòlica, ideologia, cultura i en alguns casos certs trets físics visibles, que els diferencien de la resta de grups o comunitats.

Exclusió

Acció per la qual una persona o grup és separat del conjunt de la societat o d'algun dels seus processos essencials encara que se'l continuï considerant de dita societat.

Exclusió social

S'entén per exclusió social el procés pel qual una persona o grup social no es desenvolupa de manera integrada dins d'una determinada societat, generalment debut a raons socioculturals que així ho han determinat.

La manca de participació política, econòmica, social i cultural és un dels símptomes visibles de l'exclusió.

Estranger indocumentat / irregular

Estranger que entra o roman en un país sense la documentació requerida.

Això inclou, entre altres: 1. Qui sense documentació per entrar al país, ingressa clandestinament; 2. Qui entra utilitzant documentació falsa; 3. Qui després d'haver entrat amb documentació legal roman en el país després del temps autoritzat o, si havent violat les condicions d'entrada, roman en ell sense autorització.

Gestió de la diversitat

Es tracta de crear programes innovadors que implantin nous processos i models d'intervenció amb immigrants tenint en compte que han d'adaptar-se a les noves demandes i que els serveis públics tinguin en compte les noves característiques i exigències que es vagin plantejant, derivades de l'aparició de poblacions de diferents orígens culturals i socials.

Gueto

Per poder parlar de gueto s'han de considerar alhora les seves dimensions ètnica i socioeconòmica. En efecte, no tot barri pobre i marginal és un gueto: només aquells on a més es dona la segregació racial. Tampoc tot enclavament ètnic constitueix per se un gueto,

sinó només aquells subordinats social i econòmicament. L'específic del gueto ve donat per la identitat sociocultural compartida i per la situació de marginació social, econòmica i cultural que viuen els seus habitats. La marginació institucional, residencial i sociocultural és una de les característiques d'aquests enclavaments.

L'existència en ciutats d'espais pobres, marginals i ètnicament diferenciats constitueixen un dels trets socioculturals derivats del fenomen de la immigració.

Igualtat de drets

Igualtat formal davant la llei. Equiparació mitjançant mesures legislatives.

Igualtat de tracte

Absència de tota discriminació, tant directa com indirecta basada en l'origen racial o ètnic.

Immigració econòmica

La immigració econòmica és la que es desplaça a altre país per millorar el seu poder adquisitiu o per millorar simplement la seva situació en el mercat laboral. Aquesta pot desenvolupar un paper en la correcció dels desequilibris del mercat laboral, a condició que les qualificacions dels treballadors immigrants siguin adequades. A curt termini, la immigració laboral pot ajudar a reduir les carències de mà d'obra tècnica o qualificada que pateixen alguns sectors (com poden ser les tecnologies de la informació i la comunicació o l'assistència sanitària) i altres professions o sectors poc qualificats com la construcció o la pagesia.

Immigrant

Persona que es desplaça d'un territori per assentar-se en un altre. El desplaçament pot ser: dins d'un mateix país (migració interior) o d'un país a un altre (migració internacional). La persona immigrada pot tenir: la mateixa nacionalitat del país al que arriba (migració de retorn) o una nacionalitat diferent (migracions d'estrangers).

Immigrants de segona o tercera generació

Comunament es denomina així als fills o nets d'immigrants nascuts en el lloc de destí. El terme en realitat no és correcte perquè els nascuts en un país no són immigrants d'aquest país.

Integració

La integració és un procés d'ajust mutu bidireccional i continu, dinàmic i a llarg termini, i no és un resultat estàtic. Requereix la participació no només dels emigrants i els seus descendents sinó de tots els residents.

El procés d'integració implica una adaptació per part dels immigrants, tant dones com homes, tots els quals tenen drets i responsabilitats en relació amb el seu nou país de

residència. També implica a la societat receptora, que ha de crear les oportunitats per a la plena participació econòmica, social, cultural i política dels immigrants.

Integració cultural i social

Es refereix a la relació que manté la persona immigrant amb la població autòctona i als valors i costums de la societat d'acollida, així com el domini de la llengua i el coneixement de la cultura del país d'acollida.

Poden existir vincles entre els membres d'ambdues poblacions i els immigrants poden anar participant, en igualtat de condicions, en les organitzacions socials en els serveis públics generals. La persona immigrada, a través del camí recorregut, pot anar tenint la sensació de seguretat i estabilitat, comprovant que està integrat de manera consistent en la societat d'acollida i compartint les nocions de ciutadania.

Integració laboral

La feina és un dels mitjans més importants perquè els immigrants aportin una contribució visible a les societats dels Estats membres i participin en la societat d'acollida. En el lloc de treball, la integració dels immigrants pot fomentar-se mitjançant el reconeixement de les qualificacions adquirides en altres països, la facilitació d'oportunitats de formació per adquirir les capacitats exigides en el lloc de treball i l'establiment de polítiques i programes que facilitin l'accés a una feina i la transició cap al món laboral. També és important que existeixin incentius i oportunitats suficients perquè els immigrants busquin i aconseguin feina, en particular aquells que tinguin la perspectiva d'assentar-se en el país.

Integració legal i política

Es refereix a les decisions polítiques i les estructures legals que afecten als immigrants, així com l'ús dels drets i obligacions vinculades a la ciutadania. Els temes que aborden són la nacionalització dels immigrants, la reagrupació familiar i la participació en els processos democràtics.

Interculturalitat

La posa l'accent preferentment en l'aprofitament de la diversitat per establir un diàleg permanent entre les diferents cultures de manera que, respectant les diferències, es vagi construint entre tots una convivència justa i satisfactòria, d'una major riquesa i amb unes perspectives més àmplies que vinguin a ser com la síntesi dels diversos elements de totes elles.

Intolerància

Tota distinció, exclusió, restricció o preferència fonamentada en les conviccions i en les que la finalitat o efecte sigui l'abolició del reconeixement, gaudiment o l'exercici d'igualtat dels

drets humans i les llibertats fonamentals per a un grup determinat d'individus.

Islamofòbia

Actituds, creences i comportaments de rebuig envers doctrines morals, institucions i costums de pobles islàmics principalment.

Legalització

Acte de legitimar. Autorització o justificació per un acte legal. També es tracta de l'acte de validació d'un document davant les autoritats de l'Estat en el què s'utilitza.

Minoria ètnica

En contrast amb el grup racial, definit pels trets físics transmesos genèticament el grup ètnic es definiria com un conjunt de trets culturals, transmesos generacionalment a través de l'aprenentatge social i la socialització. Els grup ètnics són, generalment, grups socials o comunitats socioculturals, amb una configuració social i històrica comuna, què formen part d'una societat major en la qual interactuen amb altres grups ètnics dels quals es diferencien. Els seus membres comparteixen, en forma dinàmica i canviant, determinats trets culturals, físics, lingüístics o religiosos, així com un determinat tipus d'organització. Aquests grups, degut a les seves característiques ètniques o culturals, es diferencien de la resta de la societat en la que viuen i a vegades poden rebre un tracte desigual, com a fruit d'accions o polítiques discriminatòries.

Multiculturalitat i Pluriculturalitat

Existència simultània de persones i grups de varis orígens culturals. El terme no defineix, per si mateix, cap tipus de convivència entre ells. En efecte, poden conviure d'una manera paral·lela sense barrejar-se entre ells. Aquesta situació, mantinguda durant molt de temps, significaria o aprofundiria en el desconeixement mutu i podria portar, inclús, a enfrontaments entre una cultura i l'altra. En aquest sentit s'ha de diferenciar aquests conceptes del de la interculturalitat.

Multiculturalisme

El model multicultural està basat en la convivència de diferents cultures i suposa que la immigració és permanent i reforça el caràcter plural de la societat. És necessari afavorir el diàleg entre la població autòctona i les comunitats o minories ètniques per evitar que les seves respectives cultures es desconeguin entre si. Aquest model fomenta, en principi, que els immigrants preservin e inclús desenvolupin la seva identitat cultural, malgrat queda per assolir el seu entramat amb la cultura autòctona.

No discriminació

La no distinció pel simple fet de pertànyer a un determinat grup social. La discriminació està

prohibida pel dret internacional. Així s'ha consignat en diferents instruments internacionals de Drets Humans entre els quals el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 1966 en el qual se senyala en l'article 26 que: "Totes les persones són iguals davant la llei i tenen drets sense discriminació a igual protecció de la llei".

La no discriminació, per tant, passa a ser una postura activa en contra de la discriminació.

Odi

Antipatia i aversió envers alguna cosa o envers alguna persona, a la que es desitja un mal.

Padró municipal

El Padró Municipal és el registre administratiu on consten els veïns d'un municipi. Les seves dades constitueixen prova de residència en el municipi i del domicili habitual del mateix. La formació, manteniment, revisió i custòdia correspon a l'ajuntament. Tota persona que resideixi a Espanya està obligada a inscriure's en el Padró municipal d'habitants del municipi on resideixi habitualment.

Participació ciutadana

S'entén la "Participació" como un procés amb el qual es vol influir, crear o modificar situacions i / o tomar decisions en l'entorn de l'individu o col·lectiu en l'espai públic i polític. Participació és, per tant, un terme del món polític i vol dir que els individus i col·lectius que participen en els processos de l'espai públic tenen un paper polític. Els participants actuen com a membres de la societat, com subjectes en l'espai públic, és a dir, com ciutadans.

Per separar la participació en l'espai públic de la participació en l'espai privat es fa servir l'expressió "participació ciutadana".

Plans d'integració

Són els plans que les polítiques públiques posen en marxa amb la finalitat de promoure la integració de la població immigrant. Així, les Comunitats Autònomes tenen plans propis interdepartamentals d'immigració i integració, i disposen en la seva estructura administrativa de centres directius i han creat òrgans participatius d'àmbit autonòmic. Per la seva part, molts municipis també tenen Plans d'Integració propis mitjançant els quals desenvolupen programes específics per a la immigració en la seva localitat.

Prejudici

Idea preconcebuda, judici de valor o generalitzacions fetes en relació a una persona, grups de persones o coses generalment associats a cultes o creences religioses, color de la pell, orientació sexual o de gènere. Tot això vinculat al desconeixement de la realitat d'aquestes persones, coses o grups de persones. Els estereotips són una forma de perjudici.

Raça

Grups en els que subdivideixen algunes espècies biològiques i quins trets diferencials es perpetuen per herència.

Racisme

Conjunt de creences que asseveren la superioritat natural d'un grup sobre altre tant a escala individual com institucional. El racisme va més enllà de la ideologia, tanmateix, involucra pràctiques discriminatòries que protegeixen i mantenen la posició de determinats grups i persevera la posició inferior d'altres. Es tracta d'un concepte utilitzat genèricament per referir-se a la discriminació de minories racials, ètniques o nacionals i consisteix en el tracte discriminatori, segregacionista, insultant o nociu en qualsevol aspecte.

De fet, és una doctrina que propugna la desigualtat de les races humanes i en virtut de la qual hom justifica el fet que certes races o cultures siguin sotmeses a explotació econòmica, a segregació social o a la destrucció física. De fet és una forma activa d'etnocentrisme, comuna a tots els grups humans.

Regularització

Procés pel qual un país permet a un estranger en situació irregular obtenir un status legal. Pràctiques usals inclouen l'amnistia (també coneguda com "legalització") a estrangers que han residit en el país en situació irregular per un determinat període de temps i que no hagin sigut considerat inadmissibles.

Reunificació / reagrupació familiar

Procés pel qual els membres d'un grup familiar, separats forçosament o per migració voluntària, es reagrupen en un país diferent al d'origen. L'admissió és discrecional de l'Estat receptor.

Segregació

La segregació és una de les moltes formes que pot adoptar la discriminació. La segregació manté a un o varis grups a distància i els reserva espais propis, que únicament poden abandonar en determinades condicions, més o menys restrictives.

Segregació ètnica i social en el medi urbà

L'escassetat i la mala qualitat de l'habitatge, així com l'excés de la presència dels immigrants en els barris urbans més pobres resulten problemàtics per a quasi tots els Estats membres, per les conseqüències que aquesta segregació pot comportar.

Sensibilització

Conjunt d'accions que pretén influir sobre les idees, percepcions, estereotips, conceptes de les persones i dels grups per provocar un canvi d'actituds en les nostres pràctiques socials, individuals i col·lectives.

Stakeholders

Terme utilitzat en les polítiques de responsabilitat social corporativa que fa referència a qualsevol grup de persones o institucions que afecten o poden ser afectades per les accions que porta a terme una empresa en matèria de gestió de la diversitat cultural.

Tolerància

Actitud teòrica i pràctica de qui respecta les conviccions d'altri en matèria religiosa, política, ètica, artística, etc, ni que siguin molt diverses de les personals, i no n'impedeix l'exercici.

Violència racial

Acció agressiva i injusta contra un grup ètnic determinat al que es considera inferior i se li atribueix qualitats objectables, especialment quan conviu amb ell.

Xenofília

Simpatia envers l'estranger o els estrangers.

Xenofòbia

Odi, repugnància o hostilitat envers els estrangers. En l'àmbit internacional no hi ha una definició acceptada de xenofòbia, encara que pot ser descrita com actituds, prejudicis o conductes que rebutgen, exclouen i, moltes vegades, menyspreen a altres persones, basats en la condició d'estranger o estrany a la identitat de la comunitat, de la societat o del país. Hi ha una relació molt estreta entre racisme i xenofòbia, termes difícils de separar. La xenofòbia apareix com a circumstància agreujant dels delictes en l'article 22.4 del Codi penal espanyol. Per la seva part, l'article 515 del mateix text considera associació il·lícita les que promoguin aquest tipus d'odi o violència.

Annex 1. Factors del diagnòstic

Aquest annex recull amb més detall la informació i dades sobre factors de l'apartat 4.1 *Diagnòstic*, com són: l'extensió territorial, població, l'activitat principal, comunicacions, la situació geogràfica o realitat delictiva a Castellbell i el Vilar.

1. Factor geogràfic

El factor geogràfic és rellevant per identificar les àrees d'acció. El coneixement del terreny, alhora, ens serà útil per establir accions de prevenció i neutralització de riscos.

- *Superfície*¹⁷⁴: 28,47 km². El municipi es divideix en varis nuclis de població: el Burés, el Borràs, la Bauma són les antigues colònies amb major població.
- *Límits*: Rellinars, Vacarisses, Monistrol de Montserrat, Marganell i Sant Vicenç de Castellet. A 16 km de Manresa (capital de comarca) i 52 km de Barcelona.
- *Comunicacions*: El terme té una important i diversificada xarxa de comunicacions que el converteix en un municipi molt accessible, a poc més de 50 km de Barcelona, suposa un desplaçament aproximat de 45 minuts.

2. Factor demogràfic

Ens proporciona informació de la densitat, la distribució per sexes, edats o el nivell d'instrucció, els quals poden ser útils per conèixer el grau de massificació urbana o determinar el rang d'edat que predomina, de manera que es puguin prioritzar accions preventives o educatives a nivell familiar i escolar, per generar actituds positives.

¹⁷⁴Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) i web ajuntament de Castellbell i el Vilar . [Data de consulta: 13 de novembre de 2011]

<http://www.idescat.cat/> i <http://www.castellbellielvilar.cat/>

2.1 Població

La població de fet havia augmentat gairebé un 35% en els últims 20 anys, passant de 2.769 a 3.731 habitants el 2010¹⁷⁵. Si bé, el 2011 ha canviat la tendència i ha disminuït en vint habitants (3.711 habitants)¹⁷⁶.

- La densitat de població (2011): és de 130,4 habitants/km². La densitat és inferior a la mitjana del Bages i de Catalunya.
- Per sexes (2011): es divideix en 51,1% homes i 48,9 % dones. A nivell de la comarca del Bages i de Catalunya el repartiment es pràcticament del 50%, si bé al Bages el percentatge de dones és lleugerament superior.
- Per edats (2010): el 15,9% de 0 a 14 anys, el 66,7% de 15 a 64, el 14,6% de 65 a 84 y el 2,8% més de 85. Castellbell i el Vilar té més avis de mitjana que Catalunya i poc menys que el Bages.
- Per grups d'edat (2010): fins els 64 anys hi ha més homes mentre que a partir de 65 anys les dones són més nombroses.
- Pel lloc de naixement (2010): el 72,9% ha nascut a Catalunya, el 19% a la resta d'Espanya i el 8,1% en l'estranger.
- Per nacionalitat (2010): el 93,2% són nacionals front el 6,8% d'estrangers al 2010, si bé, encara està per sota dels percentatges del Bages i de Catalunya, amb un 11,9% i un 15,9% respectivament. Tanmateix, el percentatge d'estrangers havia experimentat un creixement fins al 7,5% a mitjans de 2011¹⁷⁷.

Nacionalitat	Nº de persones	% sobre total	% sobre estrangers
Marroc	84	2,25%	30,11%
Romania	35	0,94%	12,54%
Polònia	19	0,51%	6,81%
Hondures	16	0,43%	5,73%
Bolívia	13	0,35%	4,66%
Nigèria	10	0,27%	3,58%
Argentina	10	0,27%	3,58%
Equador	9	0,24%	3,23%
Veneçuela	9	0,24%	3,23%
Espanya	3.456	92,53%	
Total	3.661	98%	

TAULA 1. Nacionalitats amb més població a Castellbell i el Vilar

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Padró municipal d'habitants a data 30 de juny de 2011

¹⁷⁵Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).Evolució de la població de fet (1991-2010). [Data de consulta: 11 de desembre de 2011]

<<http://www.idescat.cat/>>

¹⁷⁶Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Població 2011. [Data de consulta: 8 de gener de 2012]

<<http://www.idescat.cat/>>

¹⁷⁷Font: Ajuntament de Castellbell i el Vilar. Padró municipal d'habitants a data 30 de juny de 2011.

La població estrangera a Castellbell i el Vilar està formada per 279 persones de 43 nacionalitats diferents, essent la més nombrosa la procedent del Marroc. En la taula núm. 1 es pot observar que les 10 nacionalitats amb més població agrupen el 98% del total de la població de Castellbell i el Vilar. Així mateix, la nacionalitat estrangera amb major nombre de persones, amb un 30,1% del total de la població estrangera, suposa només un 2,25% sobre la població total del municipi.

- Pel nivell d'instrucció (2001): el 12,5% no té cap titulació, el 24,1% té titulació de primer grau, el 56,6% de segon grau i el 6,7% té titulació universitària, d'un total de 2.665 persones de 10 anys o més. El percentatge amb nivell de segon grau és superior quasi en 10 punts respecte al Bages i Catalunya, mentre que en titulació universitària està sobre la meitat.

Analitzat el nivell d'instrucció de la població estrangera més nombrosa (la procedent del Marroc) el resultat és: una persona no sap llegir ni escriure; 47 tenen titulació inferior al graduat escolar, de les quals 42 tenen 20 anys o més, el 55,3% són homes i el 44,7% dones; 24 tenen graduat escolar o equivalent, el 66,7% són homes i el 33,3 dones. La resta, sis persones són menors de 10 anys i 18 no consten.

En la resta de nacionalitats el nivell d'instrucció és similar i només Finlàndia, Itàlia, Veneçuela i Perú els consta alguna persona amb diplomatur o llicenciatura universitària.

Les dades sobre el nivell d'instrucció dels estrangers en el padró d'habitants, però, no són del tot fiables en tant que una de les utilitats principals és la de seleccionar les persones que han de formar part de les meses electorals¹⁷⁸ i en el cas dels estrangers que no poden participar en els processos electorals¹⁷⁹ la dada no és rellevant i, per tant, no tots els estrangers tenen registrada aquesta informació.

¹⁷⁸Font: Consulta persona funcionària encarregada del Padró municipal d'habitants de l'ajuntament de Castellbell i el Vilar. [Data de la consulta: 29 de novembre de 2011].

¹⁷⁹El dret de sufragi actiu correspon als espanyols major d'edat, que no estiguin incapacitats legalment i que figurin inscrits en el Cens Electoral. Això significa que per poder votar en unes eleccions generals és necessari tenir la nacionalitat espanyola. Hi ha dues excepcions a aquesta norma, però, que s'aplica a altres processos:

- En les eleccions al Parlament Europeu, poden també votar els ciutadans de la Unió Europea residents a Espanya que manifestin el seu desig d'exercir el dret de vot a Espanya.

- En les eleccions municipals, poden votar, en les condicions esmentades, els ciutadans de la Unió Europea residents a Espanya, així com dels països que atorguin als ciutadans espanyols el dret de sufragi passiu en les seves eleccions municipals i s'hagi signat un tractat de reciprocitat. A més de amb Noruega, que fou el primer país amb el què es va signar un Bescanvi de Notes constitutiu d'Acord el 6 de febrer de 1990, també s'han signat tractats similars amb els Països Baixos, Dinamarca i Suècia abans de la seva integració en la UE. Des de 2009 s'han signat també amb Argentina, Colòmbia, Perú, República de Trinitat i Tobago, Xile, Equador, Cabo Verd, Paraguai, Islàndia, Nova Zelanda, Bolívia i Uruguai.

Per tant, el requisit de nacionalitat espanyola indicat per la Llei electoral s'aplica només a les Eleccions Generals (Congrés dels Diputats i Senat) i a les de les Assemblees Legislatives de les Comunitats Autònomes.

Font: El portal electoral. Preguntes i respostes. [Data de consulta: 08 de gener de 2012].

<<http://www.portalelectoral.es/>>

3. Factor econòmic i social¹⁸⁰

Aquest factor ens permet tenir una visió més propera sobre les dificultats i possibilitats de la població. La població activa o desocupada o l'accés a l'habitatge són factors que tenen una gran influència en la relació amb la immigració i la marginació social.

3.1 Activitat econòmica principal: la indústria tèxtil i els serveis.

- L'extracció d'àrids també és una activitat important i darrerament ha tingut una plena expansió la zona industrial que limita amb Sant Vicenç de Castellet.
- La urbanització i construcció de nous habitatges¹⁸¹ ha passat d'una mitjana de 12 mensuals (en la dècada dels 80) a 50 (entre el 2000 i el 2009), si bé, en el 2010 aquesta activitat s'ha paraitzat quasi per complet.

Pel que fa al tipus de construcció, predomina a tot el territori la construcció d'habitatge unifamiliar, mentre que el plurifamiliar es dona més en els tres nuclis d'origen industrial (Bauma, Borràs i Burés). Hi ha una forta dispersió territorial, amb unes zones de nivells de degradació important i altres amb cases d'alt valor econòmic i un bon nombre d'urbanitzacions importants.

El fenomen que explica tot aquest procés és la migració i redistribució territorial que s'està produint a la província, amb una gran demanda d'habitatge per gent no nascuda al poble de Castellbell i el Vilar¹⁸².

3.2 Habitatges i llars¹⁸³

El nombre total d'habitatges és de 1.061 habitatges (2001).

- Per dimensió. El 21,3% només té una persona, el 27,6% dues persones, el 22,1% tres persones i el 28,9% quatre o més.
- Per nucli familiar. El 21,3% només té una persona, el 3,1% dues o més sense nucli familiar, el 24,7% són parelles sense fills, el 39,3% són parelles amb fills, el 8,3% són família monoparental i el 3,3% tenen dos nuclis familiars o més.
- Pel règim de tinença. El 80,30% dels habitatges són de propietat, front a un 12,7% de lloguer i un 7% d'altre tipus.

¹⁸⁰Les dades d'aquest subapartat estan extretes de la web l'Institut d'Estadística de Catalunya. Tanmateix, tot i que la última consulta ha estat realitzada el dia 8 de gener de 2012, les dades sobre habitatges i llars i les d'ocupació són de l'any 2001.

<<http://www.idescat.cat/>>

¹⁸¹Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Habitatges construïts de nova planta, iniciats (Idescat, 1981-2009). [Data de consulta: 11 de desembre de 2011]

<<http://www.idescat.cat/>>

¹⁸²Durán, V. (2005). Diagnòstic social de Castellbell i el Vilar, pàg. 32.

¹⁸³Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). La última consulta ha estat realitzada el dia 8 de gener de 2012, però les dades sobre habitatges i llars són de l'any 2001.

<<http://www.idescat.cat/>>

- Per superfície útil. El 4% són de menys de 60 m², el 39,8% són de 60 a 89 m², el 35,9% de 90 a 119 m² i el 20,3% són de 120 m² o més.

3.3 Ocupació i atur¹⁸⁴

- Ocupació. S'ha considerat que les dades sobre l'ocupació a Castellbell i el Vilar no serien de gaire ajut en la investigació en tant que les més recents són de l'any 2001 i la situació ha canviat molt en els últims deu anys.
- Afiliació a la seguretat social (2010). El 69,9% es troba en el règim general i el 30,1% en el règim d'autònoms. Per sectors, el 0,5% correspon a l'agricultura, el 32,5% a la indústria, el 15,1% a la construcció i el 51,9% als serveis.
- Atur per sexes (2010). D'una mitjana anual de 302 persones aturades, el 50,1% són homes i el 49,9% dones.
- Atur per sectors (2010). Els sectors més castigats són el de serveis (45,3%), indústria (32,3%) i la construcció (18%). Aquest últim és el que ha experimentat un creixement més important respecte a l'any anterior, mentre que l'atur en la indústria s'ha reduït lleugerament.
- Evolució de l'atur (2001-2010). La mitjana anual ha passat de 110 d'aturats en el 2001 a 270,8 en el 2009 i a 302,6 al 2010.

3.4 Parc mòbil

El parc mòbil ha crescut un 120,1% en els últims 20 anys, passant de 1.301 a 2.864 vehicles¹⁸⁵.

4. Factor delictiu

La situació de la delinqüència és un factor rellevant dins de l'àmbit de la seguretat pública i també en el de la convivència. Aquest ens ha de permetre identificar els tipus i modalitats delictives, el seu comportament i radi d'acció.

El municipi disposa de dos vigilants municipals¹⁸⁶, a través dels quals es canalitzen un gran nombre de demandes i serveis, especialment els més relacionats amb la convivència i

¹⁸⁴Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). La última consulta ha estat realitzada el dia 8 de gener de 2012, però les dades sobre l'ocupació són de l'any 2001.

<<http://www.idescat.cat/>>

¹⁸⁵Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Parc de vehicles, per tipus (1991-2010). [Data de consulta: 11 de desembre de 2011]

<<http://www.idescat.cat/>>

¹⁸⁶«Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals». Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 1469 (19 de juliol de 1991), pàg. 3946-3952.

L'article 1.1 contempla la possibilitat que els municipis que no disposin de policia local es poden dotar de guàrdies, vigilants, agents, algtzirs o similars perquè exerceixin les funcions a què es refereix l'article 13. El

l'activitat municipal. Tanmateix, no es registren els serveis realitzats o les demandes rebudes, per la qual cosa, no es disposen de dades sobre conflictes de convivència. D'una banda, les dades sobre delinqüència són bàsicament policials sobre requeriments i fets delictius registrats per la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME).

Per altra banda, les dades de la Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya (ESPC) són generals i no recullen els resultats concrets de municipis petits. No obstant això, les tendències a nivell comarcal poden ser útils per conèixer possibles escenaris futurs en matèria de seguretat pública per al municipi de Castellbell i el Vilar.

4.1 Incidents i serveis sobre seguretat ciutadana i convivència¹⁸⁷

- *Per sectors (barris, colònies i urbanitzacions).* El Borràs i la Bauma, amb un 20,36% i un 10,18% respectivament, són els nuclis amb major nombre d'actuacions.
- *Per tipus d'incident, requeriment ciutadà o servei.* Els requeriments ciutadans comptabilitzats per la policia autonòmica durant el 2010 sumen un total de 167, els quals estan diversificats en un gran nombre de tipus de demanda:
 - Alarmes (5,98%).
 - Persones que causen inseguretat (4,79%).
 - Robatoris (4,19%).
 - Danys contra la propietat privada i vandalisme (4,19%).
 - Baralles familiars, via pública i instal·lacions esportives (4,19%).
 - Molèsties per sorolls en locals, música i veïnals (3,59%).
 - Furts (2,99%).
 - Persones que demanen ajuda (2,99%).
 - Assistència o auxili a ciutadans (2,40%).
 - Temptatives de suïcidi (2,40%).La resta es situen per sota del 2%.

4.2 Fets delictius (delictes i faltes denunciades)¹⁸⁸

Respecte als delictes d'odi i discriminació recollits per la PG-ME (2010-2011) no hi ha cap denúncia de fets ocorreguts a Castellbell i el Vilar. A la resta de la comarca del Bages, les denúncies amb l'àmbit relacionat amb la "Immigració" són dues (un delicte de lesions a Manresa i un delicte contra els drets dels treballadors a Artés), les relacionades amb l'àmbit

conjunt d'aquest personal rep en l'àmbit de Catalunya la denominació genèrica de "vigilants". Aquests tenen una limitació important de funcions respecte als cossos de policia local i a la resta de cossos policials. Les funcions es limiten bàsicament a la custòdia i vigilància de béns i instal·lacions municipals, a l'ordenació i regulació del trànsit en el nucli urbà, a l'auxili al ciutadà i a vetllar pels reglaments i disposicions municipals.

¹⁸⁷Només es disposa de l'estadística policial de la PG-ME (2010) respecte a requeriments atesos.

¹⁸⁸Font: Mapa delinqüencial de Castellbell i el Vilar, PG-ME (2010)

de les anomenades “Bandes llatines” són tres (un delictes d’amenaces, un robatori amb violència i un delictes de lesions, tots a Manresa) i relacionats amb l’àmbit “Ètnic / racial” són tres (dues faltes de lesions i un delictes d’injúries, tots tres a Manresa)¹⁸⁹.

Tanmateix, a primers de gener de 2012 s’ha recollit una denúncia per possible xenofòbia a Navàs, municipi de la comarca que no limita amb Castellbell i el Vilar.

Els delictes i faltes denunciades durant el 2010 a Castellbell i el Vilar són 193. El percentatge dels fets més rellevants sobre el total de fets coneguts per la policia catalana a Castellbell i el Vilar és mínim. No obstant això, algun dels tipus supera la mitjana de la regió policial on es troba el municipi (Regió Policial Central –RPC-) i inclús la de Catalunya, per exemple els robatoris amb força o les faltes d’estafa.

Tipus de fet delictiu	Núm. de fets	% sobre total
Robatori amb força	22	11,40%
Falta d'estafa	18	9,33%
Falta de danys (menys de 400€)	16	8,29%
Falta de furt (menys de 400€)	13	6,74%
Furt i robatori amb força en interior de vehicle	9	4,66%
Furt (més de 400€)	9	4,66%
Danys (més de 400€)	9	4,66%
Accident de trànsit	8	4,15%
Conduir sota els efectes de l'alcohol	6	3,11%
Falta de lesions	6	3,11%

TAULA 2. Rànquing dels 10 fets delictius més denunciats en 2010 a Castellbell i el Vilar

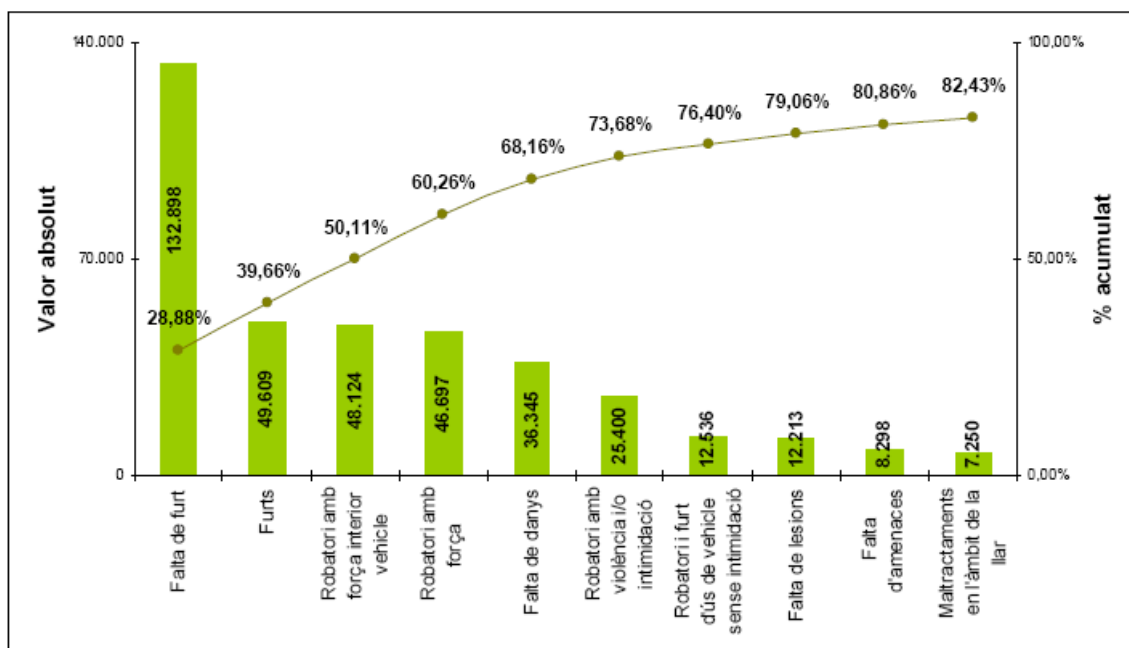
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Mapa delinqüencial 2010 de la PG-ME

Si fem la comparativa en relació al rànquing dels deu il·lícits més denunciats a Catalunya, com es veurà a continuació, la realitat és força diferent.

A Castellbell i el Vilar, els robatoris amb força ocupen el primer lloc (amb un 11,40%), principalment per la quantitat i vulnerabilitat dels polígons industrials, el segueixen tres tipus de faltes (estafa 9,33%, danys 8,29% i furt 6,74%). Respecte a les faltes d’estafa la majoria (més del 55%) són bancàries per ús fraudulent de targetes de crèdit en el peatge situat dins del terme municipal.

Mentre que a Catalunya el fet més denunciats són les faltes de furt (amb un 28,88%), seguides dels delictes de furt (10,78%), els robatoris amb força a interior de vehicle (10,45%), robatoris amb força (10,15%), les faltes de danys (7,9%) i els robatoris amb violència i/o intimidació (5,5%).

¹⁸⁹Font: mapa delinqüencial de la comarca del Bages PG-ME (2010-2011)

Gràfic 1. Rànquing dels 10 il·lícits penals amb més registre i percentatge acumulat a Catalunya

Font: Informe de Seguretat de Catalunya, edició 2010

Finalment, destacar que els deu fets més denunciats ocorreguts a Castellbell i el Vilar concentren un 60,11% del total de fets denunciats, front al 82,43% de Catalunya. D'aquesta diferència podem extreure dues conclusions. La primera és que a Castellbell i el Vilar el tipus més denunciat representa, pràcticament, una tercera part respecte el fet més denunciat a Catalunya. La segona conclusió és que els fets denunciats a Castellbell i el Vilar estan més diversificats, en tant que l'acumulat dels deu fets més denunciats a la població és significativament inferior a l'acumulat dels deu fets més denunciats a Catalunya. Entre els deu més denunciats a Catalunya hi ha algun de gran rellevància, com poden ser els robatoris amb violència i/o intimidació.

▪ *Taxa de fets delictius per 1000 habitants*¹⁹⁰

La valoració global no és positiva. La taxa de delictes a Castellbell i el Vilar supera tant la de la Regió Policial Central (RPC) com la catalana, en les faltes i en el conjunt de delictes i faltes supera la de la RPC.

Delictes i faltes	Taxa 1000 h. Castellbell	Taxa 1000 h. RPC	Taxa 1000 h. Catalunya
Delictes i faltes	52,45	32,09	61,56
Delictes	35,33	16,82	33,37
Faltes	17,39	15,26	18,20

TAULA 3. Taxa de fets delictius per por 1000 habitants. Comparativa Castellbell i el Vilar, Regió Policial Central i Catalunya. En verd la més baixa i en vermell la més alta.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del mapa delinqüencial PG-ME (Taxa 1000 h. a Castellbell i el Vilar, 2010) i de l'Informe de Seguretat de Catalunya (Taxa 1000 h. RPC i Catalunya, 2010)

¹⁹⁰ Les taxes d'aquest punt s'han obtingut de les següents fonts: Taxa 1000 h. de Castellbell i el Vilar de les dades del mapa delinqüencial PG-ME (2010). Taxa 1000 h. de la RPC i Catalunya de l'Informe de Seguretat de Catalunya (2010).

▪ *Taxa per 1000 habitants dels fets delictius més rellevants o més denunciats*

Tipus de fet delictiu	Taxa 1000 h. Castellbell	Taxa 1000 h. RPC	Taxa 1000 h. Catalunya
Agressions sexuals	0	2,55	5,20
Abusos sexuals	0	5,10	7,14
Agressions o abusos sexuals amb penetració	0	5,30	6,45
Homicidi consumat	0	0,98	1,14
Lesions	0	0,41	0,47
Robatori amb força	5,98	4,32	6,25
Robatori amb violència / intimidació	0,54	0,73	3,40
Furt o robatori amb força interior de vehicle	2,45	2,55	6,67
Furts (més de 400€)	2,45	2,29	6,64
Danys (més de 400€)	2,45	0,80	1,47
Falta de danys (menys de 400€)	4,35	4,25	4,86
Falta de estafa	4,89	0,34	1,26
Falta de furt (menys de 400€)	3,53	6,47	17,78
Falta de lesions	1,63	1,44	1,63

TAULA 4. Taxa per 1000 habitants dels fets delictius més rellevants o més denunciats. Comparativa Castellbell i el Vilar, RPC i Catalunya. En verd la més baixa i en vermell la més alta.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del mapa delinqüencial PG-ME (Taxa 1000 h. a Castellbell i el Vilar, 2010) i de l'Informe de Seguretat de Catalunya (Taxa 1000 h. RPC i Catalunya, 2010)

Aquesta segona valoració és més positiva. Els fets que generen més alarma social o més sensació d'inseguretat es troben per sota de la mitjana de Catalunya i de la RPC.

4.3 Faltes administratives denunciades¹⁹¹

Les faltes administratives denunciades durant el 2010 a Castellbell i el Vilar són 116.

Aquesta xifra suposa més d'una tercera part de totes les infraccions denunciades per la policia autonòmica a la comarca del Bages.

Tipus d'infracció administrativa	Núm. de denúncies	% sobre total de denúncies
Consum o tinença de drogues o abandonament d'utensilis	104	89,66%
Tinença o utilització d'armes prohibides	4	3,45%
Tinença o utilització d'armes reglamentades excedint els seus límits	3	2,59%
Intervenció temporal d'armes	2	1,72%
Altres faltes contra el medi ambient	1	0,86%
Altres infraccions relacionades amb medi ambient	1	0,86%
Vehicle abandonat	1	0,86%

TAULA 5. Faltes administratives denunciades el 2010 a Castellbell i el Vilar per la PG-ME
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Mapa delinqüencial 2010 de la PG-ME

¹⁹¹Font: Estadística policial PG-ME (2010)

Veiem que prop del 90% estan relacionades amb el consum o la tinença de drogues a la via pública, quasi un 8% amb tinença o utilització d'armes i poc més del 2% restant amb infraccions relacionades amb el medi ambient..

Les infraccions relacionades amb la Llei orgànica 1/1992¹⁹² (consum o la tinença de drogues i tinença o utilització d'armes) tenen una relació directa amb el nivell de convivència veïnal, ja que moltes vegades són els propis veïns els que requereixen la intervenció policial sobre aquests fets i, a Castellbell i el Vilar, el 97,5% de les denúncies administratives han estat per aquest tipus d'infraccions.

4.4 Evolució de la seguretat al municipi de residència

Segons l'ESPC (2010)¹⁹³ el nombre de persones que, al principi de la entrevista, tenen un record espontani de la victimització al conjunt de Catalunya ha experimentat un creixement significatiu d'un punt l'any 2008 respecte al 2007 (del 7,1% al 8,1%) i ha continuat amb cinc dècimes en el 2009 (del 8,1% al 8,6%). Els fets que més es recorden són els que comporten un cert grau de violència o intimidació (per exemple els robatoris amb violència, homicidis, agressions o abusos sexuals, lesions, etc.). I, en termes generals, la proximitat de l'agressor reforça aquest record.

Aquest tipus de fets s'han produït a Castellbell i el Vilar de manera molt esporàdica, tenen un caràcter residual i algun d'ells no ha arribat a produir-se durant tot l'any 2010 (per exemple s'han produït dos robatoris amb violència o intimidació i no s'ha produït cap agressió o abús sexual, ni homicidi, ni delictes de lesions).

A la pregunta de l'ESPC¹⁹⁴: "*Quina és la seva opinió sobre l'evolució de la seguretat en el seu municipi durant l'últim any?*", tot i que expressen una visió positiva, cada vegada és menys optimista. Els que creuen que la situació segueix igual, que eren la majoria (54,4% amb referència al 1999), s'ha incrementat dos punts i mig en la darrera edició de l'ESPC (56,9% amb referència al 2011). Però, els que opinen que la situació ha millorat disminueix un 41,5% el 2011 respecte al 1999 (passant del 32,8% amb referència al 1999 al 19,2% amb referència al 2011) i, sobretot, els que opinen que la situació ha empitjorat s'ha duplicat, passant del 10,1% (1999) al 20,4% (2011). En aquest cas, el 2010 sembla haver marcat un punt d'inflexió i en el 2011 les persones que creuen que la situació ha empitjorat ha disminuït tres dècimes (20,7% en el 2010).

¹⁹²Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, de protecció de la seguretat ciutadana.

¹⁹³Generalitat de Catalunya - Departament d'Interior. Enquesta de seguretat pública de Catalunya (2010). Informe de síntesi, pàg. 5. [Data de consulta 8 de desembre de 2011]

¹⁹⁴Generalitat de Catalunya - Departament d'Interior. Informe sobre la seguretat a Catalunya (2009-2010) i Enquesta de seguretat pública de Catalunya (2009-2011). Síntesi de resultats. [Data d'última consulta 11 de gener de 2012].

Si mirem l'evolució de la seguretat al municipi per àmbits territorials, els resultats a l'àmbit territorial que inclou Castellbell i el Vilar¹⁹⁵ són més esperançadors que els reflectits a nivell de tot Catalunya. Les persones entrevistades que opinen que la seguretat segueix igual se situa quasi vuit punts per sobre dels resultats al conjunt de Catalunya (amb el 64,2% al 2011), tot i que amb referència al 2010 eren tres punts més (67,2%). Els que opinen que la seguretat ha millorat ha oscil·lat en els últims tres anys, disminuint més de tres punts al 2010 (passant del 16,9% -2009- al 13,6% -2010-) i ha tornat a augmentar quasi tres punts el 2011, amb un 16,4% que opinen que ha millorat. I, finalment, les persones que creuen que la situació ha empitjorat la seguretat a la RPC va augmentar del 17% a 18,3% entre el 2009 i el 2010, i ha baixat set dècimes al 2011, situant-se en el 17,6%.

La conclusió, per tant, és que l'opinió de les persones entrevistades sobre l'evolució de la seguretat en l'últim any (2011) a la RPC ha millorat respecte al 2010.

No obstant això, ni l'Informe de Seguretat de Catalunya ni l'ESPC reflecteixen dades concretes sobre el municipi de Castellbell i el Vilar, per la qual cosa, la primera aproximació sobre la situació actual al municipi és valorant els resultats de l'àmbit territorial en el qual està inclòs.

¹⁹⁵L'àmbit territorial que inclou Castellbell i el Vilar té el nom de Comarques centrals en l'Informe sobre la seguretat a Catalunya (ISC) de 2009 i Regió Policial Central (RPC) en l'ISC de 2010 i en l'ESPC.

Annex 2. Dimensions i indicadors de les enquestes

Enquesta d'actituds i percepcions envers la immigració a Castellbell i el Vilar (2012)

Agrupació d'indicadors per dimensions relacionades amb les hipòtesis

Dimensió	Indicadors
1. Context general	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Principal problema (Catalunya i Castellbell i el Vilar) ▪ Percepció dels immigrants (en quins col·lectius pensa) ▪ Volum d'immigrants (percepció del nombre d'immigrants) ▪ Percepció del tracte que dispensa la societat d'acollida als immigrants
9. Efectes / Conseqüències de la immigració	<ul style="list-style-type: none"> ▪ En el mercat laboral (salari, competició pel lloc de treball) ▪ En els serveis i polítiques (competició per recursos escassos) ▪ En l'educació ▪ En l'atenció sanitària ▪
10. Tractament mediàtic de la immigració	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenció dels mitjans al tema de la immigració ▪ Imatge que transmeten sobre els immigrants ▪ Nacionalitat de l'infractor
11. Internet / Xarxes socials / Noves tecnologies	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenció a Internet sobre el tema de la immigració ▪ Difusió d'idees o missatges de caire racista ▪ Difusió d'informació positiva ▪ Insults racistes per les xarxes socials
12. Creació d'imaginari	<ul style="list-style-type: none"> ▪ En què pensa quan sent la paraula immigració ▪ Aspectes negatius de la immigració ▪ Motius pels que no es barregen amb la resta de la societat (8) ▪ La imatge que transmeten els mitjans és positiva o negativa ▪ La crisi genera la recerca un culpable (boc expiatori)
13. Diversitat cultural / religiosa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valoració de la pluralitat de religions / cultures / ètnies ▪ Actitud envers pràctiques religioses ▪ Actitud en relació amb el manteniment de costums / tradicions
14. Sociabilitat / tracte / convivència	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Relació / tracte amb immigrants en diferents àmbits ▪ Actitud davant la convivència ▪
15. Acceptació / Intolerància envers la immigració	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aspectes més importants per viure a Catalunya ▪ Regularització de la situació dels immigrants ▪ La immigració és positiva o negativa ▪ Acceptació tipus de relacions amb persones immigrants
16. Perfil de la persona entrevistada	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sentiment de nacionalitat

Quadre 1. Actituds envers la immigració: dimensions i indicadors.

Font: Elaboració pròpia

Enquesta sobre l'ús del perfil racial en les actuacions policials al Bages (2012)

Agrupació d'indicadors per dimensions

Dimensió	Indicadors
1. Context general	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Normes legals en les identificacions ▪ Normes legals en els escorcolls ▪ Existeixen protocols interns per les identificacions ▪ Existeixen protocols interns pels escorcolls
2. Formació	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rep formació específica sobre identificacions ▪ Rep formació específica sobre escorcolls ▪ Rep formació per tractar o comunicar amb immigrants
3. Informació	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reben els agents informació sobre característiques o perfil racial de les persones a identificar / escorcollar
4. Mitjans de comunicació	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenció dels mitjans al tema de la immigració ▪ La imatge que transmeten els mitjans és positiva o negativa
5. Creació d'imaginari	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La imatge que transmeten els mitjans és positiva o negativa ▪ Necessitat d'informar la nacionalitat de qui infringeix ▪ Els immigrants cometen més delictes ▪ La immigració és positiva o negativa
6. Eficàcia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resultat positiu de l'última identificació o escorcoll
7. Utilitat dels protocols, de la formació i de la informació	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adequació dels protocols ▪ Facilitat o complicació de la feina pels protocols ▪ Utilitat de la formació ▪ Utilitat de la informació
8. Supervisió	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Supervisa les identificacions al carrer ▪ Supervisa les identificacions a les dependències policials
9. Tracte	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Com tracten els cossos policials als immigrants ▪ Què influeix més en el tracte
10. Relacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenció dels mitjans al tema de la immigració ▪ La imatge que transmeten els mitjans és positiva o negativa

Quadre 2. Perfil racial en l'actuació policial: dimensions i indicadors.
Font: Elaboració pròpia

Enquesta d'actituds i percepcions envers la immigració a Castellbell i el Vilar (2012)

Dimensions i indicadors per comprovar correlacions amb les enquestes CIS i CEO

Dimensió	Indicadors
1. Context general	<ul style="list-style-type: none"> Principal problema (Catalunya i Castellbell i el Vilar)
2. Política migratòria	<ul style="list-style-type: none"> Volum d'immigrants (percepció del nombre d'immigrants, valoració, percepcions de futur) Percepció dels immigrants (en quins col·lectius pensa) Requisits d'acceptació Valoració d'aspectes rellevants a l'hora d'acceptar / admetre (coneixement de l'idioma, religió, ...)
3. Efectes / Conseqüències de la immigració	<ul style="list-style-type: none"> En el mercat laboral (salaris, competició pel lloc de treball) En els serveis i polítiques (competició per recursos escassos) En l'economia En la seguretat ciutadana
4. Drets i deures	<ul style="list-style-type: none"> Drets socials Drets polítics (dret de vot, associacionisme, participació en partits) Llibertat religiosa
5. Diversitat cultural / religiosa	<ul style="list-style-type: none"> Valoració de la pluralitat de religions / cultures / ètnies Actitud envers pràctiques religioses Actitud en relació amb el manteniment de costums / tradicions
6. Integració de la immigració	<ul style="list-style-type: none"> Percepció del tracte que dispensa la societat d'acollida als immigrants
7. Sociabilitat / tracte / convivència	<ul style="list-style-type: none"> Relació / tracte amb immigrants en diferents àmbits Actitud davant la convivència
8. Mitjans de comunicació / Internet	<ul style="list-style-type: none"> Atenció al tema de la immigració Imatge que transmeten sobre els immigrants
9. Perfil de la persona entrevistada	<ul style="list-style-type: none"> Sentiment de nacionalitat

Quadre 3. Actituds envers la immigració: dimensions i indicadors.

Font: Elaboració pròpia a partir del quadre 1 del document: L'opinió dels catalans sobre la immigració.¹⁹⁶

¹⁹⁶Méndez, M. (2009). L'opinió dels catalans sobre la immigració. Fundació Jaume Bofill. Informes breus, nº 25, pàg. 24

Annex 3. Fitxes tècniques de les enquestes

Enquesta d'actituds i percepcions envers la immigració a Castellbell i el Vilar (2012)

Fitxa tècnica 1. Ciutadans

▪ Àmbit	Castellbell i el Vilar
▪ Univers	Població de tots dos sexes de 16 o més anys amb nacionalitat espanyola i residents a Castellbell i el Vilar
▪ Grandària de la mostra	43 enquestes
▪ Tipus de mostra	Aleatòria simple
▪ Treball de camp	Del 20 de febrer al 6 de març de 2012
▪ Error mostral	Error teòric $\pm 9,69$ Interval de confiança del 90% Variabilitat $p=0,50$ i $q=0,50$
▪ Procediment de mostreig	Per nuclis més poblats: <ul style="list-style-type: none">○ El Borràs○ La Bauma○ El Burés

Enquesta d'actituds i percepcions envers la immigració a Castellbell i el Vilar (2012)

Fitxa tècnica 2. Alumnes

▪ Àmbit	Castellbell i el Vilar
▪ Univers	Alumnes de 1r., 2n. i 3r. d'ESO del SES Castellbell
▪ Grandària de la mostra	46 enquestes
▪ Tipus de mostra	Aleatòria simple
▪ Treball de camp	Del 26 de gener al 27 de gener de 2012
▪ Error mostral	Error teòric $\pm 7,20$ Interval de confiança del 90% Variabilitat $p=0,50$ i $q=0,50$
▪ Procediment de mostreig	Una classe per curs

Enquesta perfil racial i percepció envers la immigració en cossos policials (2012)

Fitxa tècnica 3. Polícies

▪ Àmbit	Comarca del Bages
▪ Univers	Agents i comandaments dels cossos de la Policia de Catalunya amb àmbit d'actuació a la comarca del Bages
▪ Grandària de la mostra	109 enquestes
▪ Tipus de mostra	Aleatòria simple
▪ Treball de camp	Del 18 de febrer al 6 de març de 2012
▪ Error mostral	Error teòric $\pm 5,48$ Interval de confiança del 90% Variabilitat $p=0,50$ i $q=0,50$
▪ Procediment de mostreig	Estratificat per cossos de policia: <ul style="list-style-type: none">○ Policia de la Generalitat – Mossos d'esquadra (PG-ME)○ Polícies locals (PL)

Annex 4. Qüestionaris

Qüestionari 1. Enquesta ciutadans

ENQUESTA ACTITUDS I PERCEPCIONS ENVERS LA IMMIGRACIÓ

DADES GENERALS DE LA PERSONA ENQUESTADA

a) Quina edat té ? anys	a.2) Sexe: Home ☐ Dona ☐
-------------------------------	--

b) On ha nascut? (1) A Catalunya (2) Altra comunitat d'Espanya (3) En altre país	b.1) Si ha respost a Catalunya o altra comunitat d'Espanya És fill/a d'immigrants? (1) Sí (2) No
	b.2) Si ha respost en altre país. En quin?

c) En quin nucli de Castellbell viu? (1) El Borràs (2) El Burés (3) La Bauma (4) Altre nucli o urbanització	c.1) Ha viscut sempre a Castellbell i el Vilar? (1) Sí (2) No
	c.2) Si ha respost que no Quants anys porta vivint a Castellbell i el Vilar? anys

d) En quina situació es troba vostè actualment? (1) Treball (2) Jubilat o pensionista (3) Aturat (ha treballat abans)	(4) Aturat (busco la primera feina) (5) Estudiant (6) Treball domèstic no remunerat (7) Altres
--	---

<p>1. Quin és al seu parer el principal problema que existeix actualment a Catalunya? I el segon?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>2. A Castellbell i el Vilar, quin és el principal problema actualment? I el segon?</p> <p>(1).....</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>3. I quins és el problema que a vostè personalment li afecta més? I el segon?</p> <p>(1).....</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>4. De la sèrie de grups que li diré, m'agradaria que em digués, per a cadascun d'ells, si creu que en l'actualitat reben molta, bastant, poca o cap protecció per part de l'Estat?</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">Molta</th> <th style="text-align: center;">Bastant</th> <th style="text-align: center;">Poca</th> <th style="text-align: center;">Cap</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- Persones grans que viuen soles</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> <tr> <td>- Pensionistes</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> <tr> <td>- Aturats</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> <tr> <td>- Joves</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> <tr> <td>- Dones treballadores</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> <tr> <td>- Immigrants</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> <tr> <td>- Classe mitjana</td> <td style="text-align: center;">(1)</td> <td style="text-align: center;">(2)</td> <td style="text-align: center;">(3)</td> <td style="text-align: center;">(4)</td> </tr> </tbody> </table> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>5. Quan sent la paraula immigració, què és el primer que li ve al cap?</p> <p>(1)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>		Molta	Bastant	Poca	Cap	- Persones grans que viuen soles	(1)	(2)	(3)	(4)	- Pensionistes	(1)	(2)	(3)	(4)	- Aturats	(1)	(2)	(3)	(4)	- Joves	(1)	(2)	(3)	(4)	- Dones treballadores	(1)	(2)	(3)	(4)	- Immigrants	(1)	(2)	(3)	(4)	- Classe mitjana	(1)	(2)	(3)	(4)
	Molta	Bastant	Poca	Cap																																					
- Persones grans que viuen soles	(1)	(2)	(3)	(4)																																					
- Pensionistes	(1)	(2)	(3)	(4)																																					
- Aturats	(1)	(2)	(3)	(4)																																					
- Joves	(1)	(2)	(3)	(4)																																					
- Dones treballadores	(1)	(2)	(3)	(4)																																					
- Immigrants	(1)	(2)	(3)	(4)																																					
- Classe mitjana	(1)	(2)	(3)	(4)																																					

<p>6. Quan es parla d'immigrants que viuen a Catalunya, en quins pensa vostè de manera més immediata? I en segon lloc?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>9.a <i>Si no sap quantes persones que viuen a Catalunya han nascut fora d'Espanya</i> Més o menys, quina d'aquestes proporcions li sembla que representa millor la quantitat de persones que procedeixen o han nascut fora d'Espanya?</p> <p>(1) Cap (2) Entre 1 i 5 (3) Entre 6 i 10 (4) Entre 11 i 15 (5) Entre 16 i 20 (6) Entre 21 i 25 (7) Entre 26 i 30 (8) Més de 30</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>7. I quan es parla d'immigrants que viuen a Castellbell i el Vilar, en quins pensa vostè de manera més immediata? I en segon lloc?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>10. En la seva opinió, el número d'immigrants que hi ha actualment a Catalunya és...?</p> <p>(1) Insuficient (es necessiten més) (2) Acceptable (3) Elevat (4) Excessiu</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>8. M'agradaria que em digués de cada 100 persones que viuen a Catalunya, quantes creu vostè que procedeixen o han nascut fora d'Espanya?</p> <p>()</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <p>8.a <i>Si no sap quantes persones que viuen a Catalunya han nascut fora d'Espanya</i> Més o menys, quin d'aquestes proporcions li sembla que representa millor la quantitat de persones que procedeixen o han nascut fora d'Espanya?</p> <p>(1) Cap (2) Entre 1 i 5 (3) Entre 6 i 10 (4) Entre 11 i 15 (5) Entre 16 i 20 (6) Entre 21 i 26 (7) Entre 26 i 30 (8) Més de 30</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>11. En la seva opinió, el número d'immigrants que hi ha actualment a Castellbell i el Vilar és...?</p> <p>(1) Insuficient (es necessiten més) (2) Acceptable (3) Elevat (4) Excessiu</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>9. M'agradaria que em digués de cada 100 persones que viuen a Castellbell i el Vilar, quantes creu vostè que procedeixen o han nascut fora d'Espanya?</p> <p>()</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>12. Segons vostè, quins són els 3 grups majoritaris d'immigrants a Castellbell i el Vilar segons el lloc de procedència?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(3)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>

<p>13. Digui'm si us plau, quina importància hauria de tenir cadascun dels següents aspectes a l'hora de permetre o no, a una persona immigrant, venir a viure a Catalunya. Utilitzi una escala de 0 a 10, en la qual 0 significa gens important i 10 molt important.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tenir una qualificació laboral de les que Catalunya necessita (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Que tingui un bon nivell educatiu (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Tenir familiars que visquin aquí (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Que tingui molts diners (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Que sigui d'un país de tradició cristiana (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Que sigui de raça blanca (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Disposició a adoptar la manera de viure del país (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Que parli castellà o català (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>16. En un escala de 0 a 10, en la qual 0 significa gens convenient i 10 molt convenient, valori la conveniència que la societat catalana estigui composta per persones de diferents ...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cultures (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Països (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Races (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) - Religions (0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>17. I com diria vostè que els catalans, en general, tracten als immigrants estrangers?</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Amb normalitat, igual que si fossin catalans (2) Amb desconfiança (3) Amb amabilitat (4) Amb indiferència (5) Amb menyspreu (6) Amb agressivitat <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>14. Respecte als immigrants que estan ja a Espanya, però no tenen regularitzada la seva situació (no tenen els permisos d'estància exigits), què creu vostè que seria millor?</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Regularitzar-los a tots sense restriccions (2) Regularitzar només als que portin varis anys vivint a Espanya –tinguin o no feina- (3) Regularitzar només els que tinguin treball en l'actualitat (4) Deixar que segueixin com estan (5) Retomar-los al seu país d'origen <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>18. Què influeix més en el tracte que es dona als immigrants a Catalunya?</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) La seva cultura (2) La seva nacionalitat (3) La seva posició econòmica (4) El color de la seva pell (5) El seu comportament i actitud (6) La seva integració o manca d'integració (7) La seva educació (8) La seva religió (9) Tot (10) Depèn (11) Res <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>15. En la seva opinió, creu que les lleis que regulen l'entrada i permanència dels estrangers a Espanya són...</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Massa tolerants (2) Més aviat tolerants (3) Correctes (4) Més aviat dures (5) Massa dures <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>19. Creu vostè que els immigrants instal·lats a Catalunya de manera estable i regular, haurien de tenir dret a...</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Portar la família (2) Cobrar el subsidi de l'atur (3) Votar en les eleccions municipals (4) Votar en les eleccions autonòmiques (5) Votar en les eleccions generals (6) Crear associacions per a defensar els seus drets (7) Obtenir la nacionalitat espanyola <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>

<p>20. De les següents opinions sobre l'atenció sanitària. Digui'm, si us plau, si està vostè d'acord o en desacord amb cada una d'elles:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'Administració ha d'invertir més diners on hi ha molts immigrants perquè no empitjori l'atenció sanitària <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - La presència d'immigrants fa que disminueixi la qualitat de l'atenció sanitària <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - Els immigrants abusen de l'atenció sanitària <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - Els catalans haurien de tenir preferència a l'hora d'accedir a l'atenció sanitària <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - Encara que tinguin els mateixos ingressos, els immigrants reben més ajudes sanitàries que els catalans <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> <tr> <td>(98) No ho sap</td> <td>(99) No contesta</td> </tr> </table> <p>21. I en relació a l'educació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'Administració ha d'invertir més diners en els col·legis on hi ha molts immigrants perquè no empitjori la qualitat <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - La presència d'immigrants és enriquidora per al conjunt dels alumnes <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - La qualitat de l'educació empitjora en els col·legis on hi ha molts fills d'immigrants <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - Els catalans haurien de tenir preferència a l'hora de triar el col·legi dels seus fills <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> </table> - Encara que tinguin els mateixos ingressos, se'ls hi dona més ajudes escolars als immigrants que als catalans <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt d'acord</td> <td style="width: 50%;">(2) Bastant d'acord</td> </tr> <tr> <td>(3) Poc d'acord</td> <td>(4) Molt en desacord</td> </tr> <tr> <td>(98) No ho sap</td> <td>(99) No contesta</td> </tr> </table> 	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(98) No ho sap	(99) No contesta	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord	(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord	(98) No ho sap	(99) No contesta	<p>22. En la seva opinió, els immigrants reben de l'Estat (administracions) molt més de que aporten, més del que aporten, tant com aporten, menys del que aporten o molt menys del que aporten?.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) Molt més de que aporten</td> <td style="width: 50%;">(2) Més del que aporten</td> </tr> <tr> <td>(3) Tant com aporten</td> <td>(4) Menys del que aporten</td> </tr> <tr> <td>(5) Molt menys del que aporten</td> <td></td> </tr> <tr> <td>(98) No ho sap</td> <td>(99) No contesta</td> </tr> </table> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>23. Vostè diria que, generalment, per a l'economia catalana, és negatiu o positiu que vingui a viure gent d'altres països? Respongui en una escala de 0 a 10, en la qual 0 significa molt negatiu i 10 molt positiu.</p> <p style="text-align: center;">(0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10)</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(98) No ho sap</td> <td style="width: 50%;">(99) No contesta</td> </tr> </table> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>24. La immigració, com tot, té aspectes positius i negatius. Quin aspecte positiu destacaria més?</p> <p>()</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(98) No ho sap</td> <td style="width: 50%;">(99) No contesta</td> </tr> </table> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>25. I l'aspecte negatiu que destacaria més?</p> <p>()</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(98) No ho sap</td> <td style="width: 50%;">(99) No contesta</td> </tr> </table> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>26. Amb l'arribada de persones d'altres països, considera vostè que Catalunya és un lloc millor o pitjor per viure? Respongui en una escala de 0 a 10, en la qual 0 significa pitjor i 10 millor.</p> <p style="text-align: center;">(0) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10)</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(98) No ho sap</td> <td style="width: 50%;">(99) No contesta</td> </tr> </table> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>27. Amb quina de les següents frases està vostè més d'acord?</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) És bo que els immigrants mantinguin la seva cultura i costums (2) Els immigrants han de mantenir només aquells aspectes de la seva cultura i costums que no molestin a la resta de catalans (3) Els immigrants haurien d'oblidar la seva cultura i costums i adaptar-se a la catalana <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">(98) No ho sap</td> <td style="width: 50%;">(99) No contesta</td> </tr> </table> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/>	(1) Molt més de que aporten	(2) Més del que aporten	(3) Tant com aporten	(4) Menys del que aporten	(5) Molt menys del que aporten		(98) No ho sap	(99) No contesta	(98) No ho sap	(99) No contesta	(98) No ho sap	(99) No contesta	(98) No ho sap	(99) No contesta	(98) No ho sap	(99) No contesta	(98) No ho sap	(99) No contesta
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(1) Molt d'acord	(2) Bastant d'acord																																																														
(3) Poc d'acord	(4) Molt en desacord																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(1) Molt més de que aporten	(2) Més del que aporten																																																														
(3) Tant com aporten	(4) Menys del que aporten																																																														
(5) Molt menys del que aporten																																																															
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														
(98) No ho sap	(99) No contesta																																																														

<p>28. Quins considera vostè que són els factors clau per a la integració de la immigració?</p> <p>(1) La llengua (2) La feina (3) La igualtat de drets (4) Les creences religioses (5) La participació en associacions (6) La manera de vestir (7) La manera d'ocupar l'espai públic (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>29. Té vostè la sensació que a Catalunya hi ha minories ètniques, religioses o culturals que no es barregen amb la resta de la societat?</p> <p>(1) N'hi ha moltes (2) N'hi ha bastants (3) N'hi ha poques (4) No n'hi ha cap (98) No ho sap (99) No contesta</p> <p>29.a Quines són?</p> <p>()</p> <p>()</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <p>29.b Per quins motius?</p> <p>(1) Religió (2) Cultura (3) No volen integrar-se (4) Són grups molt tancats (5) Pels seus costums (6) Per l'idioma (7) Es creuen superiors (8) Provoquen inseguretat ciutadana (9) Perquè no se'ls ajuda a integrar-se (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>31. Creu vostè que els immigrants instal·lats a Catalunya contribueixen a enriquir la nostra cultura?</p> <p>(1) Molt (2) Bastant (3) Poc (4) Gens (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>32. Parlant ara de la feina dels immigrants. Digui'm, si us plau, si està vostè d'acord o en desacord amb cada una de les opinions següents:</p> <p>- Els immigrants procedents de països menys desenvolupats fan treballs que els catalans no volen fer. (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord</p> <p>- En acceptar sous més baixos els treballadors estrangers fan que baixin els salaris dels catalans. (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord</p> <p>- Els immigrants treuen llocs de treball als catalans. (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord</p> <p>- Si algú que ve a viure i a treballar es queda a l'atur durant molt de temps, hauria de ser expulsat del país. (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord</p> <p>- La immigració afavoreix l'increment de la delinqüència en el nostre país. (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>30. Qui creu vostè que hauria d'ajudar principalment a que els immigrants s'integrin en la societat?</p> <p>(1) L'Estat i les Administracions públiques (govern autonòmic i ajuntaments) (2) La iniciativa privada mitjançant la creació de treball per als immigrants (3) Les organitzacions socials, associacions d'ajuda a immigrants, l'Església, Càrites, sindicats, etc. (4) Els propis immigrants i les seves organitzacions (5) La pròpia societat (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>33. En termes generals, creu vostè que la immigració és positiva o negativa?</p> <p>(1) Molt positiva (2) Positiva (3) Negativa (4) Molt negativa (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>34. La crisi econòmica...</p> <p>(1) És en gran part deguda a la immigració (2) Es soluciona amb menys immigració (98) No ho sap (99) No contesta</p>

<p>35. En general, i pensant en tots els casos possibles, a vostè li sembla molt, bastant, poc o gens acceptables que...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que s'expulsi del país la immigració legalment instal·lada que cometi qualsevol delictes (1) Molt acceptable (2) Bastant acceptable (3) Poc acceptable (4) Gens acceptable - Es prefereixi contractar a un català que a un immigrant (1) Molt acceptable (2) Bastant acceptable (3) Poc acceptable (4) Gens acceptable - La gent protesti contra l'edificació d'una mesquita al seu barri (1) Molt acceptable (2) Bastant acceptable (3) Poc acceptable (4) Gens acceptable - S'exclougui a una alumna d'una escola per portar vel islàmic (1) Molt acceptable (2) Bastant acceptable (3) Poc acceptable (4) Gens acceptable - Les dones portin burka (1) Molt acceptable (2) Bastant acceptable (3) Poc acceptable (4) Gens acceptable <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>36. Parlant ara de relacions amb immigrants, amb quina freqüència es relaciona vostè amb persones immigrants?</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Tots o gairebé tots els dies (2) Com a mínim una vegada a la setmana (3) Com a mínim una vegada al mes (4) Amb menys freqüència (5) Mai <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <p>36.a De quin tipus de relació es tracta?</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Veïnatge (2) Feina (3) Comerç, restaurant, serveis (4) Amistat (5) Familiar (6) Estudis (7) Del carrer i altres espais públics (8) Altres <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>37. Ara li vaig a llegir una sèrie de possibles relacions entre vostè i persones immigrants, pensant en aquells grups que li cauen pitjor o als que té menys simpatia. Digui'm per a cada cas, si accepta o acceptaria aquest tipus de relació, tractaria d'evitar-la o si la rebutjaria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tenir com a companys de feina persones d'aquest grup d'immigrants (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Estudiar amb aquest grup d'immigrants (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Que un immigrant sigui el seu cap a la feina (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Viure en el mateix bloc que una persona immigrant? (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Que un fill o filla es casi amb una persona immigrant (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Viure en el mateix barri en el que viu molta immigració (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Que els seus fills comparteixin el mateix col·legi i a la mateixa classe on hi ha molts nens fills d'immigrants (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria - Llogar un pis a immigrants (1) Accepto o acceptaria (2) Tractaria d'evitar-la (3) La rebutjaria <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
---	---

<p>38. Hi ha algun grup d'immigrants que li caigui millor o pel que tingui més simpatia?</p> <p>(1)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>45. Creu vostè que a Catalunya tindria molt acceptació, bastant, poca o cap acceptació un partit polític d'ideologia racista o xenòfoba?</p> <p>(1) Molta acceptació (2) Bastant acceptació (3) Poca acceptació (4) Cap acceptació</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>39. I algun que li caigui pitjor o pel que tingui menys simpatia?</p> <p>(1)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>46. Creu que, en general, els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) presten molta, bastant, poca o cap atenció al tema de la immigració?</p> <p>(1) Molta atenció (2) Bastant atenció (3) Poca atenció (4) Cap atenció</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>40. A vegades apareixen notícies sobre atacs o agressions violentes a immigrants. En la seva opinió, aquestes accions violentes suposen un problema important en el nostre país o, pel contrari, es tracta de fets aïllats?</p> <p>(1) Suposen un problema important (2) Es tracta de fets aïllats</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>47. I a Internet es presta molta, bastant, poca o cap atenció al tema de la immigració?</p> <p>(1) Molta atenció (2) Bastant atenció (3) Poca atenció (4) Cap atenció</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>41. Creu vostè que aquests atacs o agressions justifiquen reaccions dels immigrants contra els catalans o espanyols?</p> <p>(1) En tots els casos (2) En cap cas (3) Depèn</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>48. Fins a quin punt creu vostè necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei?</p> <p>(1) Molt necessari (2) Bastant necessari (3) Poc necessari (4) Gens necessari</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>42. Així mateix, a vegades apareixen notícies sobre atacs o agressions violentes portades a terme per immigrants a catalans o espanyols. En la seva opinió, aquestes accions violentes suposen un problema important en el nostre país o, pel contrari, es tracta de fets aïllats?</p> <p>(1) Suposen un problema important (2) Es tracta de fets aïllats</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>49. I, en tot cas, creu que la imatge que transmeten els mitjans de comunicació sobre els immigrants és?</p> <p>(1) Molt positiva (2) Més aviat positiva (3) Més aviat negativa (4) Molt negativa</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>43. Creu vostè que aquests atacs o agressions justifiquen reaccions dels catalans i espanyols contra els immigrants?</p> <p>(1) En tots els casos (2) En cap cas (3) Depèn</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>50. Amb quina d'aquestes frases se sent més identificat?</p> <p>(1) Em sento només espanyol (2) Em sento més espanyol que català (3) Em sento tant espanyol com català (4) Em sento més català que espanyol (5) En sento només català</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>

Qüestionari 2. Enquesta alumnes ESO

DADES GENERALS DE LA PERSONA ENQUESTADA

Quina edat tens? _____ anys Home (1) Dona (2)

On has nascut? A Catalunya (1) Altra comunitat d'Espanya (2) En altre país (3)

Si has respost a Catalunya o altra comunitat d'Espanya. Ets fill d'immigrants? Sí (1) No (2)

Si has respost en altre país. En quin?

Has viscut sempre a Castellbell i el Vilar? Sí (1) No (2)

Si ha respost que no. Quan temps portes vivint a Castellbell i el Vilar?

01: Quin és el principal problema que existeix actualment a Catalunya?

02: Quin és el principal problema que existeix actualment a Castellbell i el Vilar?

03: I quan es parla d'immigrants que viuen a Castellbell i el Vilar, en quin penses de manera més immediata? I en segon lloc?

04: M'agradaria que em diguis de cada 100 persones que viuen a Castellbell i el Vilar, quantes creus que procedeixen o han nascut fora d'Espanya? Cap (1). Entre 1 i 5 (2). Entre 6 i 10 (3). Entre 11 i 15 (4). Entre 16 i 20 (5). Entre 21 i 25 (6). Entre 26 i 30 (7) Més de 30 (8) No ho sé (98)

05: Segons tu, quins són els 3 grups majoritaris d'immigrants a Castellbell i el Vilar segons el lloc de procedència?

06: Quin grup d'immigrants et cau millor o li tens més simpatia?

06a: I quin et cau pitjor o li tens menys simpatia?

06b: Perquè et cau pitjor o sents antipatia?

07: Ara et vaig a fer una sèrie de possibles relacions entre tu i persones immigrants. Digues-me per a cada cas el que penses:

- A la meua família no l'importa que tingui amics immigrants? Sí (1) No (2) No ho sé (98).
 - Als meus amics no els importa que tingui amics immigrants? Sí (1) No (2) No ho sé (98).
 - Si la meua família o el meu millor amic em diu que no ajudi o no surti amb un / una immigrant? Acceptaria el seu consell sense qüestionar-lo (1) Defensaria als immigrants, però acceptaria el consell (2) No faria cas del consell (3) Defensaria als immigrants i no faria cas del consell. (4) No ho sé (98)
 - Si alguna persona se'n riu o insulta a un immigrant davant teu, que faries? Evitar la confrontació, marxant del lloc (1) No marxaria del lloc, però dissimularia (2) El defensaria (3) No ho sé (98).
- 08: Parlant ara de relacions amb immigrants, amb quina freqüència et relaciones amb immigrants? Tots o gairebé tots els dies (1) Com a mínim una vegada a la setmana (2) Com a mínim una vegada al mes (3) Amb menys freqüència (4) Mai (5) No ho sé (98)
- 09: Digues-me, si us plau, en una escala de 0 a 10, com valors el fet que el teu poble estigui compost per persones de diferents països, tenint en compte que 0 significa "molt negatiu" i 10 "molt positiu".
- 10: Què s'hauria de fer amb els immigrants quan arriben a Espanya?. Facilitar-los l'entrada al país (1) No facilitar-los l'entrada (2) Prohibir completament l'entrada d'immigrants (3) No ho sé (98)
- 11: En general, creus que als immigrants estrangers se'ls hauria de donar o no facilitats per a portar a la seva família a viure amb ells, aconseguir un habitatge digne, tenir assistència sanitària gratuïta, obtenir un lloc de treball en igualtat de condicions amb els espanyols, practicar la seva religió si ho desitgen?. Sí (1) No (2) No ho sé (98) .
- 12: Pensant en l'educació, estàs molt d'acord, bastant d'acord, poc o gens d'acord amb les següents afirmacions:
- La presència d'immigrants és enriquidora per al conjunt dels alumnes?. Molt d'acord (1) Bastant d'acord (2) Poc d'acord (3) Gens d'acord (4) No ho sé (98) .
 - La qualitat de l'educació empitjora en els col·legis on hi ha molts immigrants?. Molt d'acord (1) Bastant d'acord (2) Poc d'acord (3) Gens d'acord (4) No ho sé (98) .
 - Encara que tinguin els mateixos ingressos, els immigrants reben més ajudes de llibres i menjador que els espanyols?. Molt d'acord (1) Bastant d'acord (2) Poc d'acord (3) Gens d'acord (4) No ho sé (98) .
- 13: La immigració, com tot, té aspectes positius i negatius. Quin aspecte positiu destacaries més?. (_____) Cap (2) No ho sé (98) .

- 13b: I l'aspecte negatiu que destacaries més?. (_____)
Cap (2) No ho sé (98) .
- 14: En termes generals, creus que la immigració és positiva o negativa? Molt positiva (1)
Positiva (2) Ni positiva ni negativa (3) Negativa (4) Molt negativa (5) No ho sé (98) .
- 15: En la teva opinió, el número d'immigrants que viuen a Castellbell i el Vilar?. És excessiu (1)
És elevat (2) És acceptable (3) És insuficient (4) No ho sé (98) .
- 16: Sovint, els immigrants que viuen a Espanya tenen una cultura, una llengua i unes condicions diferents dels espanyols. Respecte a això, digues-me, si us plau, amb quina de les següents frases estàs més d'acord.
Encara que aprenguin la nostra cultura és bo que els immigrants mantinguin també la seva llengua i els seus costums (1) Si els immigrants volen quedar-se a Espanya han d'oblidar els seus costums, aprendre l'idioma i acceptar els costums espanyols (2) No ho sé (98) .
- 17: Com diries que els catalans, en general, tracten als immigrants estrangers?. Amb agressivitat (1) Amb menyspreu (2) Amb indiferència (3) Amb amabilitat (4) Amb desconfiança (5) Amb normalitat, igual que si fossin catalans (6) No ho sé (98) .
- 18: A vegades apareixen notícies sobre atacs o agressions violentes a immigrants. En la teva opinió, aquestes accions violentes suposen un problema important en el nostre país o, pel contrari, es tracta de fets aïllats?. Suposen un problema important (1) Es tracta de fets aïllats (2) No ho sé (98) .
- 18b: Creus que aquests atacs o agressions justifiquen reaccions dels immigrants contra els catalans / espanyols?. En tots els casos (1) En cap cas (2) Depèn (3) No ho sé (98) .
- 19: Així mateix, algunes vegades apareixen notícies sobre atacs o agressions violentes portades a terme per immigrants a catalans o espanyols. En la teva opinió, aquestes accions violentes suposen un problema important en el nostre país o, pel contrari, es tracta de fets aïllats?. Suposen un problema important (1) Es tracta de fets aïllats (2) No ho sé (98)
- 19b: Creus que aquests atacs o agressions justifiquen reaccions dels catalans i espanyols contra els immigrants?. En tots els casos (1) En cap cas (2) Depèn (3) No ho sé (98) .

- 20: Pot passar que certes persones pronunciïn en públic o a través d'Internet (Twitter, Facebook, etc.) insults racistes. Creus que aquestes persones haurien de ser sancionades per la justícia?. En tots els casos (1) En cap cas (2) Depèn (3) No ho sé (98) .
- 21: Coneixes algun partit d'ideologia racista o xenòfoba?. Sí (1) No (2) No ho sé (98) .
- 22: Fins a quin punt creus necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei? Molt necessari (1) Bastant necessari (2) Poc necessari (3) Gens necessari (4) No ho sé (98) .
- 23: I, en tot cas, creus que la imatge que transmeten els mitjans de comunicació sobre els immigrants és? Molt positiva (1) Més aviat positiva (2) Més aviat negativa (3) Molt negativa (4) Ni positiva ni negativa (5) No ho sé (98) .
- 23b: I la que transmet Internet? Molt positiva (1) Més aviat positiva (2) Més aviat negativa (3) Molt negativa (4) Ni positiva ni negativa (5) No ho sé (98) .
- 24: Durant les últimes setmanes, has vist o escoltat algun comentari en contra dels immigrants?. Sí (1) No (2) No ho sé (98) .
- 24b: *En cas de respondre sí. On has escoltat aquests comentaris?*
Amb els amics (1) En la família (2) Al carrer (3) A la televisió (4) A la ràdio (5) A la premsa o revistes (6) En Internet (7) En altres llocs (8) No ho recorda (9) No ho sé (98)
- 25: T'arriben per correu electrònic, SMS, WhatsApp, Twitter o Facebook missatges amb contingut racista o xenòfob?. Molts (1) Bastants (2) Pocs (3) Cap (4) No ho sé (98) .
- 25b: *En cas que els rebis. Els reenvio (1) Els esborro sense contestar (2) Contesto al remitent perquè no m'envii més i els esborro (3) No ho sé (98) .*
26. Amb quina d'aquestes frases et sents més identificat?
Em sento només espanyol (1). Em sento més espanyol que català (2). Em sento tan espanyol com català (3). Em sento més català que espanyol (4). Em sento només català (5)
- No ho sé (98)
-

Moltes gràcies per la teva col·laboració

Qüestionari 3. Enquesta agents i caporals cossos policials

DADES GENERALS DE LA PERSONA ENQUESTADA

a) Cos de policia al qual pertany: PG-ME PL

b) Àmbit territorial d'actuació:

(1) Comarca Bages (CME)	(6) Moià	(11) Sant Vicenç Castellet
(2) RPC (CME)	(7) Navàs	(12) Santpedor
(3) Artés	(8) Sallent	(13) Súria
(4) Cardona	(9) Sant Fruitós de Bages	
(5) Manresa	(10) Sant Joan de Vilatorrada	

c) Sexe:

Home Dona

d) Categoria professional:

Agent Caporal/a

e) Antiguitat anys

f) Servei que realitza habitualment:

(1) Patrulla ordinària	(6) Ordre públic
(2) Policia proximitat urbana / rural / barri	(7) Trànsit
(3) Oficina denúncies (OAC)	(8) Planificació / Suport
(4) Investigació / G200	(9) Sala de comandament
(5) Atenció víctimes (GAV)	(10) Altres

1. Quin és al seu parer el principal problema de seguretat que hi ha al territori on treballa?

I el segon?

(1)

(2)

(98) No ho sap (99) No contesta

2. Quines són les normes legals en relació amb la seva potestat per parar i identificar possibles sospitosos entre la població?

(1)

(2)

(3)

(98) No ho sap (99) No contesta

3. I per fer els escorcolls?

(1)

(2)

(3)

(98) No ho sap (99) No contesta

4. Existeixen protocols interns en el cos de policia on treballa que siguin necessaris tenir en compte i complir quan paren i identifiquen una persona?

(1) Sí (2) No

(98) No ho sap (99) No contesta

5. I per escorcollar-la?

(1) Sí (2) No

(98) No ho sap (99) No contesta

<p>6. Pensa que aquestes normes i protocols són adequats?</p> <p>(1) Molt adequats (2) Més aviat adequats (3) Poc adequats (4) Gens adequats (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>13. Normalment, per quin motiu para i identifica a una persona estrangera en el carrer?</p> <p>(1)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>7. Aquestes normes i protocols faciliten el seu treball o el fan més complicat?</p> <p>(1) El faciliten (2) El compliquen (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>14. En quines situacions pensa vostè que són eficaces les parades i identificacions?</p> <p>(1).....</p> <p>(2).....</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>8. Ha rebut vostè formació específica de com portar a terme les parades momentànies per fer una identificació?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>15. Quin és el factor principal que té en compte quan decideix parar i identificar una persona?</p> <p>(1)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>9. I per escorcollar a una persona o un cotxe?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>16. I per escorcollar-la?</p> <p>(1)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>10. Ha rebut vostè formació específica de com tractar o comunicar millor amb persones immigrants, estrangeres o altres minories ètniques?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>17. Com realitza vostè normalment un escorcoll?</p> <p>(1) Únicament fa buidar les butxaques (2) Comprova superficialment la roba i el cos (3) Altres (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>11. Pensa que aquesta formació li seria d'utilitat per desenvolupar millor la seva feina?</p> <p>(1) Molt útil (2) Més aviat útil (3) Poc útil (4) Gens útil (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>18. Quantes parades i identificacions va realitzar aproximadament la última setmana?</p> <p>(1) identificacions (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>12. Rep vostè, normalment, informació específica sobre les característiques o perfil racial de les persones que han d'identificar en funció del delicte que intenten prevenir?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>19. D'aquestes, en quantes ocasions va fer també l'escorcoll?</p> <p>(1) En totes (2) escorcolls (3) En cap (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>12.a Si ha respost que no. Pensa que aquesta informació li seria d'utilitat per desenvolupar millor la seva feina?</p> <p>(1) Molt útil (2) Més aviat útil (3) Poc útil (4) Gens útil (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>20. Va obtenir un resultat positiu en l'última identificació que ha fet?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>
	<p>21. I en l'últim escorcoll, va trobar el que buscava?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>

<p>22. Si recorda l'última parada i identificació que va fer. Com va reaccionar la persona? (1) Va col·laborar amablement (2) Va col·laborar sense més (3) Es va alterar, però es va identificar (4) Va reaccionar violentament (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>29. Creu que els immigrants comenten més delictes que els catalans / espanyols? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>23. Quina explicació li va donar vostè a la persona que havia parat i identificat? (1) El motiu pel qual l'estava identificant (2) Li vaig donar una excusa qualsevol (3) No li vaig donar cap explicació (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>30. En termes generals, creu vostè que la immigració és positiva o negativa? (1) Molt positiva (2) Positiva (3) Negativa (4) Molt negativa (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>23.a Si ha contestat que no va donar cap explicació. Com d'acord estaria en que d'haver-li donat una explicació a la persona aquesta hauria reaccionat millor? (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>31. Com diria vostè que els cossos policials, en general, tracten als immigrants estrangers? (1) Amb normalitat, igual que si fossin catalans (2) Amb desconfiança (3) Amb amabilitat (4) Amb indiferència (5) Amb menyspreu (6) Amb agressivitat (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>24. Va apuntar les dades o va quedar constància de la identificació i de l'escorcoll? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>32. Què creu que influeix més en aquest tracte? (1) La seva cultura (2) La seva nacionalitat (3) La seva posició econòmica (4) El color de la seva pell (5) El seu comportament i actitud (6) La seva integració o manca d'integració (7) La seva educació (8) La seva religió (9) Tot (10) Depèn (11) Res (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>25. On es guarda aquesta informació? (1) (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>33. Creu que, en general, els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) presten molta, bastant, poca o cap atenció al tema de la immigració? (1) Molta atenció (2) Bastant atenció (3) Poca atenció (4) Cap atenció (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>26. Les identificacions que fa, són supervisades pel seu superior jeràrquic d'alguna manera? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	
<p>27. I les que fa quan porten a la persona a les dependències policials? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	
<p>28. Està d'acord en que les persones poden ser parades per la seva raça o grup ètnic? (1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord (98) No ho sap (99) No contesta</p>	

<p>34. I, en tot cas, creu que la imatge dels immigrants que transmeten els mitjans de comunicació sobre actuacions policials relacionades amb ells és?</p> <p>(1) Molt positiva (2) Més aviat positiva (3) Més aviat negativa (4) Molt negativa (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>35. Fins a quin punt creu vostè necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei?</p> <p>(1) Molt necessari (2) Bastant necessari (3) Poc necessari (4) Gens necessari (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/>	<p>36. Com considera vostè que són les relacions entre les comunitats d'immigrants i la policia?</p> <p>(1) Molt bones (2) Més aviat bones (3) Més aviat dolentes (4) Molt dolentes (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>37. Fins a quin punt creu vostè necessari que la policia mantingui bones relacions amb tots els col·lectius d'immigrants i minories ètniques?</p> <p>(1) Molt necessari (2) Bastant necessari (3) Poc necessari (4) Gens necessari (98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>38. Què suggeriria per millorar-les?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(3)</p> <p>(4)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/>
--	---

Moltes gràcies per la seva col·laboració

Qüestionari 4. Enquesta escala comandament cossos policials

DADES GENERALS DE LA PERSONA ENQUESTADA

a) Cos de policia al qual pertany: PG-ME PL

b) Àmbit territorial d'actuació:

(1) Comarca Bages (CME)	(6) Moià	(11) Sant Vicenç Castellet
(2) RPC (CME)	(7) Navàs	(12) Santpedor
(3) Artés	(8) Sallent	(13) Súria
(4) Cardona	(9) Sant Fruitós de Bages	
(5) Manresa	(10) Sant Joan de Vilatorrada	

c) Sexe: Home ☐ Dona ☐	d) Escala professional: Bàsica ☐ Intermitèdia ☐ Executiva ☐ Superior ☐	e) Antiguitat anys
---	---	-----------------------------

f) Responsabilitat que desenvolupa:

(1) Cap de torn	(4) Cap / sotscap d'àrea
(2) Cap / sotscap d'unitat	(5) Cap / sotscap de regió policial / servei central
(3) Cap de policia local	(6) Altres

<p>1. Quin és al seu parer el principal problema de seguretat que hi ha al territori on treballa? I el segon?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>2. Quines són les normes legals en relació amb la seva potestat per parar i identificar possibles sospitosos entre la població?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>3. I per fer els escorcolls?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/>	<p>4. Existeixen protocols interns en el cos de policia on treballa que siguin necessaris tenir en compte i complir quan aturen i identifiquen una persona?</p> <p>(1) Sí (2) No</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>5. I per escorcollar-la?</p> <p>(1) Sí (2) No</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>6. Pensa que aquestes normes i protocols són adequats?</p> <p>(1) Molt adequats (2) Més aviat adequats</p> <p>(3) Poc adequats (4) Gens adequats</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>7. Aquestes normes i protocols faciliten el treball dels agents o el fan més complicat?</p> <p>(1) El faciliten (2) El compliquen</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/>
--	---

<p>8. Els agents reben formació específica de com portar a terme les parades momentànies per fer una identificació?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>15. Quin és el factor principal que tenen en compte els agents quan decideixen parar i identificar una persona?</p> <p>(1) (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>9. I per escorcollar a una persona o un cotxe?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>16. I per escorcollar-la?</p> <p>(1) (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>10. Els agents reben formació específica de com tractar o comunicar millor amb persones immigrants, estrangeres o altres minories ètniques?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>17. Quantes parades i identificacions va realitzar aproximadament el grup que depèn de vostè la última setmana?</p> <p>(1) identificacions (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>11. Pensa que aquesta formació els hi seria d'utilitat per desenvolupar millor la seva feina?</p> <p>(1) Molt útil (2) Més aviat útil (3) Poc útil (4) Gens útil (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>18. D'aquestes, sap en quantes ocasions van fer també l'escorcoll?</p> <p>(1) En totes (2) escorcolls (3) En cap (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>12. Els agents reben, normalment, informació específica sobre les característiques o perfil racial de les persones que han d'identificar en funció del delictes que intenten prevenir?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p> <p>12.a <i>Si ha respost que no.</i> Pensa que aquesta informació els hi seria d'utilitat per desenvolupar millor la seva feina?</p> <p>(1) Molt útil (2) Més aviat útil (3) Poc útil (4) Gens útil (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>19. Van obtenir un resultat positiu en l'última identificació o escorcoll que han fet?</p> <p>(1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>13. Normalment, per quin motiu paren i identifiquen a una persona estrangera en el carrer?</p> <p>(1) (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>20. Si recorda l'última parada i identificació que van fer. Com va reaccionar la persona?</p> <p>(1) Va col·laborar amablement (2) Va col·laborar sense més (3) Es va alterar o va reaccionar violentament (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>14. En quines situacions pensa vostè que són eficaces les parades i identificacions?</p> <p>(1) (2) (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>21. Quina explicació li van donar a la persona que havien parat i identificat?</p> <p>(1) El motiu pel qual l'estava identificant (2) Li vaig donar una excusa qualsevol (3) No li vaig donar cap explicació (98) No ho sap (99) No contesta</p> <p>21.a <i>Si ha contestat que no van donar cap explicació.</i> Com d'acord estaria en que si els agents li haguessin donat una explicació a la persona aquesta hauria reaccionat millor?</p> <p>(1) Molt d'acord (2) Bastant d'acord (3) Poc d'acord (4) Molt en desacord (98) No ho sap (99) No contesta</p>

<p>22. Els agents apunten les dades o queda constància de la identificació i de l'escorcoll? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>29. Fan servir algun indicador? (1) Sí Quin? (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>23. On es guarda aquesta informació? (1) (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>30. Creu que les actuacions de parar i identificar persones pel carrer ajuden a reduir el delictes? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>24. Vostè supervisa d'alguna manera les identificacions que fa el seu grup? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>31. Creu que els immigrants comenten més delictes que els catalans / espanyols? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>25. I les que fan quan porten a la persona a les dependències policials? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>32. En termes generals, creu vostè que la immigració és positiva o negativa? (1) Molt positiva (2) Positiva (3) Negativa (4) Molt negativa (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>26. Hi ha molta diferència entre els diferents agents respecte al número d'identificacions realitzades, el tipus de persones que identifiquen, la quantitat d'escorcolls o detencions? (1) Depèn de la iniciativa de l'agent (2) Depèn de la sort (3) No hi ha gaire diferències (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>33. Com diria vostè que els cossos policials, en general, tracten als immigrants estrangers? (1) Amb normalitat, com si fossin catalans (2) Amb desconfiança (3) Amb amabilitat (4) Amb indiferència (5) Amb menyspreu (6) Amb agressivitat (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>27. Si detecta alguna anomalia en l'actuació d'un agent al parar, identificar o escorcollar una persona (<i>parades no motivades suficientment, absència d'informació sobre el motiu de la identificació, mala educació, número elevat entre persones de determinats col·lectius, retencions massa llargues, ...</i>). Es prenen mesures? (1) No (2) Sí Quines ? (98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>34. Què creu que influeix més en aquest tracte? (1) La seva cultura (2) La seva nacionalitat (3) La seva posició econòmica (4) El color de la seva pell (5) El seu comportament i actitud (6) La seva integració o manca d'integració (7) La seva educació (8) La seva religió (9) Tot (10) Depèn (11) Res (98) No ho sap (99) No contesta</p>
<p>28. Existeixen avaluacions sobre l'actuació dels agents en el carrer en relació amb les seves actuacions de parar, identificar i escorcollar les persones? (1) Sí (2) No (98) No ho sap (99) No contesta</p>	

<p>35. Creu que, en general, els mitjans de comunicació (TV, ràdio, premsa) presten molta, bastant, poca o cap atenció al tema de la immigració?</p> <p>(1) Molta atenció (2) Bastant atenció (3) Poca atenció (4) Cap atenció</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>36. I, en tot cas, creu que la imatge dels immigrants que transmeten els mitjans de comunicació sobre actuacions policials relacionades amb ells és?</p> <p>(1) Molt positiva (2) Més aviat positiva (3) Més aviat negativa (4) Molt negativa</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>37. Fins a quin punt creu vostè necessari que els mitjans de comunicació mencionin la nacionalitat de qui infringeix la llei?</p> <p>(1) Molt necessari (2) Bastant necessari (3) Poc necessari (4) Gens necessari</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p>	<p>38. Com considera vostè que són les relacions entre les comunitats d'immigrants i la policia?</p> <p>(1) Molt bones (2) Més aviat bones (3) Més aviat dolentes (4) Molt dolentes</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>39. Fins a quin punt creu vostè necessari que la policia mantingui bones relacions amb tots els col·lectius d'immigrants i minories ètniques?</p> <p>(1) Molt necessari (2) Bastant necessari (3) Poc necessari (4) Gens necessari</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/> <p>40. Què suggeriria per millorar-les?</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(3)</p> <p>(4)</p> <p>(98) No ho sap (99) No contesta</p> <hr/>
--	---

Moltes gràcies per la seva col·laboració